NHLRP National Home Language Reading Programme

Thulaganyo ya go ruta

SETSWANA

PUO YA GAE

MOPHATO 2

KGWEDITHARO 1 & 2

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL EDUCATION COLLABORATION TRUST

ETDP SETA

2030 NDP

Read to Lead
A Reading Nation is a Leading Nation

SACE

Thulaganyo ya go Ruta

MOPHATO 2 | KGWEDITHARO 1 & 2

SETSWANA

NHLRP | National Home Language Reading Programme

Copyright © 2026 National Educational Collaboration Trust (NECT)

This work is licensed under a Creative Commons Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International License (CC BY-NC-ND 4.0).

Additional permissions beyond the scope of this license may be available. For further information, please contact the publisher at **materials@nect.org.za**.

First edition, 2026

NHLRP | National Home Language Reading Programme

KGWEDITHARO 1
THULAGANYO YA GO RUTA

Go Reetsa le go Bua: Itsise Thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditshwantsho le dilwana tsa nnete tsa thitokgang go bontshiwa

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dira paakanyo ya go bontsha thitokgang:** *Re ipeela mekgele*
2. **Botsa dipotso tse di tlhamaletseng go rotloetsa lemorago la kitso la barutwana.**
   - *A o kile wa ipeela mokgele? Fa go le jalo, e ne e le eng?*
   - *Ke mokgele ofe o o ka ratang go ipeela ona mo ngwageng ono?*
   - *O akanya gore o tla ikutlwa jang fa o fitlheletse mokgele wa gago?*
3. **Dira mmapa wa tlhaloganyo o dirisa dipotso mme barutwana ba di arabe.**
4. **Kwala dikarabo tsa gago mo mmapeng wa tlhaloganyo go oketsa kitso ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 2.**
6. **Bolelela barutwana go supa tokafatso ya puo ya thitokgang.**
   a. Buisetsa tokafatso ya puo kwa godimo.
   b. Laela barutwana go e buisa le wena, kgotsa go e boeletsa fa morago ga gago:
   Ntšwanyana e bonwa mabotobotong
7. **Dira puisano ya tokafatso ya puo le barutwana.**
   a. Botsa jaana: A lo ka mopolelela gore seno se kaya eng? / A lo ka kgona go bona karabo?
   b. Rotloetsa barutwana go abelana dikakanyo tsa bona.
   c. Tlhalosa bokao kgotsa neela karabo ka tsela e e latelang: Seane se re ruta gore fa re itlhomela mekgele re sa le bannye, re tla dira ka natla go e fitlhelela.

Medumopuo: Dira tlhatlhobo e e sa tlhomamang ya temogo ya medumopuo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya Tlhatlhobo

1. **Nna le Buka ya Tlhatlhobo e e siametseng go kwala dintlha ka morutwana mongwe le mongwe.**
2. **Dirisa khoutu e e bonolo go rekota tiragatso ya barutwana, sekao:**

1 = ona le bokgoni
2 = ga a na bokgoni
3 = ona le bokgoni jo bo feteletseng

3. **Dira gore barutwana ba ritibale gore ba kgone go go reetsa.**
   a. Bontsha barutwana gore ba ka 'opa diatla ba dumisa mafoko' jang (ka dinoko).
   b. Dirisa dijo tse di farologaneng jaaka sekai, sekao: di-na-wa; su-ki-ri; na-ma.
4. **Tsamayatsamaya mo phaposing mme o laele morutwana mongwe le mongwe go:**
   a. Opa diatla a dumisa leina la gagwe, s.k.: Ka-ra-bo
   b. A bua modumo wa ntlha wa leina la gagwe, s.k.: Karabo e simolola ka /k/
   c. Bontsha seno mo barutwaneng mme o simolole ka barutwana ba ba nang le bokgoni go feta.
5. **Ditlhalosi tsa Maemo:**

1 = Morutwana o tlhoka thuso go wetsa ditiro ka bobedi.
2 = Morutwana o wetsa tiro e le nngwe ka nosi.
3 = Morutwana o wetsa ditiro ka bobedi a le nosi.

Mokwalo: Dira tlhatlhobo e e sa tlhomamang ya popego ya tlhaka

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go soboloka lenathwana la pampiri mme morago o le otlolole.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Kopa barutwana go kwala ditlhaka tsa alefabete ka ditlhakannye.**
   a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tseye dintlha ka popo ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe, go tlogela diphatlha, bogolo ba ditlhaka, jj.
   b. Tsaya dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang go bopa ditlhaka, le lebaka la gore goreng ba kgaratlha.
   c. Gape tsaya dintlha ka barutwana ba ba sa itseng dialefabete.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, Tsebe ya matseno 1

1. **Itsise kgang.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Marie o a ipolokela*.
   b. Bua jaana: Mo kgannyeng eno re kopana le mosetsana yo leina la gagwe e leng Marie, yo o nang le mokgele wa go boloka madi go reka peretshitswana. Re buisa ka dilo tsotlhe tse di farologaneng tse Marie le tsala ya gagwe Busi ba di dirang go leka go bona madi a a lekaneng gore Marie a reke peretshitswana.
   c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
   d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
   b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
   a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Tshwantsha mo mogopolong.
   b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Tlwaetso ya phaposi yotlhe

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana

Dipensele tsa barutwana

- Dirisa nako e go katisa barutwana ka tsamaiso ya tlwaelo le dikaelo tsa PKD.
- Fa seno se dirwa sentle, go tla nna bonolo go laola PKD.

Paakanyo

1. Kwa tshimologong ya nako ya PKD, lemoga le go katisa batlhokomedi go aba:
   - Dibukapuiso tsa Ditumiso
   - Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana
2. Katisa barutwana go bula Dibukapuiso tsa Ditumiso le dibuka tsa go kwalela tsa bona mo tsebeng e e nepagetseng.
3. Tlhalosa gore go tloga ka Beke ya bo 2, ka nako ya PKD, barutwana ba tla dira ka bobedi go wetsa ditirwana tse di mo Dibukapuisong tsa Ditumiso.

Puiso ka Bobedi

1. Bolelela barutwana gore go tloga ka Beke ya 2, ba tla dira le molekane wa bona go wetsa ditirwana.
2. Thusa barutwana ka go ba bontsha ditirwana tsa go ikatisa tsa letsatsi.
3. Ba thuse go lemoga tirwana nngwe le nngwe, le go tlhaloganya gore ke eng se se tshwanetseng go dirwa.

Tlhoma Dikaelo tsa PKD

1. Katisa barutwana ka dikaelo tse di go direlang sentle le ka maemo a phaposi ya gago.
2. Tseno di tshwanetse go akaretsa dikaelo tse di jaaka:
   a. Refosanang go buisa le go reetsa fa o dira le molekane wa gago.
   b. Dirisa lentswe la gago la ka fa teng / lentswe la maemo a 1 / lentswe la go seba.
   c. Nna pelotelele mme o thuse molekane wa gago.
   d. O se ka wa tsholetsa letsogo kgotsa wa tshwenya morutabana fa a reeditse puiso.
   e. Fa o tlhoka ntlwana, dirisa karata ya tetla ya Ntlwana ya boithusetso.
   f. Fa o palelwa, fetela kwa tirong e e latelang. Kopa morutabana go go thusa fa a gololesegile.

Go konela thuto

1. Katisa barutwana go tswalela Dibukapuiso tsa Ditumiso le Dibuka tsa go kwalela tsa bona.
2. Katisa batlhokomedi go phutha dibuka ka bonako le ka tidimalo le go di busetsa mo shelofong ya tsone.
3. Lebogela barutwana maiteko a bona. Supa dilo di le mmalwa tse di dirilweng sentle.

Ba tlwaetse tsamaiso ya ka metlha le dikaelo

1. Gore PKD e atlege, barutwana ba tshwanetse go itse se se solofetsweng mo go bona le gore ba tshwanetse go itshwara jang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-puiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 2.
   b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
   c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
   d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
   e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
   - *mokgele: Sengwe se o batlang go se dira kgotsa go nna sona, mme o dira gore o kgone go se fitlhelela.*
   - *boloka: Go tshola sengwe go se dirisa mo nakong e e tlang kgotsa go se dirise madi a gago jaanong.*
   - *madi: Se re se dirisang go duela dilo.*
   - *go dira lotseno: Go bona madi kgotsa tuelo ka go dira kgotsa go dira tiro nngwe.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**
   S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
   D: Diragatsa lefoko
   T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
   B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya Tlhatlhobo

Sete e e tletseng ya dipapetlana tsa mokgabisa (Mophato 1)

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle mo mmetsheng kgotsa fa fatshe fa pele ga gago.**
   a. Bolelela barutwana go reetsa leina la bona.
   b. Fa o bua leina la morutwana, ba tshwanetse go buisa modumo wa papetlana ya mokgabisa e o e tsholeditseng.
   c. Direla seno ka bonako. Dira gore e utlwagale jaaka motshameko o o itumedisang mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang.
   d. Fa morutwana a dira phoso, bua jaana: 'reetsa ka kelotlhoko' mme o bue modumo.

Mokwalo: Dira tlhatlhobo e e sa tlhomamang ya popego ya tlhaka

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Kopa barutwana go kwala ditlhaka tsa alefabete ka ditlhakakgolo.**
   a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tseye dintlha ka popo ya tlhaka ya morutwana mongwe le mongwe, go tlogela diphatlha, bogolo ba ditlhaka, jj.
   b. Tsaya dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang go bopa ditlhaka, le lebaka la gore goreng ba kgaratlha.
   c. Gape tsaya dintlha ka barutwana ba ba sa itseng dialefabete.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 3

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
   a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
   b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
   d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
   a. Bua setlhogo sa kgang: *Marie o a ipolokela*.
   b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
   c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
   d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
   e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Tlwaetso ya phaposi yotlhe

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana

Dipensele tsa barutwana

- Dirisa nako e go katisa barutwana ka tsamaiso ya tlwaelo le dikaelo tsa PKD.
- Fa seno se dirwa sentle, go tla nna bonolo go laola PKD.

Paakanyo

1. Kwa tshimologong ya nako ya PKD, lemoga le go katisa batlhokomedi go aba:
   - Dibukapuiso tsa Ditumiso
   - Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana
2. Katisa barutwana go bula Dibukapuiso tsa Ditumiso le dibuka tsa go kwalela tsa bona mo tsebeng e e nepagetseng.
3. Tlhalosa gore go tloga ka Beke ya bo 2, ka nako ya PKD, barutwana ba tla dira ka bobedi go wetsa ditirwana tse di mo Dibukapuisong tsa Ditumiso.

Puiso ka Bobedi

1. Bolelela barutwana gore go tloga ka Beke ya 2, ba tla dira le molekane wa bona go wetsa ditirwana.
2. Thusa barutwana ka go ba bontsha ditirwana tsa go ikatisa tsa letsatsi.
3. Ba thuse go lemoga tirwana nngwe le nngwe, le go tlhaloganya gore ke eng se se tshwanetseng go dirwa.

Tlhoma Dikaelo tsa PKD

1. Katisa barutwana ka dikaelo tse di go direlang sentle le ka maemo a phaposi ya gago.
2. Tseno di tshwanetse go akaretsa dikaelo tse di jaaka:
   a. Refosanang go buisa le go reetsa fa o dira le molekane wa gago.
   b. Dirisa lentswe la gago la ka fa teng / lentswe la maemo a 1 / lentswe la go seba.
   c. Nna pelotelele mme o thuse molekane wa gago.
   d. O se ka wa tsholetsa letsogo kgotsa wa tshwenya morutabana fa a reeditse puiso.
   e. Fa o tlhoka ntlwana, dirisa karata ya tetla ya Ntlwana ya boithusetso.
   f. Fa o palelwa, fetela kwa tirong e e latelang. Kopa morutabana go go thusa fa a gololesegile.

Go konela thuto

1. Katisa barutwana go tswalela Dibukapuiso tsa Ditumiso le Dibuka tsa go kwalela tsa bona.
2. Katisa batlhokomedi go phutha dibuka ka bonako le ka tidimalo le go di busetsa mo shelofong ya tsone.
3. Lebogela barutwana maiteko a bona. Supa dilo di le mmalwa tse di dirilweng sentle.

Ba tlwaetse tsamaiso ya ka metlha le dikaelo

1. Gore PKD e atlege, barutwana ba tshwanetse go itse se se solofetsweng mo go bona le gore ba tshwanetse go itshwara jang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta tlotlofoko mme le buisane ka setshwantsho sa thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-puiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *leka: Go tsaya matsapa go dira sengwe le fa go le thata.*
      - *katlego: Go fitlhelela maikaelelo a gago kgotsa go dira sengwe sentle.*
      - *tswelelopele: Go tokafatsa go dira sengwe gangwe le gape fa o se leka.*
      - *sekgele: Sengwe se o se newang e le tuelo ya fa o dirile sentle.*

   b. Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 4.
   b. Bolelela barutwana tshedimosetso e e latelang ka setshwantsho:
   - *Batho ba ipeela mekgele gore ba dire ka natla go e fitlhelela.*
   - *Go fitlhelela mekgele go tlhoka gore motho a dire ka natla - ga go direge ka gangwe.*
   - *Mekgele e kgona go re thusa go lemoga katlego le go re rotloetsa gore re seke ra ineela!*

3. **Buisanang ka setshwantsho.**
   a. Dirisa dipotso tse di latelang go buisana ka setshwantsho jaana:
   - Botsa potso ya ntlha.
   - Laela barutwana go buisana ka potso le molekane wa bona.
   - Bitsa barutwana ba le mmalwa ka bongwe go abelana dikarabo tsa bona.
   - Aga lemorago la kitso la barutwana ka go siamisa se basa se tlhaloganyeng le go abelana tshedimosetso e e amanang le thitokgang.
   - Boeletsa thulaganyo eno ka dipotso tsotlhe.

4. **Dipotso:**
   a. *Bana ba Mophato wa 2 ba ka ipeela mekgele efe?*
   b. *Ke ka ntlha ya eng re ipeela mekgele?*
   c. *Ke eng se o batlang go tokafatsa go se dira mo kgweding eno? O tla kgona seo jang?*

Medumopuo: Piletso - Mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–10 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
   b. Bitsa mafoko a a latelang a a lesome gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–10: leleka, bolao, medimo, seipone, ngangega, kgopisana, dišiti, mmuso, tuulalo, kalatšane
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala mafoko a a lesome mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   d. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
   e. Tsaya dintlha ka dikgwetlho tsa barutwana.

Mokwalo: Dira tlhatlhobo e e sa tlhomamang ya lobelo lwa mokwalo, go tlhoma mogopolo le maatla

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Kwala dipolelo tse di latelang mo patitšhokong:** Leina la me ke ____. Ke na le dingwaga di le ____.
   a. Laela barutwana go kopolola le go feleletsa dipolelo ka mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   b. Morago ga moo, bolelela barutwana gore o batla go bona gore ba ka kwala dipolelo makgetlho a le makae mo metsotsong e le metlhano ka nepagalo.
   c. Bolelela barutwana go simolola go kwala mme ba seka ba emisa go fitlhela o rialo.
3. **Tlhatlhoba lobelo lwa mokwalo wa barutwana, go tlhoma mogopolo le maatla.**
   a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang ka go tlhoma mogopolo kgotsa maatla – bao ba tshwanetseng go kgaotsa go le gantsi.
   b. Morago ga metsotso e 5, bua jaana 'emisa'.
   c. Kopa barutwana go bala gore ba kgonne go kwala dipolelo di le pedi makgetlho a le makae.
   d. Rotloetsa barutwana – bolelela barutwana gore monongwaga, botlhe ba tlile go nna bonako, le go nna bakwadi ba ba tlhomameng.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 3

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Marie o a ipolokela*.
   d. Bua jaana: Mo kgannyeng eno re kopana le mosetsana yo leina la gagwe e leng Marie, yo o nang le mokgele wa go boloka madi go reka peretshitswana. Re buisa ka dilo tsotlhe tse di farologaneng tse Marie le tsala ya gagwe Busi ba di dirang go leka go bona madi a a lekaneng gore Marie a reke peretshitswana.
2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
   c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
   d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
   e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
   f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Tshwantsha mo mogopolong.
      - Botsa barutwana: Tswala matlho a gago mme o leke go tshwantsha mo mogopolong sengwe go tswa mo kgannyeng eno. O bona eng?

Go kwala: Bontsha PYP le tiro

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:
Nka ipeela mokgele!

Mokgele wa me ke...

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
   a. Bua jaana: Beke eno re tlile go tlhoma mogopolo mo: O dirisa letshwao la tsiboso kwa bofelong ba polelo, go bontsha boitumelo kgotsa go makala.
   b. Kwala polelo mo patišhokong: Ke dirile! Ke fitlheletse mokgele wa me!
   c. Bua ka PYP: Polelo e felela ka letshwao la tsiboso, go bontsha boitumelo kgotsa kgakgamalo.
2. **Itsise tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re ya go: Thala setshwantsho mme o kwale dipolelo di le pedi.
   b. Bua jaana: Re ya go thala le go kwala ka: Mokgele o re batlang go o fitlhelela mo Mophatong wa 2.
3. **Tlhalosa karabo ya gago ya tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala.**
   a. Bua jaana: Mokgele o le mongwe o ke nang le ona mo ngwageng ono ke...
4. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
   a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: O dira go fitlhelela mokgele wa gago.
   b. Bontsha barutwana gore ba tlatse jang letlhomeso la go kwala.
   c. Bua ka PYP: Polelo e felela ka letshwao la tsiboso, go bontsha boitumelo kgotsa kgakgamalo.

Puisokaelo ka ditlhopha: Go dira le Ditlhopha

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana

Dipensele tsa barutwana

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

- Dirisa nako e go katisa barutwana ka tsamaiso ya tlwaelo le dikaelo tsa PKD.
- Fa seno se dirwa sentle, go tla nna bonolo go laola PKD.

Paakanyo

1. Dira tsamaiso ya tlwaelo go baya barutwana mo maemong a a siameng a bobedi le bobedi ka Dibukapuiso tsa Ditumiso le Dibuka tsa go kwalela tsa bona.
2. Bolelela barutwana gore o tlile go ba bontsha se ba tshwanetseng go se dira fa o bitsa setlhopha go tla go buisa.

Ditlhopha tsa go buisa

1. Netefatsa gore o rulagantse barutwana ka ditlhopha tsa bokgoni jo bo tshwanang ba PKD.
2. Bolelela barutwana leina la setlhopha sa bona. Ela tlhoko: Barutwana ga ba tlhoke go nna mo ditlhopheng tse.
3. Netefatsa gore barutwana ba itse leina la setlhopha sa bona – tshameka metshameko go tiisa se. Sekao, bolelela barutwana botlhe ba ba mo setlhopheng sa Pitse ya naga gore ba eme ka dinao; bolelela barutwana botlhe mo setlhopheng sa Tau go baya diatla mo ditlhogong, jj.

Go bitsa Setlhopha go Buisa

1. Gopotsa barutwana gore lefelo la PKD le fa kae.
2. Gopotsa barutwana go tla ka Dibukapuiso tsa Ditumiso fa ba tla go buisa.
3. Gakolola barutwana ka dikaelo: fa o ba bitsa, ba tshwanetse go tsamaya ka bonako le ka tidimalo go ya kwa lefelong, ga ba a tshwanela go tshwenya barutwana ba bangwe.
4. Bitsa setlhopha go nna mo lefelong la puiso.
5. Netefatsa gore ba na le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
6. Tlhalosa gore fa o sena go wetsa ditirwana tsa Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa letsatsi leo, o tla reetsa barutwana ba buisa go tswa mo Dibukapuisong tse dingwe (Dibukapuiso ka Dikgato).
7. Ikatisetse go aba dibukapuiso tse di maleba, le go kopa barutwana go bula dibuka mo tsebeng e e rileng.
8. Morago ga foo, ikatise go phuta dibukapuiso, kgotsa go di naya barutwana gore ba di tseye ba di ise gae. (Seno se ikaegile ka pholosi ya morutabana / ya sekolo).
9. Letla phaposi yotlhe go ba neela ditshwaelo ka ga tiragatso ya bona.
10. Boeletsa seno le setlhopha se se latelang.

11. Dira seno le ditlhopha tse dintsi ka mo o ka kgonang ka teng mo nakong e e beilweng.

Go konela thuto

1. Katisa barutwana go tswalela Dibukapuiso tsa Ditumiso le Dibuka tsa go kwalela tsa bona.
2. Katisa batlhokomedi go phutha dibuka ka bonako le ka tidimalo le go di busetsa mo shelofong ya tsone.
3. Lebogela barutwana maiteko a bona. Supa dilo di le mmalwa tse di dirilweng sentle.

Ba tlwaetse tsamaiso ya ka metlha le dikaelo

1. Gore PKD e atlege, barutwana ba tshwanetse go itse se se solofetsweng mo go bona le gore ba tshwanetse go itshwara jang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Piletso - Dipolelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso'.
   b. Bitsa dipolelo tse di latelang gore barutwana ba di kwale:
      - Dipoo di le tharo tsa ga rre di timetse.
      - Go na le khutlo kwa bofelong ba polelo.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala dipolelo tse pedi mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Bua ka matshwao a puo a o a dirisang.
   d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
   f. Tsaya dintlha ka dikgwetlho tsa barutwana.

Mokwalo: Dira tlhatlhobo e e sa tlhomamang ya boleng jwa mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Kwala dipolelo tse di latelang mo patitšhokong:**
   - Dilo tse ke di ratang
   - Ke rata go tshameka ____.
   - Ke rata go ja ____.
   a. Laela barutwana go kopolola le go feleletsa dipolelo ka mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   b. Bolelela barutwana go dirisa mokwalo wa bona o o makgethe mme o gaisa.
3. **Tlhatlhoba boleng jwa mokwalo wa barutwana.**
   a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang go kwala ka bophepa.
   b. Ba neye tshegetso gore ba nne jang, ba tshware pensele jang le kgatelelo ya go kwala.
   c. Rotloetsa barutwana – Ba bolelele gore monongwaga, ba tlile go nna bakwadi ba ba makgethe.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 3

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Marie o a ipolokela*
   d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
   - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
   - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Tshwantsha mo mogopolong.
   - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Tswala matlho a gago mme o leke go tshwantsha mo mogopolong sengwe go tswa mo kgannyeng eno. O bona eng?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana setshwantsho.
   c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
   d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
   - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
   - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
   - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Go rulaganya le kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:
Nka ipeela mokgele!

Mokgele wa me ke...

1. **Itsise gape tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gopolang gore mo bekeng eno re ya go thala le go kwala ka: Ke dirile! Ke fitlheletse mokgele wa me!
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bona.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka gore o tla araba jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua jaana: Abelana kakanyo ya gago le molekane.
   c. Tlhatlhanyang mme le kwale mafoko a a mosola mo patitšhokong, sk. buisa, kwala, dipalo, go tokafala, go nna botoka mo go, go nna le tsala, jj.
3. **Laela barutwana go simolola go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
   a. Bua jaana: Jaanong thala mme o kwale dikakanyo tsa gago.
   b. Gopotsa barutwana ka PYP: Polelo e felela ka letshwao la tsiboso, go bontsha boitumelo kgotsa kgakgamalo.
4. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Kopa barutwana gore ba go bolelele dikakanyo tsa bona.
   b. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go simolola tiro ya go kwala.

Puisokaelo ka ditlhopha: Go dira le Ditlhopha

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana

Dipensele tsa barutwana

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

- Dirisa nako e go katisa barutwana ka tsamaiso ya tlwaelo le dikaelo tsa PKD.
- Fa seno se dirwa sentle, go tla nna bonolo go laola PKD.

Paakanyo

1. Dira tsamaiso ya tlwaelo go baya barutwana mo maemong a a siameng a bobedi le bobedi ka Dibukapuiso tsa Ditumiso le Dibuka tsa go kwalela tsa bona.
2. Bolelela barutwana gore o tlile go ba bontsha se ba tshwanetseng go se dira fa o bitsa setlhopha go tla go buisa.

Ditlhopha tsa go buisa

1. Netefatsa gore o rulagantse barutwana ka ditlhopha tsa bokgoni jo bo tshwanang ba PKD.
2. Bolelela barutwana leina la setlhopha sa bona. Ela tlhoko: Barutwana ga ba tlhoke go nna mo ditlhopheng tse.
3. Netefatsa gore barutwana ba itse leina la setlhopha sa bona – tshameka metshameko go tiisa se. Sekao, bolelela barutwana botlhe ba ba mo setlhopheng sa Pitse ya naga gore ba eme ka dinao; bolelela barutwana botlhe mo setlhopheng sa Tau go baya diatla mo ditlhogong, jj.

Go bitsa Setlhopha go Buisa

1. Gopotsa barutwana gore lefelo la PKD le fa kae.
2. Gopotsa barutwana go tla ka Dibukapuiso tsa Ditumiso fa ba tla go buisa.
3. Gakolola barutwana ka dikaelo: fa o ba bitsa, ba tshwanetse go tsamaya ka bonako le ka tidimalo go ya kwa lefelong, ga ba a tshwanela go tshwenya barutwana ba bangwe.
4. Bitsa setlhopha go nna mo lefelong la puiso.
5. Netefatsa gore ba na le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
6. Tlhalosa gore fa o sena go wetsa ditirwana tsa Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa letsatsi leo, o tla reetsa barutwana ba buisa go tswa mo Dibukapuisong tse dingwe (Dibukapuiso ka Dikgato).
7. Ikatisetse go aba dibukapuiso tse di maleba, le go kopa barutwana go bula dibuka mo tsebeng e e rileng.
8. Morago ga foo, ikatise go phuta dibukapuiso, kgotsa go di naya barutwana gore ba di tseye ba di ise gae. (Seno se ikaegile ka pholosi ya morutabana / ya sekolo).
9. Letla phaposi yotlhe go ba neela ditshwaelo ka ga tiragatso ya bona.
10. Boeletsa seno le setlhopha se se latelang.

11. Dira seno le ditlhopha tse dintsi ka mo o ka kgonang ka teng mo nakong e e beilweng.

Go konela thuto

1. Katisa barutwana go tswalela Dibukapuiso tsa Ditumiso le Dibuka tsa go kwalela tsa bona.
2. Katisa batlhokomedi go phutha dibuka ka bonako le ka tidimalo le go di busetsa mo shelofong ya tsone.
3. Lebogela barutwana maiteko a bona. Supa dilo di le mmalwa tse di dirilweng sentle.

Ba tlwaetse tsamaiso ya ka metlha le dikaelo

1. Gore PKD e atlege, barutwana ba tshwanetse go itse se se solofetsweng mo go bona le gore ba tshwanetse go itshwara jang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la dipuisano:

Kgang eno e ne e le ka ga...

Ke e ratile fa...

Ke ithutile gore...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
   c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
   a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
   b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
   c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e simololang karabo).
   d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
   e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
   a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane e buang/leje' go simolola.
   b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
   - Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
   - Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Dira tlhatlhobo e e sa tlhomamang ka go kgaoganya lefoko le le kwadilweng ka dikarolo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Tsotlhe ka ga me'.
   b. Kwala dipolelo tse di simololang tse di latelang mo patitšhokong:
   Tsotlhe ka ga me
   Leina la me ke...
   Ke nna le...
   Ditsala tsa me ke...
   Ke rata go...
   Ga ke rate go...
   Lenaneo le ke le ratang la TV ke...
   Ke rata seno gonne...
2. **Bolelela barutwana go kopolola le go feleletsa dipolelo.**
   a. Bolelela barutwana go dira ka bobona.
   b. Ba bolelele gore ba kwale mafoko fa ba ntse ba a dumisa – ga go tshwenye le fa ba dira diphoso.
3. **Tsaya dintlha ka kitso ya medumopuo ya morutwana le go itshepa.**
   a. Ke barutwana bafe ba ba fetsang dipolelo ka go itshepa?
   b. Ke barutwana bafe ba ba dirisang kitso ya medumopuo go kgaoganya mafoko a a kwadilweng ka dikarolo a le mantsi ka nepagalo?
   c. Ke barutwana bafe ba ba kgaratlhang go kgaoganya mafoko a a kwadilweng ka dikarolo?

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 3

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
   a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Marie o a ipolokela*
   b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go thala le go kwala ka karolo e re e ratang mo kgannyeng ya rona.
2. **Bontsha tiro jaana:**
   a. Tswala matlho a gago mme o itire yo o akanyang.
   b. Bula matlho a gago mme o bue jaana: Karolo ya me e ke e ratang ka kgang ke fa...
   c. Leka gore o seke wa tlhopha sekao sa karolo e e botlhofo thata ya kgang.
   d. Thala setshwantsho sa ka bonako mo patitšhokong. Fa o ntse o thala, tlhalosa gore o thala eng.
   e. O ketsa ka dipolelo di le 1–2 ka ga setshwantsho sa gago: Ke ratile...
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
   a. Bolelela barutwana go tswala matlho a bona mme ba akanye ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
   b. Bua jaana: Akanya ka kakanyo ya gago, o seke wa kopisa sekao sa me.
   c. Morago ga foo, bolelela barutwana go bula matlho a bona mme ba buisane ka dikarabo tsa bona le molekane wa bona.
   d. Go tsweng foo, laela barutwana go thala karolo eno ya kgang mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   e. Thusa barutwana go kwala dipolelo di le 1–2 mo ditshwantshong tsa bona.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
   b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Kwalo ya ntlha le go siamisa

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:
Nka ipeela mokgele!

Mokgele wa me ke...

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gompieno re ya go fetsa tiro ya go kwala.
2. **Itsise pharologano.**
   a. Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang.
   b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala polelo e nngwe mo kwalong ya gago.
3. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
   a. Bua jaana: Jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa tiro ya gago.
   b. Bua jaana, gopola go lekola gore: Polelo e felela ka letshwao la tsiboso, go bontsha boitumelo kgotsa kgakgamalo.
4. **Fa nako e go letla, kopa barutwana go abelana kwalo ya bona.**
   a. Barutwana ba ka abelana kwalo ya bona le molekane.
   b. Barutwana ba le mmalwa ba ka abelana kwalo ya bona ka mo phaposing.

Puisokaelo ka ditlhopha: Go dira le Ditlhopha

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana

Dipensele tsa barutwana

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

- Dirisa nako e go katisa barutwana ka tsamaiso ya tlwaelo le dikaelo tsa PKD.
- Fa seno se dirwa sentle, go tla nna bonolo go laola PKD.

Paakanyo

1. Dira tsamaiso ya tlwaelo go baya barutwana mo maemong a a siameng a bobedi le bobedi ka Dibukapuiso tsa Ditumiso le Dibuka tsa go kwalela tsa bona.
2. Bolelela barutwana gore o tlile go ba bontsha se ba tshwanetseng go se dira fa o bitsa setlhopha go tla go buisa.

Ditlhopha tsa go buisa

1. Netefatsa gore o rulagantse barutwana ka ditlhopha tsa bokgoni jo bo tshwanang ba PKD.
2. Bolelela barutwana leina la setlhopha sa bona. Ela tlhoko: Barutwana ga ba tlhoke go nna mo ditlhopheng tse.
3. Netefatsa gore barutwana ba itse leina la setlhopha sa bona – tshameka metshameko go tiisa se. Sekao, bolelela barutwana botlhe ba ba mo setlhopheng sa Pitse ya naga gore ba eme ka dinao; bolelela barutwana botlhe mo setlhopheng sa Tau go baya diatla mo ditlhogong, jj.

Go bitsa Setlhopha go Buisa

1. Gopotsa barutwana gore lefelo la PKD le fa kae.
2. Gopotsa barutwana go tla ka Dibukapuiso tsa Ditumiso fa ba tla go buisa.
3. Gakolola barutwana ka dikaelo: fa o ba bitsa, ba tshwanetse go tsamaya ka bonako le ka tidimalo go ya kwa lefelong, ga ba a tshwanela go tshwenya barutwana ba bangwe.
4. Bitsa setlhopha go nna mo lefelong la puiso.
5. Netefatsa gore ba na le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
6. Tlhalosa gore fa o sena go wetsa ditirwana tsa Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa letsatsi leo, o tla reetsa barutwana ba buisa go tswa mo Dibukapuisong tse dingwe (Dibukapuiso ka Dikgato).
7. Ikatisetse go aba dibukapuiso tse di maleba, le go kopa barutwana go bula dibuka mo tsebeng e e rileng.
8. Morago ga foo, ikatise go phuta dibukapuiso, kgotsa go di naya barutwana gore ba di tseye ba di ise gae. (Seno se ikaegile ka pholosi ya morutabana / ya sekolo).
9. Letla phaposi yotlhe go ba neela ditshwaelo ka ga tiragatso ya bona.
10. Boeletsa seno le setlhopha se se latelang.

11. Dira seno le ditlhopha tse dintsi ka mo o ka kgonang ka teng mo nakong e e beilweng.

Go konela thuto

1. Katisa barutwana go tswalela Dibukapuiso tsa Ditumiso le Dibuka tsa go kwalela tsa bona.
2. Katisa batlhokomedi go phutha dibuka ka bonako le ka tidimalo le go di busetsa mo shelofong ya tsone.
3. Lebogela barutwana maiteko a bona. Supa dilo di le mmalwa tse di dirilweng sentle.

Ba tlwaetse tsamaiso ya ka metlha le dikaelo

1. Gore PKD e atlege, barutwana ba tshwanetse go itse se se solofetsweng mo go bona le gore ba tshwanetse go itshwara jang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Go Neela ka Molomo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng a go reetsa barutwana ba bangwe ba neela ka molomo.**
2. **Gopotsa barutwana ka tiro e e latelang: O abelana dikgang tse di kgethegileng**
   a. Re bolelele gore dikgang tsa gago ke ka ga eng. Bua jaana:
   b. Gompieno ke tlile go le bolelela ka...
   c. Go tswa foo, abelana dikgangtsa gago.
   d. Re bolelele gore go diragetse eng ka tatelano e e nepagetseng.
   e. Re bolelele dintlha tse di botlhokwa tsa kgang ya gago.
   f. Feleletsa ka go re bolelela gore dikgang tsa gago di go dirile gore o ikutlwe jang.
3. **Goptsa barutwana ka bokgoni ba go neela jo bo latelang:**
   a. Fa o abelana dikgangtsa gago, gakologelwa go:
      - Re bolelela gore dikgang tsa gago ke ka ga eng
      - Re bolelela gore go diragetse eng
      - Re bolelela gore se diragaletse mang
      - Bua polelo ya gago ka tatelano e e nepagetseng
      - Bua dilo gangwe – o seka wa ipoeletsa
      - Bua ka lentswe le le kwa godimo le le phepa
4. **Bitsa barutwana baba tlhophilweng ka bongwe go dira neelo ya bona.**
   a. Aga go itshepa mo morutwaneng mongwe le mongwe ka go lebogela neelo ya bona le go ba naya dipegelo tse di siameng.
   b. Kwa bokhutlong ba thuto, naya phaposi pegelo ya kakaretso go tokafatsa go neelo ya bona. Sekao: Ke ne ke kgaratlha go utlwa bangwe ba lona. Ka kopo lekang go bua ka lentswe le le utlwagalang – re batla go utlwa se o tla se buang.

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana tsa Mokgabisa: a, l

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Boeletsa medumo e e latelang:** *a, l*
   a. Bua modumo wa ntlha ga x3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa medumo yotlhe.**
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 5.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Bana ba a ala.
   - Molemi o lala a letile.
   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang.
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, Tsebe ya matseno 13

1. **Itsise kgang.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Dikoko tse dintšhwa tsa ga Thuli*.
   b. Bua jaana: Mo kgannyeng eno, re kopana le mosetsana yo o bidiwang Thuli le nkokoagwe. Ba na le koko e ntle e e bidiwang Hennie, yo o ba beelang lee letsatsi lengwe le lengwe. Thuli le nkokoagwe ba itumelela go ja mae mo ba bileng ba tsaya tshweetso ya go rua dikoko tse di oketsegileng gore ba simolole kgwebo e e potlana.
   c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
   d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
   b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
   a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira diphopholetso tsa kitso
   b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 5.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-puiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 2.
   b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
   c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
   d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
   e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *koko: Koko ya tshadi e e beelang mae mme ka metlha e ga e modumo mme e nnye go na le mokoko.*
      - *mokoko: Koko e tonanyana ya diphuka tse mebala e gantsi e lelelang kwa godimo phakela.*
      - *kgwebo: Lefelo le batho ba rekisang dilo kgotsa ba neela tirelo, jaaka lebenkele kgotsa salone.*
      - *leano: Dikgato di le mmalwa tse o tsayang tshweetso go di dira go fitlhelela mokgele kgotsa go fetsa tiro.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**
   S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
   D: Diragatsa lefoko
   T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
   B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana tsa Mokgabisa: e, i

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Boeletsa medumo e e latelang:** *e, i*
   a. Bua modumo wa ntlha ga x3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa medumo yotlhe.**
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 6.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Koko ke ele.
   - Diaparo di na le madi.
   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang. A ba ne ba wetsa go le gontsi go na le mo ba neng ba dirile letsatsi pele ga foo?
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 15

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
   a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
   b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
   d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
   a. Bua setlhogo sa kgang: *Dikoko tse dintšhwa tsa ga Thuli*
   b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
   c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
   d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
   e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 6.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Kanelokgang ya Maitlhamelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baakanyetsa barutwana kanelokgang ya maitlhamelo.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Bolelela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng ya 8.
2. **Kaela barutwana go lebelela ditshwantsho.**
   a. Botsa jaana: O bona eng mo setshwantshong seno?
3. **Bolelela barutwana gore mongwe le mongwe o tshwanetse go itlhamela kgang e khutshwane ka setshwantsho.**
4. **Bolelela barutwana gore sebopego sa kgang ya bona se nne jang. Bua jaana:**
   a. Naya moanelwa mongwe le mongwe mo kgannyeng ya gago leina.
   b. Bua gore kgang e diragalela kwa kae.
   c. Kgang ya gago e tshwanetse go nna le tshimologo, bogare le bokhutlo.
   d. Setshwantsho seno se bontsha karolo ya kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha tshimologo ya kgangya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha bogare ba kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha bokhutlo ba kgang ya gago.
   e. O ka simolola kgang ya gago ka gore:
      a. ____ o ne a ikatisa a bo a ikatisa...
      b. ____ mokgele wa gagwe e ne e le...
5. **Laela barutwana go dira tirwana.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go akanya ka Dikgang tsa bona ka tidimalo.
   b. Go tswa foo, laela barutwana go refosana go anela ditlhopha tsa bona dikgang. O ka rata go dirisa 'thobane ya go bua/leje' go dira seno.
   c. Fa barutwana ba ntse ba bua, tsamayatsamaya mme o ba reetse.
6. **Konela thuto ka tsela e e latelang:**
   a. Bitsa morutwana a le mongwe go abelana kgang ya bona le phaposing kgotsa botsa barutwana ba le 1–2 dipotso ka dikgang tsa ditlhopha tsa bona.
   - Botsa jaana: Kgang ya X e ne e le ka ga eng?
   - Botsa jaana: Ke eng se o se ratileng ka kgang ya ga X?
   b. Naya paposi kakgelo ka kakaretso go tokafatsa dikgang tsa bona. Sekao: Go le gantsi, kwa tshimologong ya kgang, re bua gore kgang e diragalela kwa kae, le gore baanelwa ke bomang. Mo nakong e e tlang, lekang go akaretsa tshedimosetso eno mo dikgannyeng tsa lona.

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana tsa Mokgabisa: k, b, m

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Boeletsa medumo e e latelang:** *k, b, m*
   a. Bua modumo wa ntlha ga x3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa medumo yotlhe.**
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 7.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Bana ba bona kala.
   - Kgosi ke ena a bayang molao mo motseng.
   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang. A ba ne ba wetsa go le gontsi go na le mo ba neng ba dirile letsatsi pele ga foo?
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 15

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Dikoko tse dintšhwa tsa ga Thuli*
   d. Bua jaana: Mo kgannyeng eno, re kopana le mosetsana yo o bidiwang Thuli le nkokoagwe. Ba na le koko e ntle e e bidiwang Hennie, yo o ba beelang lee letsatsi lengwe le lengwe. Thuli le nkokoagwe ba itumelela go ja mae mo ba bileng ba tsaya tshweetso ya go rua dikoko tse di oketsegileng gore ba simolole kgwebo e e potlana.
   e. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
   c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
   d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
   e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
   f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso
      - Botsa barutwana: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

Go kwala: Bontsha PYP le tiro

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE, tsebe 4

Letlhomeso la go kwala:

Ka nako ya maikhutso a sekolo. Ke ____, ____ le ____.

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
   a. Bua jaana: Beke eno re tlile go tlhoma mogopolo mo: O dirisa diphegelwana go kgaoganya dilwana mo lenaaneng. Ga gona phegelwana fa pele ga selwana sa bofelo. Go na le moo re akaretsa lefoko 'le'. sekao: Ke rata dimonamone, ditšhipisi, kuku le dinotsididi.
   b. Kwala polelo mo patišhokong: Ke rata go ja diapole, dibanana le dinamune.
   c. Bua ka PYP: Diphegelwana di dirisiwa go kgaoganya dilwana tsa lenaane.
2. **Itsise tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re ya go: Thala setshwantsho mme o kwale polelo e le nngwe.
   b. Bua jaana: Re ya go thala le go kwala ka: Se re se dirileng ka nako ya maikhutso a sekolo.
3. **Tlhalosa karabo ya gago ya tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala.**
   a. Bua jaana: Ka nako ya maikhutso a sekolo, Ke...
4. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
   a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: Sengwe se o se dirileng ka nako ya maikhutso a sekolo.
   b. Bontsha barutwana gore ba tlatse jang letlhomeso la go kwala.
   c. Bua ka PYP: Diphegelwana di dirisiwa go kgaoganya dilwana tsa lenaane.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 7.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana tsa Mokgabisa: o, n, u

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Boeletsa medumo e e latelang:** *o, n, u*
   a. Bua modumo wa ntlha ga x3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa medumo yotlhe.**
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 9.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Modumo o thiba ditsebe.
   - Ke nama ya namane.

   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang. A ba ne ba wetsa go le gontsi go na le mo ba neng ba dirile letsatsi pele ga foo?
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 15

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Dikoko tse dintšhwa tsa ga Thuli*
   d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso
      - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana setshwantsho.
   c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
   d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Go rulaganya le kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE, tsebe 4

Letlhomeso la go kwala:

Ka nako ya maikhutso a sekolo. Ke ____, ____ le ____.

1. **Itsise gape tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gopolang gore mo bekeng eno re ya go thala le go kwala ka: Se re se dirileng ka nako ya maikhutso a sekolo.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bona.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka gore o tla araba jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua jaana: Abelana kakanyo ya gago le molekane.
   c. Tlhatlhanyang mme le kwale mafoko a a mosola mo patitšhokong, sk. tshamekile, robetse, thusitse, buisitse
3. **Laela barutwana go bula tsebe e e nepagetseng ka mo dibukatirong tsa DBE tsa bona.**
   a. Bua jaana: Jaanong thala mme o kwale dikakanyo tsa gago.
   b. Gopotsa barutwana ka PYP: Diphegelwana di dirisiwa go kgaoganya dilwana tsa lenaane.
4. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Kopa barutwana gore ba go bolelele dikakanyo tsa bona.
   b. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go simolola tiro ya go kwala.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 9.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la dipuisano:

Kgang eno e ne e le ka ga...

Ke e ratile fa...

Ke ithutile gore...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
   c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
   a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
   b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
   c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e simololang karabo).
   d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
   e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
   a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane e buang/leje' go simolola.
   b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
   a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
   b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Core Reader

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
   b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: leta, telela, mosima, wisa, nosa
   c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
   d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Mosimane o a wela.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
   d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 10.
   b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
   c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
   d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
   e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 15

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
   a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Dikoko tse dintšhwa tsa ga Thuli*
   b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go sobokanya kgang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
   a. Bua jaana: Fa re sobokanya kgang, re tshwanetse go bua:
      - Se kgang e neng e le ka ga sone
      - Se ke se ratileng ka kgang
      - Se ke ithutileng sone mo kgannyeng
   b. Ka bokhutshwane abelana dikarabo tsa gago tsa dipotso tseno.
   c. Leka gore o seke wa tlhopha karaboo e e botlhofo thata ya sekao sa gago.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
   a. Bolelela barutwana go akanya ka ditshobokanyo tsa bona, baseke ba kopisa sekao sa gago.
   b. Barutwana ba tshwanetse go simolola dikarabo tsa bona jaana:
      - Kgang e ne e le ka ga...
      - Ke ratile...
      - Ke ithutile...
   c. Morago ga foo, laela barutwana go abelana ditshosobanyo tsa bona le molekane.
   d. Fa barutwana ba abelana ditshosobanyo tsa bona, tsamaya, tsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   e. Kwa bofelong ba thuto, bitsa barutwana ba le 1–2 go abelana ditshosobanyo tsa bona ka mo phaposing.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
   b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Kwalo ya ntlha le go siamisa

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE, tsebe 4

Letlhomeso la go kwala:

Ka nako ya maikhutso a sekolo. Ke ____, ____ le ____.

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gompieno re ya go fetsa tiro ya go kwala.
2. **Itsise pharologano.**
   a. Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang.
   b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala dintlha mo setshwantshong sa gago.
3. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
   a. Bua jaana: Jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa tiro ya gago.
   b. Bua jaana, gopola go lekola gore: Diphegelwana di dirisiwa go kgaoganya dilwana tsa lenaane.
4. **Fa nako e go letla, kopa barutwana go abelana kwalo ya bona.**
   a. Barutwana ba ka abelana kwalo ya bona le molekane.
   b. Barutwana ba le mmalwa ba ka abelana kwalo ya bona ka mo phaposing.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 10.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Itsise Thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditshwantsho le dilwana tsa nnete tsa thitokgang go bontshiwa

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dira paakanyo ya go bontsha thitokgang:** *Re a thusa*
2. **Botsa dipotso tse di tlhamaletseng go rotloetsa lemorago la kitso la barutwana.**
   - *A o kile wa thusa mongwe? O dirile eng go thusa?*
   - *Ke mang yo o ka mo kopang thuso fa o na le bothata?*
   - *Goreng o ka kopa motho yono / batho bano thuso?*
3. **Dira mmapa wa tlhaloganyo o dirisa dipotso mme barutwana ba di arabe.**
4. **Kwala dikarabo tsa gago mo mmapeng wa tlhaloganyo go oketsa kitso ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 12.**
6. **Bolelela barutwana go supa tokafatso ya puo ya thitokgang.**
   a. Buisetsa tokafatso ya puo kwa godimo.
   b. Laela barutwana go e buisa le wena, kgotsa go e boeletsa fa morago ga gago:
   Mabogo dinku a a thebana
7. **Dira puisano ya tokafatso ya puo le barutwana.**
   a. Botsa jaana: A lo ka mopolelela gore seno se kaya eng? / A lo ka kgona go bona karabo?
   b. Rotloetsa barutwana go abelana dikakanyo tsa bona.
   c. Tlhalosa bokao kgotsa neela karabo ka tsela e e latelang: Seane se re ruta gore fela jaaka dinku di thusana, batho le bona fa ba thusana ba atlega go rarabolola mathata.

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana tsa Mokgabisa:
r, ê

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Boeletsa medumo e e latelang:** *r, ê*
   a. Bua modumo wa ntlha ga x3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa medumo yotlhe.**
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 14.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Koko e beela leê.
   - Malome o rema kala.
   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang.
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 27

1. **Itsise kgang.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Boitemogelo jo bogolo jwa ga Candice le Carla*.
   b. Bua jaana: Candice le Carla ke bokgaitsadi. Candice o rata go palama peretshitswana ya gagwe mme o palelwa ke go leta gore Carla go nna le ena mo boitemogelong jwa gagwe. Ka letsatsi la gagwe la matsalo, Carla o newa peretshitswana e ntle e e serolwana. Mo kgannyeng e, re buisa ka boitemogelo jo ba nnileng le bona mmogo. Fela go bonala boitemogelo bo farologane le se ba neng ba se akantse.
   c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
   d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
   b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
   a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira diphopholetso tsa kitso
   b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 14.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-puiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 12.
   b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
   c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
   d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
   e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
   - *boitemogelo: Leeto le le kgatlhisang kgotsa tirwana kwa o lekang dilo tse dintshwa mme o itumela.*
   - *temeka: Go tshikinyegela mo matlhakoreng, jaaka e kete sengwe se tla wela fa fatshe.*
   - *tekatekano: Go tsepama mme o sa wele fa fatshe.*
   - *lapile: Go lapa thata mme o se na maatla.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**
   S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
   D: Diragatsa lefoko
   T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
   B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana tsa Mokgabisa:
t, f

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Boeletsa medumo e e latelang:** *t, f*
   a. Bua modumo wa ntlha ga x3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa medumo yotlhe.**
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 15.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Tumi o tima molelo.
   - E fula bojang.
   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang. A ba ne ba wetsa go le gontsi go na le mo ba neng ba dirile letsatsi pele ga foo?
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 29

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
   a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
   b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
   d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
   a. Bua setlhogo sa kgang: *Boitemogelo jo bogolo jwa ga Candice le Carla*.
   b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
   c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
   d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
   e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 15.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta tlotlofoko mme le buisane ka setshwantsho sa thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-puiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *kutlwelobotlhoko: Go nna kutlwelobotlhoko ka go bua mafoko a a gomotsang le go thusa.*
      - *thuso: Go dira sengwe se se thusang mongwe gore tiro ya gagwe e nne botlhofo.*
      - *go tlhokomela: Go tlhokomela mongwe go netefatsa gore o bolokesegile.*
      - *kgomotso: Go thusa motho yo o hutsafetseng kgotsa yo o gobetseng ka go nna gaufi, go mo reetsa le go bua dilo tse di gomotsang.*
   b. Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 17.
   b. Bolelela barutwana tshedimosetso e e latelang ka setshwantsho:
      - *Rotlhe re tlhoka thuso ka dinako dingwe - bana mmogo le bagolo.*
      - *Go thusa mongwe go ka mo dira gore a itumele ebile a ikutlwe a ratiwa.*
      - *Go thusa mongwe go ka go dira gore o itumele o ikutlwe o na le mosola ebile o ipela.*
3. **Buisanang ka setshwantsho.**
   a. Dirisa dipotso tse di latelang go buisana ka setshwantsho jaana:
      - Botsa potso ya ntlha.
      - Laela barutwana go buisana ka potso le molekane wa bona.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa ka bongwe go abelana dikarabo tsa bona.
      - Aga lemorago la kitso la barutwana ka go siamisa se basa se tlhaloganyeng le go abelana tshedimosetso e e amanang le thitokgang.
      - Boeletsa thulaganyo eno ka dipotso tsotlhe.
4. **Dipotso:**
   a. *Ke mang yo o go thusang kwa gae kgotsa kwa sekolong? O go thusa jang?*
   b. *Fa tsala e hutsafetse, o ka mo thusa jang gore a ikutlwe botoka?*
   c. *Ke ka ntlha ya eng go le molemo go dira mmogo le ba bangwe fa tiro e le bokete?*

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana tsa Mokgabisa: d, s, ô

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Boeletsa medumo e e latelang:** *d, s, ô*
   a. Bua modumo wa ntlha ga x3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa medumo yotlhe.**
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 16.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Mme o baka dikuku mo ôntong.
   - Ba tla o somarela.
   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang. A ba ne ba wetsa go le gontsi go na le mo ba neng ba dirile letsatsi pele ga foo?
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 29

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Boitemogelo jo bogolo jwa ga Candice le Carla*.
   d. Bua jaana: *Candice le Carla ke bokgaitsadi. Candice o rata go palama peretshitswana ya gagwe mme o palelwa ke go leta gore Carla go nna le ena mo boitemogelong jwa gagwe. Ka letsatsi la gagwe la matsalo, Carla o newa peretshitswana e ntle e e serolwana. Mo kgannyeng e, re buisa ka boitemogelo jo ba nnileng le bona mmogo. Fela go bonala boitemogelo bo farologane le se ba neng ba se akantse.*
2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
   c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
   d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
   e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
   f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso
      - Botsa barutwana: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

Go kwala: Bontsha PYP le tiro

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Ka dinako dingwe ke tlhoka thuso.

____ e nthusa go...

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
   a. Bua jaana: Beke eno re tlile go tlhoma mogopolo mo: O dirisa tlhakakgolo kwa tshimologong ya leina la mongwe.
   b. Kwala polelo mo patišhokong: Leina la tsala ya me ke Thabo.
   c. Bua ka PYP: Tlhaka ya ntlha ya leina ke tlhakakgolo.
2. **Itsise tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re ya go: Thala setshwantsho mme o kwale dipolelo di le pedi.
   b. Bua jaana: Re ya go thala le go kwala ka: Mongwe yo o re thusang.
3. **Tlhalosa karabo ya gago ya tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala.**
   a. Bua jaana: Ka dinako dingwe ke tlhoka thuso go...
4. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
   a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: Mongwe yo o go thusang.
   b. Bontsha barutwana gore ba tlatse jang letlhomeso la go kwala.
   c. Bua ka PYP: Tlhaka ya ntlha ya leina ke tlhakakgolo.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 16.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana tsa Mokgabisa: w, p, y

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Boeletsa medumo e e latelang:** *w, p, y*
   a. Bua modumo wa ntlha ga x3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa medumo yotlhe.**
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 18.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Tito o wisa Pule.
   - Selemo ke paka ya meletlo.
   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang. A ba ne ba wetsa go le gontsi go na le mo ba neng ba dirile letsatsi pele ga foo?
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 29

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Boitemogelo jo bogolo jwa ga Candice le Carla.*
   d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso
      - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana setshwantsho.
   c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
   d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Go rulaganya le kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Ka dinako dingwe ke tlhoka thuso.

____ e nthusa go...

1. **Itsise gape tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gopolang gore mo bekeng eno re ya go thala le go kwala ka: Mongwe yo o re thusang.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bona.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka gore o tla araba jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua jaana: Abelana kakanyo ya gago le molekane.
   c. Tlhatlhanyang mme le kwale mafoko a a mosola mo patitšhokong, sk. go bofa ditlhako, tlhatswa diaparo, kgabaganya tsela
3. **Laela barutwana go simolola go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
   a. Bua jaana: Jaanong thala mme o kwale dikakanyo tsa gago.
   b. Gopotsa barutwana ka PYP: Tlhaka ya ntlha ya leina ke tlhakakgolo.
4. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Kopa barutwana gore ba go bolelele dikakanyo tsa bona.
   b. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go simolola tiro ya go kwala.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 18.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la dipuisano:

Kgang eno e ne e le ka ga...

Ke ratile moanelwa... gonne...

Ke ithutile gore...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
   c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
   a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
   b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
   c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e simololang karabo).
   d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
   e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
   a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane e buang/leje' go simolola.
   b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
   a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
   b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
   b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: dilalelo, hibila, bulela, tlotlo, ngala
   c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
   d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Ke thaba e tona thata.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
   d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 19.
   b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
   c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
   d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
   e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 29

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
   a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Boitemogelo jo bogolo jwa ga Candice le Carla*
   b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go anela karolo ya kgang e re e ratang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
   a. Tswala matlho a gago mme o itire yo o akanyang.
   b. Bua jaana: A nke ke akanye – ke tshwanetse go le bolelela karolo ya kgang e ke e ratang ke dirisa mafoko a me.
   c. Bula matlho a gago mme o bolelele barutwana karolo ya kgang e o e ratang.
   d. Leka gore o seke wa tlhopha sekao sa karolo e e botlhofo thata ya kgang.
   e. Anela karolo eno ya kgang ka tatelano e e nepagetseng.
   f. Akaretsa dintlha tse di botlhokwa jaaka maina a baanelwa.
   g. Ba bolelele gore goreng o rata karolo eno ya kgang.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
   a. Bolelela barutwana go tswala matlho a bona mme ba akanye ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
   b. Bua jaana: Akanya ka kakanyo ya gago, o seke wa kopisa sekao sa me.
   c. Morago ga foo, bolelela barutwana go bula matlho a bona mme ba refosane go bolelela molekane wa bona ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
   d. Fa barutwana ba ntse ba bua ka kgang, tsamaya, tsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   e. Kwa bofelong ba thuto, bitsa barutwana ba le 1–2 go anela karolo e ba e ratang thata ya kgang ka mo phaposing.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
   b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Kwalo ya ntlha le go siamisa

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Ka dinako dingwe ke tlhoka thuso.

____ e nthusa go...

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gompieno re ya go fetsa tiro ya go kwala.
2. **Itsise pharologano.**
   a. Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang.
   b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala leina mo setshwantshong sa gago.
3. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
   a. Bua jaana: Jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa tiro ya gago.
   b. Bua jaana, gopola go lekola gore: Tlhaka ya ntlha ya leina ke tlhakakgolo.
4. **Fa nako e go letla, kopa barutwana go abelana kwalo ya bona.**
   a. Barutwana ba ka abelana kwalo ya bona le molekane.
   b. Barutwana ba le mmalwa ba ka abelana kwalo ya bona ka mo phaposing.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 19.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Go Neela ka Molomo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba ba tlhophilweng go tla le selwana kgotsa setshwantsho sa go 'Bontsha le go Bua'

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng a go reetsa barutwana ba bangwe ba neela ka molomo.**
2. **Gopotsa barutwana ka tiro e e latelang: Bontsha le go ba bolelela**
   a. Emisetsa selwana kgotsa setshwantsho se o se tlileng go re bontsha sona kwa godimo.
   b. Re bolelele ka selwana kgotsa setshwantsho. Bua jaana:
      - Gompieno ke tlile go le bolelela ka...
      - Ke... (bogolo, mmala, bokete, phopholego, jalo jalo.)
      - E dirisetswa...
      - Ke a se rata ka gonne...
   c. Go tswa foo, botsa phaposi: Aa go na le dipotso?
   d. Fa mongwe a na le potso, leka ka bojotlhe go e araba.
3. **Goptsa barutwana ka bokgoni ba go neela jo bo latelang:**
   a. Fa o neela puo, gakologelwa go:
      - Emisa selwana kgotsa setshwantsho gore mongwe le mongwe a se bone
      - Bua polelo ya gago ka tatelano e e nepagetseng
      - Bua dilo gangwe – o seka wa ipoeletsa
      - Bua ka lentswe le le kwa godimo le le phepa
4. **Bitsa barutwana baba tlhophilweng ka bongwe go dira neelo ya bona.**
   a. Aga go itshepa mo morutwaneng mongwe le mongwe ka go lebogela neelo ya bona le go ba naya dipegelo tse di siameng.
   b. Kwa bokhutlong ba thuto, Naya phaposi pegelo ya kakaretso go tokafatsa go neelo ya bona. Sekao: Ke ne ke kgaratlha go utlwa bangwe ba lona. Ka kopo lekang go bua ka lentswe le le utlwagalang – re batla go utlwa se o tla se buang.

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana tsa Mokgabisa: g, h

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Boeletsa medumo e e latelang:** *g, h*
   a. Bua modumo wa ntlha ga x3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa medumo yotlhe.**
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 21.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Dipoo di goga mogoma.
   - Bana ba huhumela legora.
   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang.
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, Tsebe ya matseno 41

1. **Itsise kgang.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Timeo o thusa balelapa la gagwe*.
   b. Bua jaana: *Timeo le mosadi wa gagwe Gloria le bana ba bona ba babedi ke bahudugedi mo Aforikaborwa mme ba tswa kwa dinageng tse di kwa ntle. se, se kaya gore ba tswa kwa nageng e nngwe go tla go nna mo Aforikaborwa. Re buisitse mo bekeng e e fetileng ka matshelo a bona fa mongwe le mongwe a nna le maitemogelo a a maswe. Gape re buisitse ka moo Timeo a thusang balelapa la gagwe, ka bo ba reetsa le go ba tshegetsa.*
   c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
   d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
   b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
   a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira dikgolaganyo
   b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 21.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-puiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 12.
   b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
   c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
   d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
   e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *mokgerisi: Mongwe yo o utlwisang botlhoko, yo o tshosang, kgotsa a bua dilo tse di bosula mo go ba bangwe ka maikaelelo.*
      - *tlhokomologa: Go se tseye mongwe tsia kgotsa sengwe ka maikaelelo.*
      - *tlhapaola: Go bua sengwe se se bosula se se utlwisang mongwe botlhoko.*
      - *tshegetsa: Go thusa mongwe ka go nna pelonomi, o thusa ka ditiro kgotsa o ba rotloetsa.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**
   S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
   D: Diragatsa lefoko
   T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
   B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana tsa Mokgabisa: j, š

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Boeletsa medumo e e latelang:** *j, š*
   a. Bua modumo wa ntlha ga x3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa medumo yotlhe.**
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 22.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Batho ba jala dimela.
   - Bana ba bona šaka.

   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang. A ba ne ba wetsa go le gontsi go na le mo ba neng ba dirile letsatsi pele ga foo?
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 43

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
   a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
   b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
   d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
   a. Bua setlhogo sa kgang: *Timeo o thusa balelapa la gagwe*
   b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
   c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
   d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
   e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 22.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Kanelokgang ya Maitlhamelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baakanyetsa barutwana kanelokgang ya maitlhamelo.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Bolelela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng ya 24.
2. **Kaela barutwana go lebelela ditshwantsho.**
   a. Botsa jaana: O bona eng mo setshwantshong seno?
3. **Bolelela barutwana gore mongwe le mongwe o tshwanetse go itlhamela kgang e khutshwane ka setshwantsho.**
4. **Bolelela barutwana gore sebopego sa kgang ya bona se nne jang. Bua jaana:**
   a. Naya moanelwa mongwe le mongwe mo kgannyeng ya gago leina.
   b. Bua gore kgang e diragalela kwa kae.
   c. Kgang ya gago e tshwanetse go nna le tshimologo, bogare le bokhutlo.
   d. Setshwantsho seno se bontsha karolo ya kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha tshimologo ya kgangya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha bogare ba kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha bokhutlo ba kgang ya gago.
   e. O ka simolola kgang ya gago ka gore:
      a. ____ o ne a bona...
      b. Ke maswabi, ____ ga rialo...
5. **Laela barutwana go dira tirwana.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go akanya ka Dikgang tsa bona ka tidimalo.
   b. Go tswa foo, laela barutwana go refosana go anela ditlhopha tsa bona dikgang. O ka rata go dirisa 'thobane ya go bua/leje' go dira seno.
   c. Fa barutwana ba ntse ba bua, tsamayatsamaya mme o ba reetse.
6. **Konela thuto ka tsela e e latelang:**
   a. Bitsa morutwana a le mongwe go abelana kgang ya bona le phaposing kgotsa botsa barutwana ba le 1–2 dipotso ka dikgang tsa ditlhopha tsa bona.
      - Botsa jaana: Kgang ya X e ne e le ka ga eng?
      - Botsa jaana: Ke eng se o se ratileng ka kgang ya ga X?
   b. Naya paposi kakgelo ka kakaretso go tokafatsa dikgang tsa bona.
      Sekao: Go le gantsi, kwa tshimologong ya kgang, re bua gore kgang e diragalela kwa kae, le gore baanelwa ke bomang. Mo nakong e e tlang, lekang go akaretsa tshedimosetso eno mo dikgannyeng tsa lona.

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana tsa Mokgabisa: kg, ng, kh

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Boeletsa medumo e e latelang:** *kg, ng, kh*
   a. Bua modumo wa ntlha ga x3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa medumo yotlhe.**
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 23.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Fela khumo e kgona go nyelela ka bonako.
   - Ngaka e leba ntho ya ga Lerato.
   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang. A ba ne ba wetsa go le gontsi go na le mo ba neng ba dirile letsatsi pele ga foo?
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 43

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Timeo o thusa balelapa la gagwe*
   d. Bua jaana: *Timeo le mosadi wa gagwe Gloria le bana ba bona ba babedi ke bahudugedi mo Aforikaborwa mme ba tswa kwa dinageng tse di kwa ntle. se, se kaya gore ba tswa kwa nageng e nngwe go tla go nna mo Aforikaborwa. Re buisitse mo bekeng e e fetileng ka matshelo a bona fa mongwe le mongwe a nna le maitemogelo a a maswe. Gape re buisitse ka moo Timeo a thusang balelapa la gagwe, ka bo ba reetsa le go ba tshegetsa.*
   e. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?

2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
   c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
   d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
   e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
   f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira dikgolaganyo
      - Botsa barutwana: A o ka dira dikgolaganyo le kgang eno? A sengwe se se tshwanang le seno se kile sa go diragalela kgotsa mongwe yo o mo itseng?

Go kwala: Bontsha PYP le tiro

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE, tsebe 44

Letlhomeso la go kwala:

Ke thusa go... kwa gae.

Ke thusa go... kwa sekolong.

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
   a. Bua jaana: Beke eno re tlile go tlhoma mogopolo mo: O dirisa madiri (mafoko a a dirang tiro) mo pakeng ya jaanong go kwala ka sengwe se se diragalang gompieno.
   b. Kwala polelo mo patišhokong: Ke thusa barutwana ba me kwa sekolong.
   c. Bua ka PYP: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e diragala gompieno.
2. **Itsise tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re ya go: Thala setshwantsho mme o kwale dipolelo di le pedi.
   b. Bua jaana: Re ya go thala le go kwala ka: Se re se dirang go thusa kwa gae le kwa sekolong.
3. **Tlhalosa karabo ya gago ya tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala.**
   a. Bua jaana: Ke thusa kwa gae le kwa sekolong. Ke thusa go... kwa sekolong le go... kwa gae.
4. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
   a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: Wena o thusa mongwe kwa sekolong.
   b. Bontsha barutwana gore ba tlatse jang letlhomeso la go kwala.
   c. Bua ka PYP: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e diragala gompieno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 23.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana tsa Mokgabisa: ph, th, aa

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Boeletsa medumo e e latelang:** *ph, th, aa*
   a. Bua modumo wa ntlha ga x3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa medumo yotlhe.**
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 25.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Ba phutha lenaane la diphologolo.
   - Go thunya mosi mo thabeng.
   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang. A ba ne ba wetsa go le gontsi go na le mo ba neng ba dirile letsatsi pele ga foo?
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 43

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Timeo o thusa balelapa la gagwe*.
   d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira dikgolaganyo
      - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: A o ka dira dikgolaganyo le kgang eno? A sengwe se se tshwanang le seno se kile sa go diragalela kgotsa mongwe yo o mo itseng?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana setshwantsho.
   c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
   d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Go rulaganya le kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE, tsebe 44

Letlhomeso la go kwala:

Ke thusa go... kwa gae.

Ke thusa go... kwa sekolong.

1. **Itsise gape tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gopolang gore mo bekeng eno re ya go thala le go kwala ka: Se re se dirang go thusa kwa gae le kwa sekolong.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bona.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka gore o tla araba jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua jaana: Abelana kakanyo ya gago le molekane.
   c. Tlhatlhanyang mme le kwale mafoko a a mosola mo patitšhokong, sk. go apaya, go phepafatsa, go tlhatswa, go feela, go phutha, go naya dibuka, jj.
3. **Laela barutwana go bula tsebe e e nepagetseng ka mo dibukatirong tsa DBE tsa bona.**
   a. Bua jaana: Jaanong thala mme o kwale dikakanyo tsa gago.
   b. Gopotsa barutwana ka PYP: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e diragala gompieno.
4. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Kopa barutwana gore ba go bolelele dikakanyo tsa bona.
   b. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go simolola tiro ya go kwala.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 25.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la dipuisano:

Kgang eno e ne e le ka ga...

Ke e ratile fa...

Ke ithutile gore...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
   c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
   a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
   b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
   c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e simololang karabo).
   d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
   e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
   a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane e buang/leje' go simolola.
   b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
   a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
   b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
   b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: poloko, kgabisa, phage, baagi, sejelo
   c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
   d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: A le dikokwana tsa yona di sule?
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
   d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 26.
   b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
   c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
   d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
   e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 43

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
   a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Timeo o thusa balelapa la gagwe*
   b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go diragatsa kgang ka ditlhopha.
2. **Bontsha tiro jaana:**
   a. Bua jaana: Fa re diragatsa kgang, re tshwanetse go leka go:
      - Gokologelwa se moanelwa a se dirang le go se bua
      - Bua le go diragatsa jaaka moanelwa wa rona
      - Dirisa mangwe a mafoko jaaka moanelwa wa rona
   b. Ka bokhutshwane bontsha barutwana gore o tla diragatsa jang jaaka mongwe wa baanelwa.
   c. Leka gore o seke wa tlhopha moanelwamogolo mo sekaong sa gago.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
   a. Bala gore go na le baanelwa ba le bakae mo kgannyeng.
   b. Arola phaposi ka ditlhopha tsa palo eo. Ka Sekai, fa go na le baanelwa ba le 5 mo kgannyeng, arola phaposi ka ditlhopha tsa 5.
   c. Naya morutwana mongwe le mongwe mo setlhopheng karolo ya moanelwa.
   d. Ntshetsa phaposi kwa ntle kgotsa kwa lefelong le legolo le le bulegileng.
   e. Bolelela ditlhopha go diragatsa kgang. Ba tshwanetse go:
      - Gokologelwa se ba se moanelwa wa bona a se dirang le se a se buang
      - Bua le go diragatsa jaaka moanelwa wa bona
      - Dirisa mangwe a mafoko jaaka moanelwa wa bona
   f. Fa barutwana ba diragatsa kgang, tsamaya, tsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
   b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Kwalo ya ntlha le go siamisa

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE, tsebe 44

Letlhomeso la go kwala:

Ke thusa go... kwa gae.

Ke thusa go... kwa sekolong.

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gompieno re ya go fetsa tiro ya go kwala.
2. **Itsise pharologano.**
   a. Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang.
   b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala polelo e nngwe mo kwalong ya gago.
3. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
   a. Bua jaana: Jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa tiro ya gago.
   b. Bua jaana, gopola go lekola gore: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e diragala gompieno.
4. **Fa nako e go letla, kopa barutwana go abelana kwalo ya bona.**
   a. Barutwana ba ka abelana kwalo ya bona le molekane.
   b. Barutwana ba le mmalwa ba ka abelana kwalo ya bona ka mo phaposing.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 26.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Itsise Thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditshwantsho le dilwana tsa nnete tsa thitokgang go bontshiwa

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dira paakanyo ya go bontsha thitokgang:** *Mebele ya rona*
2. **Botsa dipotso tse di tlhamaletseng go rotloetsa lemorago la kitso la barutwana.**
   - *Ke dilo dife tsotlhe tse mmele wa gago o ka di dirang?*
   - *Ke eng se o ka se dirang go tlhokomela mmele wa gago?*
   - *Ke eng se o ka se dirang fa mongwe a leka go go utlwisa botlhoko ka tsela nngwe?*
3. **Dira mmapa wa tlhaloganyo o dirisa dipotso mme barutwana ba di arabe.**
4. **Kwala dikarabo tsa gago mo mmapeng wa tlhaloganyo go oketsa kitso ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 28.**
6. **Bolelela barutwana go supa tokafatso ya puo ya thitokgang.**
   a. Buisetsa tokafatso ya puo kwa godimo.
   b. Laela barutwana go e buisa le wena, kgotsa go e boeletsa fa morago ga gago:
   Tlhogo, magetla, sehuba le letheka
   Mangwele le menwana, mangwele le menwane
7. **Dira puisano ya tokafatso ya puo le barutwana.**
   a. Botsa jaana: A lo ka mopolelela gore seno se kaya eng? / A lo ka kgona go bona karabo?
   b. Rotloetsa barutwana go abelana dikakanyo tsa bona.
   c. Tlhalosa bokao kgotsa neela karabo ka tsela e e latelang: Pinanyana e ruta ka ga dikarolo tse di farologaneng tsa mmele.

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana tsa Mokgabisa:
ee, ii

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Boeletsa medumo e e latelang:** *ee, ii*
   a. Bua modumo wa ntlha ga x3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa medumo yotlhe.**
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 30.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.

2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Modise o bolelela morutabana gore o siile buka ya dipalo.
   - A re lefeelo le dira lerole.
   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.

3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang.
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 55

1. **Itsise kgang.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Lesego o ikutlwa a sa gololosega*.
   b. Bua jaana: *Mo kgannyeng eno re kopana le bokgaitsadi ba babedi, Lesego le Mapule. Lesego o bolelela kgaitsadie gore malome wa bona o dira dilo tse di mo dirang gore a ikutlwe a sa phuthologa. Mo kgannyeng re buisa ka moo Mapule a thusang monnawe go babalela mmele wa gagwe.*
   c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
   d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
   b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
   a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Botsa dipotso / Ipotse.
   b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 30.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-puiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 28.
   b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
   c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
   d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
   e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *phuthologo: Go ikutlwa monate mme o lokologile jaaka fa o ntse mo setulong se se matobetobe.*
      - *go se phuthologe: Go ikutlwa o se monate kgotsa o sa lokologa jaaka fa o ntse mo setulong se se thata.*
      - *bopelokgale: Go dira sengwe le fa o ikutlwa o tshogile; go o nonofile mme o le kelotlhoko.*
      - *ka fa tlase: Ka fa tlase ga sengwe.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**
   S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
   D: Diragatsa lefoko
   T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
   B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana tsa Mokgabisa: oo, uu

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Boeletsa medumo e e latelang:** *oo, uu*
   a. Bua modumo wa ntlha ga x3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa medumo yotlhe.**
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 31.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Ditau le mangau di na le maroo.
   - Fa go na le phefo dilo di a thubagana, thuu!
   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang. A ba ne ba wetsa go le gontsi go na le mo ba neng ba dirile letsatsi pele ga foo?
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 57

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
   a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
   b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
   d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
   a. Bua setlhogo sa kgang: *Lesego o ikutlwa a sa gololosega*.
   b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
   c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
   d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
   e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 31.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta tlotlofoko mme le buisane ka setshwantsho sa thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-puiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *bokoa: Ga o a nonofa. O ikutlwa o lapile ebile ga o kgone go dira ka natla.*
      - *nonofile: Mmele wa gago o nonofile go tsholetsa dilo, go taboga le go tshameka o sa lape ka bonako.*
      - *botsogo bo bontle: Mmele wa gago o ikutlwa sentle gonne o ja dikotla, o robala sentle ebile o itshidila ka gale.*
      - *go se tsoge sentle: mmele wa gago ga o ikutlwe sentle gonne ga o je dikotla, ga o robale sentle ebile ga o itshidile.*
   b. Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 33.
   b. Bolelela barutwana tshedimosetso e e latelang ka setshwantsho:
      - *Mebele ya rona e re thusa go dira dilo di le dintsi - go taboga, go tlola, go tshameka le go ithuta!*
      - *Se re se dirang se ama mebele ya rona. Ka sekai, se re se jang le go ikhutsa go ka thusa gore mebele ya rona e nonofe.*
      - *Ka dinako tsotlhe reetsa gore o ikutlwa jang mme o re "nyaa"fa mongwe a dira gore o ikutlwe o sa phuthologa. Kopa thuso fa o ikutlwa o le mo kotsing.*

3. **Buisanang ka setshwantsho.**
   a. Dirisa dipotso tse di latelang go buisana ka setshwantsho jaana:
      - Botsa potso ya ntlha.
      - Laela barutwana go buisana ka potso le molekane wa bona.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa ka bongwe go abelana dikarabo tsa bona.
      - Aga lemorago la kitso la barutwana ka go siamisa se basa se tlhaloganyeng le go abelana tshedimosetso e e amanang le thitokgang.
      - Boeletsa thulaganyo eno ka dipotso tsotlhe.

4. **Dipotso:**
   a. *Re ka dira eng go nna le mebele e e nonofileng?*
   b. *Ke eng se se dirang mebele ya rona gore e ikutlwe e sa tsoga sentle?*
   c. *Re ka dira eng go sireletsa le go aga mebele ya rona?*

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana tsa Mokgabisa: mm, nn, rr

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Boeletsa medumo e e latelang:** *mm, nn, rr*
   a. Bua modumo wa ntlha ga x3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa medumo yotlhe.**
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 32.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - A re mmele o tlhoka go nna phepa.
   - Rremogolo ke tlhogo ya lelapa la rona.

   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang. A ba ne ba wetsa go le gontsi go na le mo ba neng ba dirile letsatsi pele ga foo?
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 57

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Lesego o ikutlwa a sa gololosega*
   d. Bua jaana: *Mo kgannyeng eno re kopana le bokgaitsadi ba babedi, Lesego le Mapule. Lesego o bolelela kgaitsadie gore malome wa bona o dira dilo tse di mo dirang gore a ikutlwe a sa phuthologa. Mo kgannyeng re buisa ka moo Mapule a thusang monnawe go babalela mmele wa gagwe.*
2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
   c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
   d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
   e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
   f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Botsa dipotso / Ipotse
      - Botsa barutwana: Go a itumedisa go ipotsa ka kgang le go ipotsa dipotso. Ke dipotso di fe tse o nang le tsona ka kgang eno?

Go kwala: Bontsha PYP le tiro

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Mebele e a gola le go fetoga.

Fa ke le ngwana, mmele wa me o ne o le...

Jaanong mmele wa me o...

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
   a. Bua jaana: Beke eno re tlile go tlhoma mogopolo mo: O dirisa madiri (mafoko a a dirang tiro) mo pakeng e e fetileng go kwala ka sengwe se se diragetseng maabane kgotsa letsatsi le le fetileng.
   b. Kwala polelo mo patišhokong: Ngwaga o o fetileng ke ne ke le mo
   c. Mophatong wa 1.
   d. Bua ka PYP: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e diragala gompieno.
2. **Itsise tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re ya go: Thala setshwantsho mme o kwale dipolelo di le tharo.
   b. Bua jaana: Re ya go thala le go kwala ka: Fa ke ne ke le ngwana, mmele wa me o ne o le monnye go fetisa jaanong.
3. **Tlhalosa karabo ya gago ya tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala.**
   a. Bua jaana: Gore mebele ya rona e godile le go fetoga jang.
4. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
   a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: Setshwantsho sa gago fa o le ngwana.
   b. Bontsha barutwana gore ba tlatse jang letlhomeso la go kwala.
   c. Bua ka PYP: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e diragala gompieno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 32.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Boeletsa medumo e e rutilweng mo Mophatong wa 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana tsa Mokgabisa: ny, tl, tlh

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Boeletsa medumo e e latelang:** *ny, tl, tlh*
   a. Bua modumo wa ntlha ga x3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo ono.
2. **Boeletsa medumo yotlhe.**
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 34.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Mogokgo a re batsadi ba kokoanye madi go reka ditlhako.
   - Bana ba tlola kgati.
   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang. A ba ne ba wetsa go le gontsi go na le mo ba neng ba dirile letsatsi pele ga foo?
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 57

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Lesego o ikutlwa a sa gololosega*
   d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Botsa dipotso / Ipotse
      - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Go a itumedisa go ipotsa ka kgang le go ipotsa dipotso. Ke dipotso di fe tse o nang le tsona ka kgang eno?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana setshwantsho.
   c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
   d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Go rulaganya le kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Mebele e a gola le go fetoga.

Fa ke le ngwana, mmele wa me o ne o le...

Jaanong mmele wa me o...

1. **Itsise gape tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gopolang gore mo bekeng eno re ya go thala le go kwala ka: Gore mebele ya rona e godile le go fetoga jang.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bona.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka gore o tla araba jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua jaana: Abelana kakanyo ya gago le molekane.
   c. Tlhatlhanyang mme le kwale mafoko a a mosola mo patitšhokong, sk. monnye, tona, bokoa, nonofile, moleele, nnye, boleta, thata, jj.
3. **Laela barutwana go simolola go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
   a. Bua jaana: Jaanong thala mme o kwale dikakanyo tsa gago.
   b. Gopotsa barutwana ka PYP: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e diragala gompieno.
4. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Kopa barutwana gore ba go bolelele dikakanyo tsa bona.
   b. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go simolola tiro ya go kwala.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 34.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la dipuisano:

Kgang eno e ne e le ka ga...

Ke ratile moanelwa... gonne...

Ke ithutile gore...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
   c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
   a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
   b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
   c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e simololang karabo).
   d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
   e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
   a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane e buang/leje' go simolola.
   b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
   a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
   b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
   b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: nnisega, tseelana, khibidu, mooki, tseela, tšotšo
   c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
   d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Batsonga ba apara motšeka.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
   d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 35.
   b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
   c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
   d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
   e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 57

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
   a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Lesego o ikutlwa a sa gololosega*
   b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go thala le go kwala ka karolo e re e ratang mo kgannyeng ya rona.
2. **Bontsha tiro jaana:**
   a. Tswala matlho a gago mme o itire yo o akanyang.
   b. Bula matlho a gago mme o bue jaana: Karolo ya me e ke e ratang ka kgang ke fa...
   c. Leka gore o seke wa tlhopha sekao sa karolo e e botlhofo thata ya kgang.
   d. Thala setshwantsho sa ka bonako mo patitšhokong. Fa o ntse o thala, tlhalosa gore o thala eng.
   e. O ketsa ka dipolelo di le 1–2 ka ga setshwantsho sa gago: Ke ratile...
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
   a. Bolelela barutwana go tswala matlho a bona mme ba akanye ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
   b. Bua jaana: Akanya ka kakanyo ya gago, o seke wa kopisa sekao sa me.
   c. Morago ga foo, bolelela barutwana go bula matlho a bona mme ba buisane ka dikarabo tsa bona le molekane wa bona.
   d. Go tsweng foo, laela barutwana go thala karolo eno ya kgang mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   e. Thusa barutwana go kwala dipolelo di le 1–2 mo ditshwantshong tsa bona.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
   b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Kwalo ya ntlha le go siamisa

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Mebele e a gola le go fetoga.

Fa ke le ngwana, mmele wa me o ne o le...

Jaanong mmele wa me o...

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gompieno re ya go fetsa tiro ya go kwala.
2. **Itsise pharologano.**
   a. Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang.
   b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala leina mo setshwantshong sa gago.
3. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
   a. Bua jaana: Jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa tiro ya gago.
   b. Bua jaana, gopola go lekola gore: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e diragala gompieno.
4. **Fa nako e go letla, kopa barutwana go abelana kwalo ya bona.**
   a. Barutwana ba ka abelana kwalo ya bona le molekane.
   b. Barutwana ba le mmalwa ba ka abelana kwalo ya bona ka mo phaposing.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 35.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Go Neela ka Molomo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba ba tlhophilweng go tla le selwana kgotsa setshwantsho sa go 'Bontsha le go Bua'

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng a go reetsa barutwana ba bangwe ba neela ka molomo.**
2. **Gopotsa barutwana ka tiro e e latelang: Bontsha le go ba bolelela**
   a. Emisetsa selwana kgotsa setshwantsho se o se tlileng go re bontsha sona kwa godimo.
   b. Re bolelele ka selwana kgotsa setshwantsho. Bua jaana:
      - Gompieno ke tlile go le bolelela ka...
      - Ke... (bogolo, mmala, bokete, phopholego, jalo jalo.)
      - E dirisetswa...
      - Ke a se rata ka gonne...
   c. Go tswa foo, botsa phaposi: Aa go na le dipotso?
   d. Fa mongwe a na le potso, leka ka bojotlhe go e araba.
3. **Goptsa barutwana ka bokgoni ba go neela jo bo latelang:**
   a. Fa o neela puo, gakologelwa go:
      - Emisa selwana kgotsa setshwantsho gore mongwe le mongwe a se bone
      - Bua polelo ya gago ka tatelano e e nepagetseng
      - Bua dilo gangwe – o seka wa ipoeletsa
      - Bua ka lentswe le le kwa godimo le le phepa
4. **Bitsa barutwana baba tlhophilweng ka bongwe go dira neelo ya bona.**
   a. Aga go itshepa mo morutwaneng mongwe le mongwe ka go lebogela neelo ya bona le go ba naya dipegelo tse di siameng.
   b. Kwa bokhutlong ba thuto, Naya phaposi pegelo ya kakaretso go tokafatsa go neelo ya bona. Sekao: Ke ne ke kgaratlha go utlwa bangwe ba lona. Ka kopo lekang go bua ka lentswe le le utlwagalang – re batla go utlwa se o tla se buang.

Medumopuo: Ruta modumo o montšhwa, go tswa foo kgaoganya o bo o kopanya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisa: ts

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Itsise modumo o montšhwa:** *ts*
   a. Bua modumo ga 3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana go bua mafoko a a simololang ka modumo oo kgotsa a a dirisang modumo oo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
   a. Bua lefoko: tsamaya
   b. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: ts-a-m-a-y-a
   c. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
   d. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
   e. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
   f. Boeletsa ka lefoko: tseleng
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 37.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta popo ya tlhaka

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go soboloka lenathwana la pampiri mme morago o le otlolole.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *ts*
   a. Bontsha barutwana gore ba kwale jang tlhaka mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa gore o simolola kwa kae, kwa o yang teng le kwa o feleletsang teng palo nngwe le nngwe.
   c. Morago ga foo, kwala mola o monnye wa ditlhaka, o bontsha gore o tlogela phatlha ka monwana o le mongwe mo magareng a ditlhaka.
   d. Boeletsa thulaganyo eno o bontsha go kwala: Ts
3. **Laela barutwana go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
   a. Tlatsa mola ka ditlhakannye: ts
   b. Tlatsa mola ka ditlhakakgolo: Ts
   c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe ka go bopa tlhaka le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 67

1. **Itsise kgang.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Letsatsi la ga Kenosi le le bosula*.
   b. Bua jaana: *Kenosi ke mosetsana yo o itumetseng a itekanetse, go fitlhela ka letsatsi lengwe morutabana wa gagwe a bua sengwe se se neng sa dira Kenosi gore a seka a itumelela mmele wa gagwe. Kenosi o bolelela mmaagwe yo o neng a mo ruta gore ga go motho yo o nang le tshwanelo ya go bua dilo ka mmele wa gago.*
   c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
   d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
   b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
   a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira diphopholetso tsa kitso
   b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 37.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-puiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 28.
   b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
   c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
   d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
   e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *bokete: Bokete jwa sengwe kgotsa mongwe.*
      - *go ikitse: Go ikutlwa o le ditlhong kgotsa o tshogile gonne batho ba go lebile.*
      - *akgela (ka): Go bua sengwe ka mongwe, setshwantsho, kgotsa kakanyo go abelana dikgopolo tsa gago.*
      - *tlotla: Go nna bonolo mo go ba bangwe; go bontsha gore o kgathalela maikutlo le dikakanyo tsa bona.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**
   S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
   D: Diragatsa lefoko
   T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
   B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Itsise tumammogo e e pataganeng e ntšhwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Itsise modumo o o pataganeng o montšhwa:** *nts*
   a. Kwala medumo e e farologaneng mo patitšhokong mme o buise nngwe le nngwe ya yone.
   b. Go tswa foo, mo kope gore a kopanye medumo eo e mebedi.
   c. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo o o pataganeneng ono.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang mafoko a a nang le modumo o o pataganeng ono.**
   a. Bua lefoko: ntsena
   b. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: n-ts-e-n-a
   c. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
   d. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
   e. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
   f. Boeletsa ka lefoko: ntsaya
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 38.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Kopolola mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Ba bontshe gore ba kwale jang: ntsena, ntsu**
   a. Bontsha barutwana mokgwa o o siameng wa go kwala mafoko mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa gore o simolola kwa kae, kwa o yang teng le kwa o feleletsang teng palo nngwe le nngwe.
3. **Laela barutwana go kopololela mafoko ka mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.**
   a. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe ka go bopa tlhaka le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 69

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
   a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
   b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
   d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
   a. Bua setlhogo sa kgang: *Letsatsi la ga Kenosi le le bosula*.
   b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
   c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
   d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
   e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 38.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Kanelokgang ya Maitlhamelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baakanyetsa barutwana kanelokgang ya maitlhamelo.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Bolelela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng ya 40.
2. **Kaela barutwana go lebelela ditshwantsho.**
   a. Botsa jaana: O bona eng mo setshwantshong seno?
3. **Bolelela barutwana gore mongwe le mongwe o tshwanetse go itlhamela kgang e khutshwane ka setshwantsho.**
4. **Bolelela barutwana gore sebopego sa kgang ya bona se nne jang. Bua jaana:**
   a. Naya moanelwa mongwe le mongwe mo kgannyeng ya gago leina.
   b. Bua gore kgang e diragalela kwa kae.
   c. Kgang ya gago e tshwanetse go nna le tshimologo, bogare le bokhutlo.
   d. Setshwantsho seno se bontsha karolo ya kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha tshimologo ya kgangya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha bogare ba kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha bokhutlo ba kgang ya gago.
   e. O ka simolola kgang ya gago ka gore:
      a. E ne e le lekgetlho la ntlha...
      b. Gompieno e ne e le letsatsi le legolo...
5. **Laela barutwana go dira tirwana.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go akanya ka Dikgang tsa bona ka tidimalo.
   b. Go tswa foo, laela barutwana go refosana go anela ditlhopha tsa bona dikgang. O ka rata go dirisa 'thobane ya go bua/leje' go dira seno.
   c. Fa barutwana ba ntse ba bua, tsamayatsamaya mme o ba reetse.
6. **Konela thuto ka tsela e e latelang:**
   a. Bitsa morutwana a le mongwe go abelana kgang ya bona le phaposing kgotsa botsa barutwana ba le 1–2 dipotso ka dikgang tsa ditlhopha tsa bona.
      - Botsa jaana: Kgang ya X e ne e le ka ga eng?
      - Botsa jaana: Ke eng se o se ratileng ka kgang ya ga X?
   b. Naya paposi kakgelo ka kakaretso go tokafatsa dikgang tsa bona.
      Sekao: Go le gantsi, kwa tshimologong ya kgang, re bua gore kgang e diragalela kwa kae, le gore baanelwa ke bomang. Mo nakong e e tlang, lekang go akaretsa tshedimosetso eno mo dikgannyeng tsa lona.

Medumopuo: Ruta modumo o montšhwa, go tswa foo kgaoganya o bo o kopanya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisa: tš

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Itsise modumo o montšhwa:** *tš*
   a. Bua modumo ga 3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana go bua mafoko a a simololang ka modumo oo kgotsa a a dirisang modumo oo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
   a. Bua lefoko: tšale
   b. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: tš-a-l-e
   c. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
   d. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
   e. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
   f. Boeletsa ka lefoko: tšotšo
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 39.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta popo ya tlhaka

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go soboloka lenathwana la pampiri mme morago o le otlolole.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *tš*
   a. Bontsha barutwana gore ba kwale jang tlhaka mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa gore o simolola kwa kae, kwa o yang teng le kwa o feleletsang teng palo nngwe le nngwe.
   c. Morago ga foo, kwala mola o monnye wa ditlhaka, o bontsha gore o tlogela phatlha ka monwana o le mongwe mo magareng a ditlhaka.
   d. Boeletsa thulaganyo eno o bontsha go kwala: Tš
3. **Laela barutwana go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
   a. Tlatsa mola ka ditlhakannye: tš
   b. Tlatsa mola ka ditlhakakgolo: Tš
   c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe ka go bopa tlhaka le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 69

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Letsatsi la ga Kenosi le le bosula*
   d. Bua jaana: *Kenosi ke mosetsana yo o itumetseng a itekanetse, go fitlhela ka letsatsi lengwe morutabana wa gagwe a bua sengwe se se neng sa dira Kenosi gore a seka a itumelela mmele wa gagwe. Kenosi o bolelela mmaagwe yo o neng a mo ruta gore ga go motho yo o nang le tshwanelo ya go bua dilo ka mmele wa gago.*
   e. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
   c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
   d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
   e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
   f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso
      - Botsa barutwana: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

Go kwala: Bontsha PYP le tiro

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE, tsebe 8

Letlhomeso la go kwala:

Kwa sekolong ke apara diaparo tsa sekolo.

Kwa gae ke apara...

Ke rata go apara...

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
   a. Bua jaana: Beke eno re tlile go tlhoma mogopolo mo: O dirisa madiri (mafoko a a dirang tiro) mo pakeng ya jaanong go kwala ka sengwe se se diragalang gompieno.
   b. Kwala polelo mo patišhokong: Ke rwala ditlhako kwa gae le kwa sekolong.
   c. Bua ka PYP: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e diragala gompieno.
2. **Itsise tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re ya go: Thala setshwantsho mme o kwale dipolelo di le tharo.
   b. Bua jaana: Re ya go thala le go kwala ka: Re apara diaparo kwa sekolong le kwa gae.
3. **Tlhalosa karabo ya gago ya tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala.**
   a. Bua jaana: Ke apara... fa ke le kwa sekolong le... fa ke le kwa gae.
4. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
   a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: Wna o apere diaparo tsa gago tsa kwa tirong gape wena o aper diaparo tsa gago tsa kwa gae.
   b. Bontsha barutwana gore ba tlatse jang letlhomeso la go kwala.
   c. Bua ka PYP: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e diragala gompieno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 39.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Itsise tumammogo e e pataganeng e ntšhwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Itsise modumo o o pataganeng o montšhwa:** *ntš*
   a. Kwala medumo e e farologaneng mo patitšhokong mme o buise nngwe le nngwe ya yone.
   b. Go tswa foo, mo kope gore a kopanye medumo eo e mebedi.
   c. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo o o pataganeneng ono.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang mafoko a a nang le modumo o o pataganeng ono.**
   a. Bua lefoko: dintšwa
   b. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: d-i-ntš-w-a
   c. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
   d. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
   e. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
   f. Boeletsa ka lefoko: ntšwa
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 41.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Kopolola mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Ba bontshe gore ba kwale jang: ntšwanyana, ntša**
   a. Bontsha barutwana mokgwa o o siameng wa go kwala mafoko mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa gore o simolola kwa kae, kwa o yang teng le kwa o feleletsang teng palo nngwe le nngwe.
3. **Laela barutwana go kopololela mafoko ka mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.**
   a. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe ka go bopa tlhaka le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 69

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Letsatsi la ga Kenosi le le bosula*
   d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso
      - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana setshwantsho.
   c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
   d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Go rulaganya le kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE, tsebe 8

Letlhomeso la go kwala:

Kwa sekolong ke apara diaparo tsa sekolo.

Kwa gae ke apara...

Ke rata go apara...

1. **Itsise gape tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gopolang gore mo bekeng eno re ya go thala le go kwala ka: Re apara diaparo kwa sekolong le kwa gae.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bona.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka gore o tla araba jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua jaana: Abelana kakanyo ya gago le molekane.
   c. Tlhatlhanyang mme le kwale mafoko a a mosola mo patitšhokong, sk. borokgwe, jeresi, mosese, dipijama, hempe, borokgwe jo bo khutshwane, jj.
3. **Laela barutwana go bula tsebe e e nepagetseng ka mo dibukatirong tsa DBE tsa bona.**
   a. Bua jaana: Jaanong thala mme o kwale dikakanyo tsa gago.
   b. Gopotsa barutwana ka PYP: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e diragala gompieno.
4. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Kopa barutwana gore ba go bolelele dikakanyo tsa bona.
   b. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go simolola tiro ya go kwala.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 41.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la dipuisano:

Kgang eno e ne e le ka ga...

Ke e ratile fa...

Ke ithutile gore...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
   c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
   a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
   b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
   c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e simololang karabo).
   d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
   e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
   a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane e buang/leje' go simolola.
   b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
   a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
   b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
   b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: ntšwanyana, tšotšo, ntsena, tsamaya, dintšwa
   c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
   d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Ke tšale e khibidu.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
   d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 42.
   b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
   c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
   d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
   e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 69

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
   a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Letsatsi la ga Kenosi le le bosula.*
   b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go itlhamela bokhutlo ba kgang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
   a. Tswala matlho a gago mme o itire yo o akanyang.
   b. Bula matlho a gago mme o bue jaana: Mmm, Ke akantse ka bokhutlo jwa kgang jo bo farologaneng.
   c. Bolelela barutwana kakanyo ya gago ya bokhutlo jo bo farologaneng.
   d. Leka go akanya ka bokhutlo jo bo sa tlwaelegang – sengwe se barutwana ba ka se akanyeng ka ga sona.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka bokhutlo jo bo farologaneng jwa kgang. Lo seke lwa kopisa kakanyo ya me, ka kopo ikakanyetseng.
   b. Bua jaana: Bulang matlho a lona mme lo abelane bokhutlo jwa lona le molekane.
   c. Fa barutwana ba bua ka dikakanyo tsa bona, tsamaya, tsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   d. Kwa bokhutlong ba thuto, bitsa barutwana ba ba mmalwa go abelana bokhutlo jwa bona le phaposi.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
   b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Kwalo ya ntlha le go siamisa

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE, tsebe 8

Letlhomeso la go kwala:

Kwa sekolong ke apara diaparo tsa sekolo.

Kwa gae ke apara...

Ke rata go apara...

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gompieno re ya go fetsa tiro ya go kwala.
2. **Itsise pharologano.**
   a. Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang.
   b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala dintlha mo setshwantshong sa gago.
3. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
   a. Bua jaana: Jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa tiro ya gago.
   b. Bua jaana, gopola go lekola gore: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e diragala gompieno.
4. **Fa nako e go letla, kopa barutwana go abelana kwalo ya bona.**
   a. Barutwana ba ka abelana kwalo ya bona le molekane.
   b. Barutwana ba le mmalwa ba ka abelana kwalo ya bona ka mo phaposing.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 42.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Itsise Thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditshwantsho le dilwana tsa nnete tsa thitokgang go bontshiwa

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dira paakanyo ya go bontsha thitokgang:** *Re rarabolola masaitseweng*
2. **Botsa dipotso tse di tlhamaletseng go rotloetsa lemorago la kitso la barutwana.**
   - *A o kile wa nna le masaitsiweng go a rarabolola? Fa go le jalo, e ne e le eng?*
   - *Go rarabolola masaitsiweng, re lebelela metlhala. A o ka akanya ka metlhala ya mefutafuta e e farologaneng?*
   - *Re bitsa batho ba ba rarabololang masaitsiweng mafokisi. Ke eng se se dirang gore motho e nne lefokisi le le tlhwatlhwa?*
3. **Dira mmapa wa tlhaloganyo o dirisa dipotso mme barutwana ba di arabe.**
4. **Kwala dikarabo tsa gago mo mmapeng wa tlhaloganyo go oketsa kitso ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 44.**
6. **Bolelela barutwana go supa tokafatso ya puo ya thitokgang.**
   a. Buisetsa tokafatso ya puo kwa godimo.
   b. Laela barutwana go e buisa le wena, kgotsa go e boeletsa fa morago ga gago:
   Go pitikolola maje
7. **Dira puisano ya tokafatso ya puo le barutwana.**
   a. Botsa jaana: A lo ka mopolelela gore seno se kaya eng? / A lo ka kgona go bona karabo?
   b. Rotloetsa barutwana go abelana dikakanyo tsa bona.
   c. Tlhalosa bokao kgotsa neela karabo ka tsela e e latelang:
   Polelwana eno a kaya go batlisisa kgang ka ga sengwe se se sa itsewing go fitlhela o bona dikarabo.

Medumopuo: Ruta modumo o montšhwa, go tswa foo kgaoganya o bo o kopanya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisa: tsh

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Itsise modumo o montšhwa:** *tsh*
   a. Bua modumo ga 3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana go bua mafoko a a simololang ka modumo oo kgotsa a a dirisang modumo oo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
   a. Bua lefoko: tshimo
   b. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: tsh-i-m-o
   c. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
   d. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
   e. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
   f. Boeletsa ka lefoko: tshela
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 46.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta popo ya tlhaka

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go soboloka lenathwana la pampiri mme morago o le otlolole.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *tsh*
   a. Bontsha barutwana gore ba kwale jang tlhaka mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa gore o simolola kwa kae, kwa o yang teng le kwa o feleletsang teng palo nngwe le nngwe.
   c. Morago ga foo, kwala mola o monnye wa ditlhaka, o bontsha gore o tlogela phatlha ka monwana o le mongwe mo magareng a ditlhaka.
   d. Boeletsa thulaganyo eno o bontsha go kwala: Tsh
3. **Laela barutwana go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
   a. Tlatsa mola ka ditlhakannye: tsh
   b. Tlatsa mola ka ditlhakakgolo: Tsh
   c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe ka go bopa tlhaka le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, Tsebe ya matseno 81

1. **Itsise kgang.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Bukatsatsi ya ga Bonolo ya sephiri*.
   b. Bua jaana: *Bonolo le tsala ya gagwe Anna ba rata masaitsiweng. Fa Bonolo a akanya gore mongwe o ntse a buisa bukatsatsi ya gagwe, basetsana ba babedi ba ikemiseditse go batla gore molatofadiwa ke mang. Re buisa tsotlhe ka gore ba rarabolola masaitsiweng jang.*
   c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
   d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
   b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
   a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira dikgolaganyo
   b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 46.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-puiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 44.
   b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
   c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
   d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
   e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *rarabolola: Go batla karabo kgotsa go rarabolola bothata.*
      - *motlhala: Karolo e nnye ya tshedimosetso e e go thusang go bona karabo ya sengwe.*
      - *bukatsatsi: Buka ya sephiri e o kwalang ka letsatsi la gago, dikgopolo le maikutlo a gago.*
      - *masaitseweng: Sengwe se se sa itsiweng kgotsa se sa tlhaloswe mme se go dira gore o nne le phisego.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**
   S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
   D: Diragatsa lefoko
   T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
   B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Itsise tumammogo e e pataganeng e ntšhwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Itsise modumo o o pataganeng o montšhwa:** *ntsh*
   a. Kwala medumo e e farologaneng mo patitšhokong mme o buise nngwe le nngwe ya yone.
   b. Go tswa foo, mo kope gore a kopanye medumo eo e mebedi.
   c. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo o o pataganeneng ono.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang mafoko a a nang le modumo o o pataganeng ono.**
   a. Bua lefoko: ntshi
   b. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: ntsh-i
   c. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
   d. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
   e. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
   f. Boeletsa ka lefoko: ntsho
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 47.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Kopolola mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Ba bontshe gore ba kwale jang: ntsha, ntshe**
   a. Bontsha barutwana mokgwa o o siameng wa go kwala mafoko mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa gore o simolola kwa kae, kwa o yang teng le kwa o feleletsang teng palo nngwe le nngwe.
3. **Laela barutwana go kopololela mafoko ka mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.**
   a. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe ka go bopa tlhaka le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 83

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
   a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
   b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
   d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
   a. Bua setlhogo sa kgang: *Bukatsatsi ya ga Bonolo ya sephiri*.
   b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
   c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
   d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
   e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 47.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta tlotlofoko mme le buisane ka setshwantsho sa thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-puiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *lefokisi: Motho yo o batlisisang go itse se se diragetseng.*
      - *bopaki: Sengwe se se netefatsang bopaki jaaka motlhala kgotsa lekwalo.*
      - *mmelaelwa: Mongwe yo re belaelang gore o molato, fela re tshwanetse go netefatsa seno.*
      - *batlisisa: Go batla sengwe kgotsa mongwe ka kelotlhoko.*

   b. Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 49.
   b. Bolelela barutwana tshedimosetso e e latelang ka setshwantsho:
      - *Go fokisa ke tiro e e kgethegileng e e thusang batho go rarabolola masaitsiweng. Fela mongwe le mongwe a ka batlisia go bona dikarabo!*
      - *Mafokisi ba dirisa tlhaloganyo, matlho le ditsebe go bona dikarabo tsa masaitsiweng. Ba tshwanetse go akanya le go dira ka kelotlhoko.*
      - *Mafokisi a botsa dipotso tse di jaaka: "mang?" "eng?" "kae?" "leng?" le "goreng?"*

3. **Buisanang ka setshwantsho.**
   a. Dirisa dipotso tse di latelang go buisana ka setshwantsho jaana:
      - Botsa potso ya ntlha.
      - Laela barutwana go buisana ka potso le molekane wa bona.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa ka bongwe go abelana dikarabo tsa bona.
      - Aga lemorago la kitso la barutwana ka go siamisa se basa se tlhaloganyeng le go abelana tshedimosetso e e amanang le thitokgang.
      - Boeletsa thulaganyo eno ka dipotso tsotlhe.

4. **Dipotso:**
   a. *O ne o tla dira eng fa o ne o ka latlhegelwa ke sengwe se se botlhokwa?*
   b. *Ke ka ntlha ya eng fa batho ba rata go rarabolola masaitsiweng?*
   c. *A o ka akanya ka masaitsiweng a o ka ratang go a rarabolola?*

Medumopuo: Ruta modumo o montšhwa, go tswa foo kgaoganya o bo o kopanya

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisa: tšh

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Itsise modumo o montšhwa:** *tšh*
   a. Bua modumo ga 3.
   b. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa mme o buise modumo ga 3.
   c. Bolelela barutwana go reetsa mme ba boeletse modumo.
   d. Kopa barutwana go bua mafoko a a simololang ka modumo oo kgotsa a a dirisang modumo oo.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang modumo ono.**
   a. Bua lefoko: tšhisi.
   b. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: tšh-i-s-i
   c. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
   d. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
   e. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
   f. Boeletsa ka lefoko: tšhokolete
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 48.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Ruta popo ya tlhaka

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go soboloka lenathwana la pampiri mme morago o le otlolole.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha barutwana go bopa:** *tšh*
   a. Bontsha barutwana gore ba kwale jang tlhaka mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa gore o simolola kwa kae, kwa o yang teng le kwa o feleletsang teng palo nngwe le nngwe.
   c. Morago ga foo, kwala mola o monnye wa ditlhaka, o bontsha gore o tlogela phatlha ka monwana o le mongwe mo magareng a ditlhaka.
   d. Boeletsa thulaganyo eno o bontsha go kwala: Tšh
3. **Laela barutwana go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
   a. Tlatsa mola ka ditlhakannye: tšh
   b. Tlatsa mola ka ditlhakakgolo: Tšh
   c. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe ka go bopa tlhaka le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 83

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Bukatsatsi ya ga Bonolo ya sephiri.*
   d. Bua jaana: *Bonolo le tsala ya gagwe Anna ba rata masaitsiweng. Fa Bonolo a akanya gore mongwe o ntse a buisa bukatsatsi ya gagwe, basetsana ba babedi ba ikemiseditse go batla gore molatofadiwa ke mang. Re buisa tsotlhe ka gore ba rarabolola masaitsiweng jang.*
2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
   c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
   d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
   e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
   f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira dikgolaganyo
      - Botsa barutwana: A o ka dira dikgolaganyo le kgang eno? A sengwe se se tshwanang le seno se kile sa go diragalela kgotsa mongwe yo o mo itseng?

Go kwala: Bontsha PYP le tiro

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

____ e ne e iphitlhille...

____ o mo fitlhetse!

Metlhala e ne e le ____, ____ le ____.

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
   a. Bua jaana: Beke eno re tlile go tlhoma mogopolo mo: O dirisa diphegelwana go kgaoganya dilwana mo lenaaneng. Ga gona phegelwana fa pele ga selwana sa bofelo. Go na le moo re akaretsa lefoko 'le'. sekao: Ke rata dimonamone, ditšhipisi, kuku le dinotsididi.
   b. Kwala polelo mo patišhokong: Bakang o ne a batla tsala ya gagwe ka fa tlase ga tafole, ka mo khabotong le ka fa morago ga setlhare.
   c. Bua ka PYP: Diphegelwana di dirisiwa go kgaoganya dilwana tsa lenaane.
2. **Itsise tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re ya go: Thala setshwantsho mme o kwale dipolelo di le tharo.
   b. Bua jaana: Re ya go thala le go kwala ka: Kgang ka ga bana ba babedi ba tshameka maiphitlhaphitlhwane.
3. **Tlhalosa karabo ya gago ya tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala.**
   a. Bua jaana: Mongwe wa bana mo kgannyeng ya me o iphitlhile...
4. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
   a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: Bana ba babedi ba tshameka maiphitlhaphitlhwane.
   b. Bontsha barutwana gore ba tlatse jang letlhomeso la go kwala.
   c. Bua ka PYP: Diphegelwana di dirisiwa go kgaoganya dilwana tsa lenaane.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 48.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
   a. Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Itsise tumammogo e e pataganeng e ntšhwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Itsise modumo o o pataganeng o montšhwa:** *ntšhw*
   a. Kwala medumo e e farologaneng mo patitšhokong mme o buise nngwe le nngwe ya yone.
   b. Go tswa foo, mo kope gore a kopanye medumo eo e mebedi.
   c. Kopa barutwana gore ba bue mafoko a a simololang ka kgotsa a a dirisang modumo o o pataganeneng ono.
2. **Bontsha barutwana gore ba ka kgaoganya le go kopanya jang mafoko a a nang le modumo o o pataganeng ono.**
   a. Bua lefoko: dintšhwa
   b. Kopa morutwana mongwe le mongwe go reetsa ka kelotlhoko mme morago a kgaoganye lefoko ka medumo: d-i-ntš-w-a
   c. Fa morutwana a ntse a bua modumo mongwe le mongwe, o o kwale mo patitšhokong.
   d. Go tswa foo, bitsa morutwana yo mongwe gore a kopanye medumo eno go buisa lefoko leo.
   e. Siamisa barutwana fa ba dira diphoso.
   f. Boeletsa ka lefoko: ntšhwafala, ntšhwi
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 50.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Kopolola mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Ba bontshe gore ba kwale jang: ntšhwo, ntšhwa**
   a. Bontsha barutwana mokgwa o o siameng wa go kwala mafoko mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa gore o simolola kwa kae, kwa o yang teng le kwa o feleletsang teng palo nngwe le nngwe.
3. **Laela barutwana go kopololela mafoko ka mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.**
   a. Tsamayatsamaya mme o lekole morutwana mongwe le mongwe ka go bopa tlhaka le go tlogela diphatlha.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 83

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Bukatsatsi ya ga Bonolo ya sephiri.*
   d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira dikgolaganyo
      - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: A o ka dira dikgolaganyo le kgang eno? A sengwe se se tshwanang le seno se kile sa go diragalela kgotsa mongwe yo o mo itseng?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana setshwantsho.
   c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
   d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Go rulaganya le kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

____ e ne e iphitlhille...

____ o mo fitlhetse!

Metlhala e ne e le ____, ____ le ____.

1. **Itsise gape tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gopolang gore mo bekeng eno re ya go thala le go kwala ka: Kgang ka ga bana ba babedi ba tshameka maiphitlhaphitlhwane.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bona.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka gore o tla araba jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua jaana: Abelana kakanyo ya gago le molekane.
   c. Tlhatlhanyang mme le kwale mafoko a a mosola mo patitšhokong, sk. ka mo gare, ka fa morago, ka fa tlase, fa godimo, khaboto, seroto, setlhare, bolao, sesiro, jj.
3. **Laela barutwana go simolola go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
   a. Bua jaana: Jaanong thala mme o kwale dikakanyo tsa gago.
   b. Gopotsa barutwana ka PYP: Diphegelwana di dirisiwa go kgaoganya dilwana tsa lenaane.
4. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Kopa barutwana gore ba go bolelele dikakanyo tsa bona.
   b. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go simolola tiro ya go kwala.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 50.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la dipuisano:

Kgang eno e ne e le ka ga...

Ke ratile moanelwa... gonne...

Ke ithutile gore...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
   c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
   a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
   b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
   c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e simololang karabo).
   d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
   e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
   a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane e buang/leje' go simolola.
   b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
   a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
   b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
   b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: ntšhwafala, tšhisi, tšhotlho, ntshe, tshimo
   c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
   d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Balemi ba na le tshimo.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
   d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 51.
   b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
   c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
   d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
   e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 83

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
   a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Bukatsatsi ya ga Bonolo ya sephiri*
   b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go dira kwalo ya go tlhaloganya ka ga kgang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
   a. Kwala dipotso mo patitšhokong.
   b. Buisetsa potso nngwe le nngwe kwa godimo.
   c. Tlhalosa gore potso e batla mofuta ofe wa karabo.
   d. Sekao: Anna o ne a apere eng? Karabo e tshwanetse go re bolelela ka seaparo sa ga Anna.
   e. Sekao: O akanya gore Anna a ka bo a dirile eng? Karabo ga e yo mo setlhangweng – barutwana ba tshwanetse go akanya ka dikarabo tsa bona.
   f. Bontsha barutwana gore fa tlase ga potso nngwe le nngwe go na le polelo e simololang karabo. Tlhalosa gore ba tshwanetse go dirisa seno go ba thusa go kwala karabo ya bona.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibuka tsa go kwalela tsa bona mme ba kwale letlha le setlhogo: Go tlhaloganya.
   b. Bolelela barutwana go dirisa 'polelo e simololang karabo' fa tlase ga potso nngwe le nngwe mme ba kwale karabo ya potso nngwe le nngwe ka mo dibukeng tsa bona.
   c. Laela barutwana go dirisa kitso ya medumopuo ya bona go kwala mafoko a basa a itseng. Ba tshwanetse go bua lefoko ka bonya mme ba kwale medumo e ba e utlwang.

Kwalo ya Go tlhaloganya

1. **Bonolo o ne a kwala leng mo bukatsatsing ya sephiri ya gagwe?**
   Bonolo o ne a kwala mo bukatsatsing ya sephiri ya gagwe...
2. **Motlhala wa ntlha o basetsana ba o boneng ke eng?**
   Motlhala wa ntlha e ne e le...
3. **Motlhala wa bobedi o basetsana ba o boneng ke eng?**
   Motlhala wa bobedi e ne e le...
4. **Goreng Bonolo a ne a gasagasa folouru fa fatshe?**
   Bonolo o ne a gasagasa folouru fa fatshe...

Go kwala: Kwalo ya ntlha le go siamisa

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

____ e ne e iphitlhille...

____ o mo fitlhetse!

Metlhala e ne e le ____, ____ le ____.

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gompieno re ya go fetsa tiro ya go kwala.
2. **Itsise pharologano.**
   a. Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang.
   b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala leina mo setshwantshong sa gago.
3. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
   a. Bua jaana: Jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa tiro ya gago.
   b. Bua jaana, gopola go lekola gore: Diphegelwana di dirisiwa go kgaoganya dilwana tsa lenaane.
4. **Fa nako e go letla, kopa barutwana go abelana kwalo ya bona.**
   a. Barutwana ba ka abelana kwalo ya bona le molekane.
   b. Barutwana ba le mmalwa ba ka abelana kwalo ya bona ka mo phaposing.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 51.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
   a. Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Go Neela ka Molomo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng a go reetsa barutwana ba bangwe ba neela ka molomo.**
2. **Gopotsa barutwana ka tiro e e latelang: O abelana dikgang tse di kgethegileng**
   a. Re bolelele gore dikgang tsa gago ke ka ga eng. Bua jaana:
      - Gompieno ke tlile go le bolelela ka...
      - Go tswa foo, abelana dikgangtsa gago.
      - Re bolelele gore go diragetse eng ka tatelano e e nepagetseng.
      - Re bolelele dintlha tse di botlhokwa tsa kgang ya gago.
      - Feleletsa ka go re bolelela gore dikgang tsa gago di go dirile gore o ikutlwe jang.
3. **Goptsa barutwana ka bokgoni ba go neela jo bo latelang:**
   a. Fa o abelana dikgangtsa gago, gakologelwa go:
      - Re bolelela gore dikgang tsa gago ke ka ga eng
      - Re bolelela gore go diragetse eng
      - Re bolelela gore se diragaletse mang
      - Bua polelo ya gago ka tatelano e e nepagetseng
      - Bua dilo gangwe – o seka wa ipoeletsa
      - Bua ka lentswe le le kwa godimo le le phepa
4. **Bitsa barutwana baba tlhophilweng ka bongwe go dira neelo ya bona.**
   a. Aga go itshepa mo morutwaneng mongwe le mongwe ka go lebogela neelo ya bona le go ba naya dipegelo tse di siameng.
   b. Kwa bokhutlong ba thuto, Naya phaposi pegelo ya kakaretso go tokafatsa go neelo ya bona. Sekao: Ke ne ke kgaratlha go utlwa bangwe ba lona. Ka kopo lekang go bua ka lentswe le le utlwagalang – re batla go utlwa se o tla se buang.

Medumopuo: Boeletsa medumo yotlhe e e rutilweng mo Kgweditharong ya 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgweditharo 1 Dipapetlana tsa Mokgabisa tsa Medumopuo

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle mo mmetsheng kgotsa fa fatshe fa pele ga gago.**
   a. Bolelela barutwana go reetsa leina la bona.
   b. Fa o bua leina la morutwana, ba tshwanetse go buisa modumo wa papetlana ya mokgabisa e o e tsholeditseng.
   c. Bua leina la morutwana yo mongwe. Morutwana yo, o tshwanetse go bua lefoko le le simololang kgotsa le dirisa modumo.
   d. Direla seno ka bonako. Dira gore e utlwagale jaaka motshameko o o itumedisang mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang.
   e. Fa morutwana a dira phoso, bua jaana: 'reetsa ka kelotlhoko' mme o bue modumo.
2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 53.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Boeletsa ditlhaka yotlhe e e rutilweng mo Kgweditharong ya 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Ba bontshe popego ya ditlhakannye tsotlhe tse di rutilweng mo Kgweditharong ya 1.**
   a. Kwala tlhakannye nngwe le nngwe mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa gore o simolola kwa kae, kwa o yang teng le kwa o feleletsang teng tlhaka nngwe le nngwe.
   c. Bolelela barutwana go kwala mola wa tlhaka nngwe le nngwe mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona, ba tlogele phatlha e e lekanang le monwana mo magareng ga tlhaka nngwe le nngwe.
   d. Bolelela barutwana gore ba netefatse gore ba kgona go bopa tlhaka nngwe le nngwe ka nepagalo.
3. **Tlhatlhoba popego ya tlhakannye ya barutwana.**
   a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tlhatlhobe popego ya tlhaka ya bona.
   b. Naya tshegetso fa e tlhokega.
   c. Tsaya dintlha ka barutwana ba ba santseng ba kgaratlha go bopa ditlhaka ka nepagalo.

Puisokopanelo:

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 93

1. **Itsise kgang.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Maiphitlhaphitlhwane*.
   b. Bua jaana: *Keaobaka le ditsala tsa gagwe ba ne ba tshameka motrshameko o o bidiwang 'maiphitlhaphitlhwane'. Mo motshamekong ono, ngwana a le mongwe o tshwanetse go batla kwa bana botlhe ba iphitlhileng teng. Keaobaka o iphitlha sentle moo e neng ya nna masaitsiweng mo ditsaleng tsa gagwe. Mo kgannyeng re buisa ka moo masaitsiweng a neng a rarabololwa kwa bofelong.*
   c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
   d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
   b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
   a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira diphopholetso tsa kitso
   b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 53.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetlana-puiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 44.
   b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
   c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
   d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
   e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *iphitlha: Go ya gongwe kgotsa go baya sengwe kwa batho ba bangwe ba ka se se boneng.*
      - *batla/sinka: Go batla sengwe kgotsa mongwe yo o timetseng kgotsa a iphitlhile.*
      - *tlhaela: Kwa e sa tshwanelang go nna teng, go timela kgotsa go tsamaya (jaaka setshamekisi se o sa kgoneng go se bona).*
      - *inama: Go koba mangole a gago mme o isa mmele wa gago kwa tlase go ya fa fatshe.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**
   S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
   D: Diragatsa lefoko
   T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
   B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Rulaganya mafoko go ya ka medumo ya malapa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Kwala medumo e e simololang kgotsa e e kwa bofelong ba mafoko mo dikholomong tse di mo patitšhokong ka tsela e e latelang:**

-tlhwa	-imo	-oba	-etsa

   a. Buisa 'modumo wa lelapa' mongwe le mongwe le barutwana.
   b. Kopa barutwana ka bongwe go akanya ka lefoko le le nang le medumo ya malapa.
   c. Fa morutwana a bua lefoko, ba botse gore lefoko leo le wela mo lelapeng lefe mme o kwale lefoko mo kholomong ka tsela e e latelang:

-tlhwa	-imo	-oba	-etsa
otlhwa motlhwa gotlhwa	phatshimo ditshimo tshimo	tlhoba tlhatlhoba letšhoba	senyetsa ananyetsa hunyetsa

   d. Fa morutwana a dira phoso, ba siamise.

2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 54.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Boeletsa ditlhaka yotlhe e e rutilweng mo Kgweditharong ya 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go dikolosa malokololo a diatla go dikologa go ya kwa melemeng le kwa mojeng.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Ba bontshe popego ya ditlhakakgolo tsotlhe tse di rutilweng mo Kgweditharong ya 1.**
   a. Kwala tlhakakgolo nngwe le nngwe mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa gore o simolola kwa kae, kwa o yang teng le kwa o feleletsang teng tlhaka nngwe le nngwe.
   c. Bolelela barutwana go kwala mola wa tlhaka nngwe le nngwe mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona, ba tlogele phatlha e e lekanang le monwana mo magareng ga tlhaka nngwe le nngwe.
   d. Bolelela barutwana gore ba netefatse gore ba kgona go bopa tlhaka nngwe le nngwe ka nepagalo.
3. **Tlhatlhoba popego ya tlhakakgolo ya barutwana.**
   a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tlhatlhobe popego ya tlhaka ya bona.
   b. Naya tshegetso fa e tlhokega.
   c. Tsaya dintlha ka barutwana ba ba santseng ba kgaratlha go bopa ditlhaka ka nepagalo.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 95

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
   a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
   b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
   d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
   a. Bua setlhogo sa kgang: *Maiphitlhaphitlhwane*
   b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
   c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
   d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
   e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 54.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Kanelokgang ya Maitlhamelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baakanyetsa barutwana kanelokgang ya maitlhamelo.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Bolelela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng ya 56.
2. **Kaela barutwana go lebelela ditshwantsho.**
   a. Botsa jaana: O bona eng mo setshwantshong seno?
3. **Bolelela barutwana gore mongwe le mongwe o tshwanetse go itlhamela kgang e khutshwane ka setshwantsho.**
4. **Bolelela barutwana gore sebopego sa kgang ya bona se nne jang. Bua jaana:**
   a. Naya moanelwa mongwe le mongwe mo kgannyeng ya gago leina.
   b. Bua gore kgang e diragalela kwa kae.
   c. Kgang ya gago e tshwanetse go nna le tshimologo, bogare le bokhutlo.
   d. Setshwantsho seno se bontsha karolo ya kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha tshimologo ya kgangya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha bogare ba kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha bokhutlo ba kgang ya gago.
   e. O ka simolola kgang ya gago ka gore:
      a. Kwa bokhutlong le ne la fitlha...
      b. ____ o ne a sa dumele gore...
5. **Laela barutwana go dira tirwana.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go akanya ka Dikgang tsa bona ka tidimalo.
   b. Go tswa foo, laela barutwana go refosana go anela ditlhopha tsa bona dikgang. O ka rata go dirisa 'thobane ya go bua/leje' go dira seno.
   c. Fa barutwana ba ntse ba bua, tsamayatsamaya mme o ba reetse.
6. **Konela thuto ka tsela e e latelang:**
   a. Bitsa morutwana a le mongwe go abelana kgang ya bona le phaposing kgotsa botsa barutwana ba le 1–2 dipotso ka dikgang tsa ditlhopha tsa bona.
      - Botsa jaana: Kgang ya X e ne e le ka ga eng?
      - Botsa jaana: Ke eng se o se ratileng ka kgang ya ga X?
   b. Naya paposi kakgelo ka kakaretso go tokafatsa dikgang tsa bona. Sekao: Go le gantsi, kwa tshimologong ya kgang, re bua gore kgang e diragalela kwa kae, le gore baanelwa ke bomang. Mo nakong e e tlang, lekang go akaretsa tshedimosetso eno mo dikgannyeng tsa lona.

Medumopuo: Go fetola medumo mo mafokong

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Ba bontshe gore o fetola jang modumo mo lefokong le le latelang: sunya**
   a. Kwala lefoko mo patitšhokong.
   b. Bontsha barutwana gore go diragala eng fa o tlosa modumo /s/. O setse ka: -unya
   c. Bontsha barutwana gore go diragala eng fa o tsenya modumo /r/. O dira lefoko le lentšhwa: runya
2. **Bitsa barutwana ba ba farologaneng go lfetofetola mafoko: thalela, kgama**.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 55.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Go kopolola dipolelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go dikolosa malokololo a diatla go dikologa go ya kwa melemeng le kwa mojeng.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Kwala dipolelo tse di latelang mo patitšhokong:**
   - Tshosa dinonyane tseo!
   - Šaka e jele ditlhapi tse dinnye.
   - Dilo tse di šeleng di nkga bosula.

   a. Laela barutwana go kopololela dipolelo ka mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   b. Ba tshwanetse go kopolola ka bothakga le ka nepo ka moo ba ka kgonang.
3. **Tlhatlhoba bokgoni ba barutwana ba go kopolola dipolelo.**
   a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang:
      - Go kopolola dipolelo sentle
      - Go bopa ditlhaka le mafoko ka nepagalo le bophepa
      - Go fetsa dipolelo mo nakong e e neetsweng

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 95

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Maiphitlhaphitlhwane*
   d. Bua jaana: *Keaobaka le ditsala tsa gagwe ba ne ba tshameka motrshameko o o bidiwang 'maiphitlhaphitlhwane'. Mo motshamekong ono, ngwana a le mongwe o tshwanetse go batla kwa bana botlhe ba iphitlhileng teng. Keaobaka o iphitlha sentle moo e neng ya nna masaitsiweng mo ditsaleng tsa gagwe. Mo kgannyeng re buisa ka moo masaitsiweng a neng a rarabololwa kwa bofelong.*
   e. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?

2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
   c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
   d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
   e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
   f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso
      - Botsa barutwana: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

Go kwala: Bontsha PYP le tiro

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE, tsebe 48

Letlhomeso la go kwala:

Phologolo ya me ke ____, ____ le ____.

E bua jaana...

A o ka fopholetsa phologolo ya me?

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
   a. Bua jaana: Beke eno re tlile go tlhoma mogopolo mo: O dirisa letshwao la potso kwa bofelong ba potso.
   b. Kwala polelo mo patišhokong: A o rata go rarabolola masaitsiweng?
   c. Bua ka PYP: Potso e felela ka letshwao la potso.
2. **Itsise tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re ya go: Thala setshwantsho mme o kwale dipolelo di le tharo.
   b. Bua jaana: Re ya go thala le go kwala ka: Metlhala ka ga phologolo, kwantle ga go bua gore ke eng. Go tswa foo, re ka buisetsa molekane dipolelo tsa rona gore a fopholetse gore ke phologolo efe.
3. **Tlhalosa karabo ya gago ya tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala.**
   a. Bua jaana: Ke akanya ka ga phologolo e e..., ...le ... e bua jaana ...
4. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
   a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: Setshwantsho sa phologolo ya gago.
   b. Bontsha barutwana gore ba tlatse jang letlhomeso la go kwala.
   c. Bua ka PYP: Potso e felela ka letshwao la potso.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 55.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Go fetola medumo mo mafokong

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya Tlhatlhobo

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tla dira le molekane go fetola mafoko.**
   a. Kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong: tshupa, latlhwa, tlhoba
   b. Bolelela barutwana go kopololela mafoko ka mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona, lefoko le le lengwe mo moleng.
2. **Gopotsa barutwana ka go fetola medumo mo mafokong ka tsela e e latelang:**
   a. Buisa lefoko la ntlha.
   b. Tlosa modumo o le mongwe.
   c. Tsenya modumo o mongwe.
   d. Kwala lefoko le lentšhwa fa thoko ga lefoko la bogologolo.
   e. Buisa lefoko le lentšhwa.
3. **Tlhatlhoba bokgoni jwa barutwana jwa go fetola mafoko.**
   a. Tsamayatsamaya mme o ele tlhoko barutwana fa ba fetola mafoko.
   b. Naya tshegetso fa e tlhokega.
   c. Tsaya dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang go dira tiro eno.
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 57.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Go kopolola dipolelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya
Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go gatelela diatla tsa rona go dira lebole re balela go 5, re bo re repa.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Kwala dipolelo tse di latelang mo patitšhokong:**
   - Tšisi e na le dikotla.
   - Tšhokolete ga e na dikotla.
   - Tšhotlho ke nama e e monate.

   a. Laela barutwana go kopololela dipolelo ka mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   b. Ba tshwanetse go kopolola ka bothakga le ka nepo ka moo ba ka kgonang.
3. **Tlhatlhoba bokgoni ba barutwana ba go kopolola dipolelo.**
   a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang:
      - Go kopolola dipolelo sentle
      - Go bopa ditlhaka le mafoko ka nepagalo le bophepa
      - Go fetsa dipolelo mo nakong e e neetsweng

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 95

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Maiphitlhaphitlhwane*
   d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso
      - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana setshwantsho.
   c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
   d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Go rulaganya le kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE, tsebe 48

Letlhomeso la go kwala:

Phologolo ya me ke ____, ____ le ____.

E bua jaana... A o ka fopholetsa phologolo ya me?

1. **Itsise gape tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gopolang gore mo bekeng eno re ya go thala le go kwala ka: Metlhala ka ga phologolo, kwantle ga go bua gore ke eng. Go tswa foo, re ka buisetsa molekane dipolelo tsa rona gore a fopholetse gore ke phologolo efe.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bona.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka gore o tla araba jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua jaana: Abelana kakanyo ya gago le molekane.
   c. Tlhatlhanyang mme le kwale mafoko a a mosola mo patitšhokong, sk. e boboa, boleta, methalo, maronntho, tshosa, kotsi, botsalano, borokwa, rora, khinkhinyega, miauu, rora, tswirinya, jj.
3. **Laela barutwana go bula tsebe e e nepagetseng ka mo dibukatirong tsa DBE tsa bona.**
   a. Bua jaana: Jaanong thala mme o kwale dikakanyo tsa gago.
   b. Gopotsa barutwana ka PYP: Potso e felela ka letshwao la potso.
4. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Kopa barutwana gore ba go bolelele dikakanyo tsa bona.
   b. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go simolola tiro ya go kwala.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 57.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la dipuisano:

Kakanyokgolo ya kgang e ne e le...

Ke ratile moanelwa... gonne...

Ke ithutile gore...

Ke akanya gore go ne go sa siama / go siame fa... gonne...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
   c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
   a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
   b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
   c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe (polelo e simololang karabo).
   d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
   e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
   a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane e buang/leje' go simolola.
   b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
   a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
   b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
   b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: setlhako, batswakwa, tšhupu, ntlhamela, nyemisa
   c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
   d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Bana ba thunya ditlelabore thuu!
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
   d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 58.
   b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
   c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
   d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
   e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 95

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
   a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Maiphitlhaphitlhwane.*
   b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go thala le go kwala ka karolo e re e ratang mo kgannyeng ya rona.
2. **Bontsha tiro jaana:**
   a. Tswala matlho a gago mme o itire yo o akanyang.
   b. Bula matlho a gago mme o bue jaana: Karolo ya me e ke e ratang ka kgang ke fa...
   c. Leka gore o seke wa tlhopha sekao sa karolo e e botlhofo thata ya kgang.
   d. Thala setshwantsho sa ka bonako mo patitšhokong. Fa o ntse o thala, tlhalosa gore o thala eng.
   e. O ketsa ka dipolelo di le 1–2 ka ga setshwantsho sa gago: Ke ratile...
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
   a. Bolelela barutwana go tswala matlho a bona mme ba akanye ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
   b. Bua jaana: Akanya ka kakanyo ya gago, o seke wa kopisa sekao sa me.
   c. Morago ga foo, bolelela barutwana go bula matlho a bona mme ba buisane ka dikarabo tsa bona le molekane wa bona.
   d. Go tsweng foo, laela barutwana go thala karolo eno ya kgang mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   e. Thusa barutwana go kwala dipolelo di le 1–2 mo ditshwantshong tsa bona.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
   b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Kwalo ya ntlha le go siamisa

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE, tsebe 48

Letlhomeso la go kwala:

Phologolo ya me ke ____, ____ le ____.

E bua jaana...

A o ka fopholetsa phologolo ya me?

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gompieno re ya go fetsa tiro ya go kwala.
2. **Itsise pharologano.**
   a. Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang.
   b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala dintlha mo setshwantshong sa gago.
3. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
   a. Bua jaana: Jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa tiro ya gago.
   b. Bua jaana, gopola go lekola gore: Polelo e felela ka khutlo.
4. **Fa nako e go letla, kopa barutwana go abelana kwalo ya bona.**
   a. Barutwana ba ka abelana kwalo ya bona le molekane.
   b. Barutwana ba le mmalwa ba ka abelana kwalo ya bona ka mo phaposing.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 58.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Diragatsa kgotsa Thala

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhoko le patitšhoko

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko go tswa mo kgweditharong 1 a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore o tla boeletsa mafoko a tlotlofoko a ba ithutileng ona mo kgweditharong eno.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
   a. Re tla tshameka 'diragatsa kgotsa thala'.
   b. Ke tla tlhopha morutwana yo o tla nnang 'yena o tshamekang'.
   c. Morutwana o tla fa pele ga phaposiborutelo mme ke tla mo sebela lefoko mo tsebeng.
   d. Morutwana o tshwanetse go diragatsa lefoko leo KGOTSA a thale setshwantsho sa lefoko leo mo patitšhokong.
   e. Phaposiborutelo yotlhe e tshwanetse go tsholetsa diatla go fopholetsa lefoko leo.
   f. Motho yo o 'tshamekang' o bitsa barutwana gore ba arabe.
   g. Motho yo o arabang ka nepagalo o bo a le 'yena o tshamekang'. Ba tla kwa pele mme ke ba sebela lefoko mo tsebeng.
4. **Bitsa morutwana wa ntlha go nna mo go yone mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 5 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kgang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e nepagetse:
   a. A e simolola ka tlhakakgolo?
   b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
   c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 5 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di nepagetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlhola gape go bona gore a ba dirisitse fela meduo ya motheo e le 5.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Mokwalo: Bontsha ka mokgwa o o ka phasalatsang mokwalo wa gago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Sekao sa morutabana: tiro ya go kwala

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Pele ga thuto, dira paakanyo ya patišhoko pele ga thuto eno.**
   a. Tlhopha nngwe ya ditiro tsa go kwala mo kgweditharong eno. Kwala sekao sa gago sa tiro eo mo patišthokong.
   b. Akaretsa phoso nngwe mo PYP go tswa mo kgweditharong, jaaka: Tlhaka ya ntlha ya polelo ga se tlhakakgolo.
2. **Itsise go phasalatsa mo barutwaneng.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tla phasalatsa karolo ya mokwalo wa rona go tswa mo kgweditharong eno.
   b. Bua jaana: Fa re phasalatsa se re se kwadileng, re se baakanyetsa go se abelana go batho ba bangwe. Re tlhopha tiro ya rona e e gaisang, re e dira phepa e bile e bonagala sentle, mme re e abelana le ba bangwe gore ba e buise le go e itumelela.
   c. Bontsha kwalo ya ntlha ya gago mo patitšhokong. Tlhalosa gore ke tiro ya go kwala e o e tlhophileng gore o e phasalatse.
3. **Bontsha go phasalatsa mo patitšhokong.**
   a. Thala gape o bo o kwala kwalo ya gago mo patitšhokong. Dira seno ka tsela e e rulagantsweng sentle mme o akaretse dintlha tse di oketsegileng.
   b. Buisetsa go kwala go tswa mo kwalong ya ntlha ya gago kwa godimo.
   c. Supa phoso nngwe e o e dirileng ya PYP. Bua jaana: Ke dirile phoso. Tlhaka ya ntlha ya polelo e tshwanetse go nna tlhakakgolo. Nka siamisa seno fa ke phasalatsa.
   d. Kwalolola polelo gape ka tsela e e rulagantsweng sentle.
   e. Supa phoso e e siamisitsweng ya PYP: Tlhaka ya ntlha ya polelo ke tlhakakgolo.

Puisokopanelo: Bontsha ka mokgwa o o ka phasalatsang mokwalo wa gago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Sekao sa morutabana: tiro ya go kwala

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso go tswa mo thutong e e fetileng.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Diragatsa kgotsa Thala

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhoko le patitšhoko

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko go tswa mo kgweditharong 1 a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore o tla boeletsa mafoko a tlotlofoko a ba ithutileng ona mo kgweditharong eno.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
   a. Re tla tshameka 'diragatsa kgotsa thala'.
   b. Ke tla tlhopha morutwana yo o tla nnang 'yena o tshamekang'.
   c. Morutwana o tla fa pele ga phaposiborutelo mme ke tla mo sebela lefoko mo tsebeng.
   d. Morutwana o tshwanetse go diragatsa lefoko leo KGOTSA a thale setshwantsho sa lefoko leo mo patitšhokong.
   e. Phaposiborutelo yotlhe e tshwanetse go tsholetsa diatla go fopholetsa lefoko leo.
   f. Motho yo o 'tsamekang' o bitsa barutwana gore ba arabe.
   g. Motho yo o arabang ka nepagalo o bo a le 'yena o tsamekang'. Ba tla kwa pele mme ke ba sebela lefoko mo tsebeng.
4. **Bitsa morutwana wa ntlha go nna mo go yone mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 6 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kgang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e nepagetse:
   a. A e simolola ka tlhakakgolo?
   b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
   c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 6 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di nepagetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlhola gape go bona gore a ba dirisitse fela meduo ya motheo e le 6.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Mokwalo: Barutwana ba a akanya le go tlhopha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana

Dipampiri tsa A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Pele ga thuto, rulaganya kwalo ya ntlha e e phasaladitsweng mo letlhareng.**
   a. Kopolola setshwantsho wa gago se se phasaladitsweng le kwalo ya gago mo letlhareng go se bontsha barutwana.
   b. Tlhomamisa gore o boloka kwalo ya ntlha ya gago e e phasaladitsweng gore o e dirise mo thutong ya go tlhagisa.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bone go tswa mo kgweditharong.**
   a. Neela barutwana nako ya go buisa se ba se kwadileng go tswa mo kgweditharong.
   b. Botsa jaana: Ke tiro efe ya go kwala e o e ratang thata mo thutong eno?
   c. Kopa barurwana ba le mmalwa go go bolelela ka tiro e ba e ratang thata ya go kwala mo kgweditharong.
3. **Laela barutwana go tlhopha tiro ya go kwala e ba tla e phasalatsang.**
   a. Botsa jaana: Ke eng se o tla se phasalatsang o bo o abelana ka sona mo kgweditharong eno?
   b. Naya barutwana nako ya go tlhopha tiro ya go kwala e ba tla e phasalatsang.
   c. Laela barutwana go bolelela balekane ba bona ka ga tiro ya go kwala e ba tlileng go e phasalatsa.
4. **Laela barutwana go phasalatsa mo matlhareng, gore tiro ya bone e tle e bontshiwe.**
   a. Bua jaana: Fa re phasalatsa, ga re kwale mo dibukeng tsa rona jaaka re tlwaetse. Re kwala mo matlhareng, gore tiro ya rona e kgone go abelanwa bonolo.
   b. Bontsha barutwana sekao sa gago sa tiro e e phasaladitsweng mo letlhareng.
   c. Aba matlhare gore ba phasalatse.
5. **Laela barutwana go simolola go phasalatsa.**
   a. Bua jaana: Jaanong simololang go phasalatsa tiro ya lona. Gakologelwa go e dira gore e nne phepa e bonagale sentle, gore e siamele go abelanwa le ba bangwe.

Puisokopanelo: Barutwana ba a akanya le go tlhopha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana

Dipampiri tsa A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso go tswa mo thutong e e fetileng.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Diragatsa kgotsa Thala

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhoko le patitšhoko

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko go tswa mo kgweditharong 1 a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore o tla boeletsa mafoko a tlotlofoko a ba ithutileng ona mo kgweditharong eno.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
   a. Re tla tshameka 'diragatsa kgotsa thala'.
   b. Ke tla tlhopha morutwana yo o tla nnang 'yena o tshamekang'.
   c. Morutwana o tla fa pele ga phaposiborutelo mme ke tla mo sebela lefoko mo tsebeng.
   d. Morutwana o tshwanetse go diragatsa lefoko leo KGOTSA a thale setshwantsho sa lefoko leo mo patitšhokong.
   e. Phaposiborutelo yotlhe e tshwanetse go tsholetsa diatla go fopholetsa lefoko leo.
   f. Motho yo o 'tshamekang' o bitsa barutwana gore ba arabe.
   g. Motho yo o arabang ka nepagalo o bo a le 'yena o tshamekang'. Ba tla kwa pele mme ke ba sebela lefoko mo tsebeng.
4. **Bitsa morutwana wa ntlha go nna mo go yone mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 7 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kgang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e nepagetse:
   a. A e simolola ka tlhakakgolo?
   b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
   c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 7 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di nepagetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlhola gape go bona gore a ba dirisitse fela meduo ya motheo e le 7.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Mokwalo: Barutwana ba phasalatsa go kwala ga bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana

Dipampiri tsa A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Itsise go phasalatsa mo barutwaneng gape.**
   a. Bua jaana: Gompieno re tla fetsa go phasalatsa karolo ya mokwalo wa rona.
   b. Bua jaana: Fa re phasalatsa se re se kwadileng, re se baakanyetsa go se abelana go batho ba bangwe. Re tlhopha tiro ya rona e e gaisang, re e dira phepa e bile e bonagala sentle, mme re e abelana le ba bangwe gore ba e buise le go e itumelela.
2. **Laela barutwana gore ba tswelele pele ka go phasalatsa.**
   a. Bua jaana: Jaanong tswelelang ka go phasalatsa tiro ya lona ya maabane. Gakologelwa go dira gore e nne phepa e bile e bonala sentle, gore o tle o kgone go e abelana le ba bangwe.
3. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go tlhopha le go phasalatsa karolo ya se ba se kwadileng.

Puisokopanelo: Barutwana ba phasalatsa go kwala ga bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana
Dipampiri tsa A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso go tswa mo thutong e e fetileng.

Go kwala: Barutwana ba phasalatsa go kwala ga bona

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana

Dipampiri tsa A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso go tswa mo thutong e e fetileng.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 8 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kgang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e nepagetse:
   a. A e simolola ka tlhakakgolo?
   b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
   c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 8 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di nepagetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlhola gape go bona gore a ba dirisitse fela meduo ya motheo e le 8.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Mokwalo: Bontsha gore o tlhagisa go kwala ga gago jang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Itsise barutwana ka ga go tlhagisa.**
   a. Bua jaana: Bekeng eno re tlile go tlhagisa kwalo ya rona e re e phalasaditseng.
   b. Bua jaana: Fa re tlhagisa se re se kwadileng, re se abelana le ba bangwe. Re tlhalosa setshwantsho sa rona le go buisa kwalo wa rona. Re bua ka lentswe le le kwa godimo le le utlwalang sentle gore mongwe le mongwe a re utlwe.
   c. Bua jaana: Fa re fetsa go bua, re ka tsamayatsamaya mo phaposing go bontsha mongwe le mongwe setshwantsho sa rona.
   d. Bua jaana: Fa ba bangwe ba tlhagisa, re reetsa ka kelotlhoko. Ka metlha re ba bontsha bopelonomi le go ba opela diatla fa ba fetsa.
2. **Bontsha phaposi go tlhagisa.**
   a. Tsholetsa kwalo ya ntlha ya gago kwa godimo gore mongwe le mongwe a e bone.
   b. Ka bonako, tlhalosa setshwantsho sa gago le go buisa kwalo ya gago. Bontsha o buela kwa godimo ka lentswe le le tlhapileng gore botlhe ba utlwe.
   c. Laela barutwana go go opela diatla fa o fetsa.
3. **Tsamayatsamaya mo phaposing mme o bontshe setshwantsho sa gago go botlhe.**
4. **Laela barutwana go ipaakanyetsa go tlhagisa.**
   a. Bua jaana: Akanya ka polelo e e ka tlhalosang setswantsho sa gago mme o ikatise go buisa kwalo ya gago.
5. **Neela barutwana metsotso e e mmalwa go akanya le go buisa.**
6. **Laela barutwana go tlhagisetsa molekane.**
   a. Laela barutwana go tlhalosa setshwantsho sa bone le go buisetsa balekane kwalo ya bona.

Puisokopanelo: Bontsha gore o tlhagisa go kwala ga gago jang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso ya thuto e e fetileng.

Go kwala: Bontsha gore o tlhagisa go kwala ga gago jang

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso ya thuto e e fetileng.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Diragatsa kgotsa Thala

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhoko le patitšhoko

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko go tswa mo kgweditharong 1 a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore o tla boeletsa mafoko a tlotlofoko a ba ithutileng ona mo kgweditharong eno.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
   a. Re tla tshameka 'diragatsa kgotsa thala'.
   b. Ke tla tlhopha morutwana yo o tla nnang 'yena o tshamekang'.
   c. Morutwana o tla fa pele ga phaposiborutelo mme ke tla mo sebela lefoko mo tsebeng.
   d. Morutwana o tshwanetse go diragatsa lefoko leo KGOTSA a thale setshwantsho sa lefoko leo mo patitšhokong.
   e. Phaposiborutelo yotlhe e tshwanetse go tsholetsa diatla go fopholetsa lefoko leo.
   f. Motho yo o 'tshamekang' o bitsa barutwana gore ba arabe.
   g. Motho yo o arabang ka nepagalo o bo a le 'yena o tshamekang'. Ba tla kwa pele mme ke ba sebela lefoko mo tsebeng.
4. **Bitsa morutwana wa ntlha go nna mo go yone mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 9 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kgang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e nepagetse:
   a. A e simolola ka tlhakakgolo?
   b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
   c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 9 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di nepagetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlhola gape go bona gore a ba dirisitse fela meduo ya motheo e le 7.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Puisokopanelo: Barutwana ba tlhagisa go kwala ga bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Itsise go tlhagisa mo barutwaneng gape.**
   a. Bua jaana: Gakologelwa gore mo bekeng eno re tlile go tlhagisa kwalo ya rona e re e phalasaditseng.
   b. Bua jaana: Fa re tlhagisa se re se kwadileng, re se abelana le ba bangwe. Re tlhalosa setshwantsho sa rona le go buisa kwalo wa rona. Re bua ka lentswe le le kwa godimo le le utlwalang sentle gore mongwe le mongwe a re utlwe.
   c. Bua jaana: Fa re fetsa go bua, re ka tsamayatsamaya mo phaposing go bontsha mongwe le mongwe setshwantsho sa rona.
2. **Bua jaana: Fa ba bangwe ba tlhagisa, re reetsa ka kelotlhoko. Ka metlha re ba bontsha bopelonomi le go ba opela diatla fa ba fetsa.**
3. **Bitsa barutwana go tlhagisa go kwala ga bona.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
   d. Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.

Go kwala: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Leina kgotsa lediri?

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko go tswa mo kgweditharong 1 a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore maina ke mafoko a go naya maina mme madiri ke mafoko a a diragatsang kgotsa a a dirang.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
   a. Re tlile go tshameka 'leina kgotsa lediri'.
   b. Ke tla bua lefoko.
   c. Fa e le leina, o tshwanetse go tsholetsa monwana o le mongwe.
   d. Fa e le lediri, o tshwanetse go tsholetsa menwana e le 2.
   e. Go tswa foo, lo tla dira ka bobedi go dira polelo ka lefoko, le le bontshang gore le kaya eng.
   f. Ke tla bitsa bobedi bo bo farologaneng go bua dipolelo tsa bone.
4. **Bua lefoko la ntlha mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go tsameka, ditlhogo tsa mabotlolo, bobowa, pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2–4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Mokwalo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokopanelo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Leina kgotsa lediri?

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko go tswa mo kgweditharong 1 a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore maina ke mafoko a go naya maina mme madiri ke mafoko a a diragatsang kgotsa a a dirang.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
   a. Re tlile go tshameka 'leina kgotsa lediri'.
   b. Ke tla bua lefoko.
   c. Fa e le leina, o tshwanetse go tsholetsa monwana o le mongwe.
   d. Fa e le lediri, o tshwanetse go tsholetsa menwana e le 2.
   e. Go tswa foo, lo tla dira ka bobedi go dira polelo ka lefoko, le le bontshang gore le kaya eng.
   f. Ke tla bitsa bobedi bo bo farologaneng go bua dipolelo tsa bone.
4. **Bua lefoko la ntlha mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go tsameka, ditlhogo tsa mabotlolo, bobowa, pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2–4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Mokwalo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokopanelo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Leina kgotsa lediri?

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko go tswa mo kgweditharong 1 a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore maina ke mafoko a go naya maina mme madiri ke mafoko a a diragatsang kgotsa a a dirang.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
   a. Re tlile go tshameka 'leina kgotsa lediri'.
   b. Ke tla bua lefoko.
   c. Fa e le leina, o tshwanetse go tsholetsa monwana o le mongwe.
   d. Fa e le lediri, o tshwanetse go tsholetsa menwana e le 2.
   e. Go tswa foo, lo tla dira ka bobedi go dira polelo ka lefoko, le le bontshang gore le kaya eng.
   f. Ke tla bitsa bobedi bo bo farologaneng go bua dipolelo tsa bone.
4. **Bua lefoko la ntlha mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go tsameka, ditlhogo tsa mabotlolo, bobowa, pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2–4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Mokwalo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokopanelo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Go kwala: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go tsameka, ditlhogo tsa mabotlolo, bobowa, pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2–4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Mokwalo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokopanelo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Go kwala: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Leina kgotsa lediri?

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko go tswa mo kgweditharong 1 a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore maina ke mafoko a go naya maina mme madiri ke mafoko a a diragatsang kgotsa a a dirang.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
   a. Re tlile go tshameka 'leina kgotsa lediri'.
   b. Ke tla bua lefoko.
   c. Fa e le leina, o tshwanetse go tsholetsa monwana o le mongwe.
   d. Fa e le lediri, o tshwanetse go tsholetsa menwana e le 2.
   e. Go tswa foo, lo tla dira ka bobedi go dira polelo ka lefoko, le le bontshang gore le kaya eng.
   f. Ke tla bitsa bobedi bo bo farologaneng go bua dipolelo tsa bone.
4. **Bua lefoko la ntlha mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go tsameka, ditlhogo tsa mabotlolo, bobowa, pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2–4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Puisokopanelo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Go kwala: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

KGWEDITHARO 2
THULAGANYO YA GO RUTA

Go Reetsa le go Bua: Itsise Thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditshwantsho le dilwana tsa nnete tsa thitokgang go bontshiwa

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dira paakanyo ya go bontsha thitokgang:** *Re na le maikutlo*
2. **Botsa dipotso tse di tlhamaletseng go rotloetsa lemorago la kitso la barutwana.**
   - *Maikutlo ke eng?*
   - *Go diragala eng mo mmeleng wa gago fa o ikutlwa o tshogile kgotsa o kgopisegile?*
   - *Re ka thusa jang tsala e e nang le maikutlo a a bokete?*
3. **Dira mmapa wa tlhaloganyo o dirisa dipotso mme barutwana ba di arabe.**
4. **Kwala dikarabo tsa gago mo mmapeng wa tlhaloganyo go oketsa kitso ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 62.**
6. **Bolelela barutwana go supa tokafatso ya puo ya thitokgang.**
   a. Buisetsa tokafatso ya puo kwa godimo.
   b. Laela barutwana go e buisa le wena, kgotsa go e boeletsa fa morago ga gago:
   Didimala, didimala, didimala Lorato (2x)
   Bomme ba ile, borre ba ile
   Ba ile go senka menate (2x)
   Didimala, didimala, didimala Lorato!
7. **Dira puisano ya tokafatso ya puo le barutwana.**
   a. Botsa jaana: A lo ka mopolelela gore seno se kaya eng? / A lo ka kgona go bona karabo?
   b. Rotloetsa barutwana go abelana dikakanyo tsa bona.
   c. Tlhalosa bokao kgotsa neela karabo ka tsela e e latelang: Pinanyana e gomotsa ngwana yo o lelelang batsadi ba ba ileng kwa tirong.

Medumopuo: Boeletsa medumo yotlhe e e rutilweng mo Kgweditharong ya 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgweditharo 1 Dipapetlana tsa Mokgabisa tsa Medumopuo

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle mo mmetsheng kgotsa fa fatshe fa pele ga gago.**
   a. Bolelela barutwana go reetsa leina la bona.
   b. Fa o bua leina la morutwana, ba tshwanetse go buisa modumo wa papetlana ya mokgabisa e o e tsholeditseng.
   c. Bua leina la morutwana yo mongwe. Morutwana yo, o tshwanetse go bua lefoko le le simololang kgotsa le dirisa modumo.
   d. Direla seno ka bonako. Dira gore e utlwagale jaaka motshameko o o itumedisang mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang.
   e. Fa morutwana a dira phoso, bua jaana: Reetsa ka kelotlhoko mme o bue modumo.
2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 64.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona re dire jaaka e kete re tshameka piano.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Ba phutha lenaane la diphologolo.
   - Molelo o tuka go dikola thaba.
   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang.
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, Tsebe ya matseno 115

1. **Itsise kgang.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Nyasha mo seraleng*.
   b. Bua jaana: *Kgang eno e ka ga mosimane yo o bidiwang Nyasha yo o lorang go nna modiragatsi. O dira teko ya go tshameka karolo mo motshamekong wa sekolo mme o ikutlwa a itumetse e bile a tshogile ka nako e le nngwe. Fa a sena go dira ka natla le go ikatisa, o diragatsa fa pele ga sekolo sotlhe. Le fa kwa tshimologong a ikutlwa a tshogile, o a itshepa le go ikgantsha fa a fetsa. Kgang e re bontsha gore go nna pelokgale le go ikatisa go ka thusa gore ditoro tsa rona di diragale.*
   c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
   d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
   b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
   a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira diphopholetso tsa kitso.
   b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 64.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetla-napuiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 62.
   b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
   c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
   d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
   e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
   - *serala: Sethala se se tsholetsegileng se batho ba diragaletsang motshameko mo go sona.*
   - *diragatsa: Go diragatsa, go opela kgotsa go binela batho ba bangwe.*
   - *teko ya bokgoni: Go leka go bona gore a o ka kgona go bona karolo mo motshamekong kgotsa mo pontshong.*
   - *babogedi: Setlhopha sa batho ba ba bogetseng pontsho.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**
   S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
   D: Diragatsa lefoko
   T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
   B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa medumo yotlhe e e rutilweng mo Kgweditharong ya 1

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgweditharo 1 Dipapetlana tsa Mokgabisa tsa Medumopuo

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle mo mmetsheng kgotsa fa fatshe fa pele ga gago.**
   a. Bolelela barutwana go reetsa leina la bona.
   b. Fa o bua leina la morutwana, ba tshwanetse go buisa modumo wa papetlana ya mokgabisa e o e tsholeditseng.
   c. Bua leina la morutwana yo mongwe. Morutwana yo, o tshwanetse go bua lefoko le le simololang kgotsa le dirisa modumo.
   d. Direla seno ka bonako. Dira gore e utlwagale jaaka motshameko o o itumedisang mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang.
   e. Fa morutwana a dira phoso, bua jaana: Reetsa ka kelotlhoko mme o bue modumo.
2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 65.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - O feela ka lefeelo la tlhaga.
   - Lefeelo la tlhaga ga le thata.
   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang. A ba ne ba wetsa go le gontsi go na le mo ba neng ba dirile letsatsi pele ga foo?
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 117

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
   a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
   b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
   d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
   a. Bua setlhogo sa kgang: *Nyasha mo seraleng*.
   b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
   c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
   d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
   e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 65.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta tlotlofoko mme le buisane ka setshwantsho sa thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetla-napuiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *ponalo ya sefatlhego: Tsela e sefatlhego sa gago se lebegang ka yone fa o utlwa sengwe.*
      - *maikutlo a a sa tshwaneng: Fa o utlwa maikutlo a mabedi a a farologaneng ka nako e le nngwe.*
      - *tlhakatlhakane: Fa o sa tlhomamisege gore go diragala eng kgotsa gore o dire eng. Mogopolo wa gago o tlhakatlhakane.*
      - *tsiboga: Ka fa o dirang kgotsa o ikutlwang ka teng fa sengwe se diragala. Sekao, o ka nna wa tsibolega go wela fatshe ka go lela.*
   b. Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 66.
   b. Bolelela barutwana tshedimosetso e e latelang ka setshwantsho:
   - *Batho botlhe ba na le maikutlo. Ka dinako tse dingwe re ikutlwa re itumetse kgotsa re itumetse thata. Ka dinako tse dingwe re ikutlwa re tshogile. Ka dinako tse dingwe re utlwa botlhoko. Maikutlo ke karolo e e tlwaelegileng ya go nna motho.*
   - *Fa re ntse re gola, re ithuta go lemoga le go naya maikutlo a rona maina. Gape re ithuta gore re ka laola jang maikutlo a rona.*
   - *Re ithuta gape gore karolo ya go nna tsala e e molemo ke go itse go lemoga le go tsibogela maikutlo a batho ba bangwe. Re thusa ditsala tsa rona fa di na le mathata.*

3. **Buisanang ka setshwantsho.**
   a. Dirisa dipotso tse di latelang go buisana ka setshwantsho jaana:
   - Botsa potso ya ntlha.
   - Laela barutwana go buisana ka potso le molekane wa bona.
   - Bitsa barutwana ba le mmalwa ka bongwe go abelana dikarabo tsa bona.
   - Aga lemorago la kitso la barutwana ka go siamisa se basa se tlhaloganyeng le go abelana tshedimosetso e e amanang le thitokgang.
   - Boeletsa thulaganyo eno ka dipotso tsotlhe.

4. **Dipotso:**
   a. *O akanya gore bana mo setshwantshong seno ba ikutlwa jang? O itse jang?*
   b. *Ke ponalo ya sefatlhego le puo ya mmele efe e o e bonang mo setshwantshong seno?*
   c. *Goreng o akanya gore bana ba na le maikutlo a a farologaneng?*

Medumopuo: Tshameka motshameko wa temogo ya medumopuo: Modumo ke... Ke batla...

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dira gore barutwana ba ritibale gore ba kgone go go reetsa.**
2. **Bontsha motshameko ka tsela e e latelang:**
   a. Motho yo o 'eteletseng pele motshameko' a re: Modumo ke P, ke batla MAINA A BASETSANA.
   b. Barutwana ba tsholetsa diatla fa ba ka akanya ka leina la mosetsana le le nang le P.
   c. Motho yo o 'eteletseng pele motshameko' o supa motho mongwe le mongwe mme a mo letle go bua leina la gagwe. Ba ka nna ba se ka ba boeletsa leina le le kileng la buiwa.
   d. Motho wa bo 5 go bua leina ka nepagalo o tla nna 'yena yo tshamekang'.
   e. Motho yo montšhwa yo o "tshamekang" a re: Modumo ke M, ke batla MEFUTA YA DIJO.
   f. Motshameko o tswelela ka tsela eno.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 67.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - Ditau le mangau di na le maroo.
   - Fa e tsoma e dirisa maroo.
   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang. A ba ne ba wetsa go le gontsi go na le mo ba neng ba dirile letsatsi pele ga foo?
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 117

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Nyasha mo seraleng*.
   d. Bua jaana: *Kgang eno e ka ga mosimane yo o bidiwang Nyasha yo o lorang go nna modiragatsi. O dira teko ya go tshameka karolo mo motshamekong wa sekolo mme o ikutlwa a itumetse e bile a tshogile ka nako e le nngwe. Fa a sena go dira ka natla le go ikatisa, o diragatsa fa pele ga sekolo sotlhe. Le fa kwa tshimologong a ikutlwa a tshogile, o a itshepa le go ikgantsha fa a fetsa. Kgang e re bontsha gore go nna pelokgale le go ikatisa go ka thusa gore ditoro tsa rona di diragale.*

2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
   c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
   d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
   e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
   f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso.
      - Botsa barutwana: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

Go kwala: Bontsha PYP le tiro

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Ke ne ka ikutlwa ke tshogile fa...

Ke ne ka ikutlwa ke tshogile gonne...

Ke e bontshitse ka go...

Ka jalo, Ke...

Seo se thusitse gonne...

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
   a. Bua jaana: Beke eno re tlile go tlhoma mogopolo mo: O dirisa madiri (mafoko a a dirang tiro) mo pakeng e e fetileng go kwala ka sengwe se se diragetseng maabane kgotsa letsatsi le le fetileng.
   b. Kwala polelo mo patišhokong: O ne a tshabela kwa gae gonne a ikutlwa tshogile.
   c. Bua ka PYP: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e setse e diragetse.
2. **Itsise tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re ya go: Thala setshwantsho mme o kwale bonnye dipolelo di le tlhano.
   b. Bua jaana: Re ya go thala le go kwala ka: Nako e o neng wa ikutlwa o tshogile.
3. **Tlhalosa karabo ya gago ya tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala.**
   a. Bua jaana: Ke ne ka ikutlwa ke tshogile fa...
4. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
   a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: Wena, o lebega o tshogile.
   b. Bontsha barutwana gore ba tlatse jang letlhomeso la go kwala.
   c. Bua ka PYP: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e setse e diragetse.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 67.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo Tshameka motshameko wa temogo ya medumopuo: Modumo ke... Ke batla...

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dira gore barutwana ba ritibale gore ba kgone go go reetsa.**
2. **Bontsha motshameko ka tsela e e latelang:**
   a. Motho yo o 'eteletseng pele motshameko' a re: Modumo ke P, ke batla MAINA A BASETSANA.
   b. Barutwana ba tsholetsa diatla fa ba ka akanya ka leina la mosetsana le le nang le P.
   c. Motho yo o 'eteletseng pele motshameko' o supa motho mongwe le mongwe mme a mo letle go bua leina la gagwe. Ba ka nna ba se ka ba boeletsa leina le le kileng la buiwa.
   d. Motho wa bo 5 go bua leina ka nepagalo o tla nna "yo tshamekang".
   e. Motho yo montšhwa yo o 'tshamekang' a re: Modumo ke M, ke batla MEFUTA YA DIJO.
   f. Motshameko o tswelela ka tsela eno.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 68.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga thelelo ya mokwalo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Bontsha mokgwa wa go kwala polelo/dipolelo mo patitšhokong:**
   - O bua ka ga mebele.
   - Ke senno se segolo.

   a. Fa o ntse o kwala, tlhalosa ntlha e o simololang mo go yona, gore o tsamaela ntlheng efe le dikgala mo magareng ga mafoko.
   b. Laela barutwana go kwala polelo/dipolelo mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   c. Tsamayatsamaya mo morutwaneng mongwe le mongwe mme o lekole; popego ya tlhaka, bogolo jwa tlhaka le sekgala magareng ga ditlhaka.
   d. Neela barutwana ba ba kgaratlhang tshegetso.
3. **Tsibosa barutwana ka lebelo la go kwala le nepagalo.**
   a. Fa bontsi jwa barutwana ba feditse, bua o re 'emisang'.
   b. Laela barutwana gore ba ele tlhoko gore ba setse ba le bokgakala jo bo kana kang. A ba ne ba wetsa go le gontsi go na le mo ba neng ba dirile letsatsi pele ga foo?
   c. Fa ba sa fetsa, ba bolelele gore ba leke go kwala ka bonako ka moso.
   d. Gape dira gore barutwana ba bapise mokwalo wa bone le wa gago mo patitšhokong.
   e. Ba kope gore ba ele tlhoko gore ba dirile diphoso di le kae.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 117

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Nyasha mo seraleng*
   d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
   - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
   - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso.
   - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana setshwantsho.
   c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
   d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
   - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
   - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
   - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Go rulaganya le kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Ke ne ka ikutlwa ke tshogile fa...

Ke ne ka ikutlwa ke tshogile gonne...

Ke e bontshitse ka go...

Ka jalo, Ke...

Seo se thusitse gonne...

1. **Itsise gape tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gopolang gore mo bekeng eno re ya go thala le go kwala ka: Nako e o neng wa ikutlwa o...
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bona.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka gore o tla araba jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua jaana: Abelanakanyo ya gago le molekane.
   c. Tlhatlhanyang mme le kwale mafoko a a mosola mo patitšhokong, sk. lefifi, nosi, bosigo, modumo.
3. **Laela barutwana go simolola go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
   a. Bua jaana: Jaanong thala mme o kwale dikakanyo tsa gago.
   b. Gopotsa barutwana ka PYP: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e setse e diragetse.
4. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Kopa barutwana gore ba go bolelele dikakanyo tsa bona.
   b. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go simolola tiro ya go kwala.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 68.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la dipuisano:

Kgang eno e ne e le ka ga...

Ke e ratile fa...

Ke ithutile gore...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
   c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
   a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
   b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
   c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe polelo e simololang karabo.
   d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
   e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
   a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
   b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
   a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
   b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
   b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: molema, meêdi, timela, itaya, tlhoboga
   c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
   d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Rre o bone basimane ba tshaba.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
   d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 69.
   b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
   c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
   d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
   e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 117

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
   a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Nyasha mo seraleng*
   b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go thala le go kwala ka karolo e re e ratang mo kgannyeng ya rona.
2. **Bontsha tiro jaana:**
   a. Tswala matlho a gago mme o itire yo o akanyang.
   b. Bula matlho a gago mme o bue jaana: Karolo ya me e ke e ratang ka kgang ke fa...
   c. Leka gore o seke wa tlhopha sekao sa karolo e e botlhofo thata ya kgang.
   d. Thala setshwantsho sa ka bonako mo patitšhokong. Fa o ntse o thala, tlhalosa gore o thala eng.
   e. O ketsa ka dipolelo di le 1–2 ka ga setshwantsho sa gago: Ke ratile...
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
   a. Bolelela barutwana go tswala matlho a bona mme ba akanye ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
   b. Bua jaana: Akanya ka kakanyo ya gago, o seke wa kopisa sekao sa me.
   c. Morago ga foo, bolelela barutwana go bula matlho a bona mme ba buisane ka dikarabo tsa bona le molekane wa bona.
   d. Go tsweng foo, laela barutwana go thala karolo eno ya kgang mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   e. Thusa barutwana go kwala dipolelo di le 1–2 mo ditshwantshong tsa bona.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
   b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Kwalo ya ntlha le go siamisa

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Ke ne ka ikutlwa ke tshogile fa...

Ke ne ka ikutlwa ke tshogile gonne...

Ke e bontshitse ka go...

Ka jalo, Ke...

Seo se thusitse gonne...

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gompieno re ya go fetsa tiro ya go kwala.
2. **Itsise pharologano.**
   a. Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang.
   b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala leina le lengwe mo setshwantshong sa gago.
3. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
   a. Bua jaana: Jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa tiro ya gago.
   b. Bua jaana, gopola go lekola gore: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e setse e diragetse.
4. **Fa nako e go letla, kopa barutwana go abelana kwalo ya bona.**
   a. Barutwana ba ka abelana kwalo ya bona le molekane.
   b. Barutwana ba le mmalwa ba ka abelana kwalo ya bona ka mo phaposing.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 69.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Go Neela ka Molomo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng a go reetsa barutwana ba bangwe ba neela ka molomo.**
2. **Gopotsa barutwana ka tiro e e latelang: O abelana dikgang tse di kgethegileng**
   a. Re bolelele gore dikgang tsa gago ke ka ga eng. Bua jaana:
   b. Gompieno ke tlile go le bolelela ka...
   c. Go tswa foo, abelana dikgang tsa gago.
   d. Re bolelele gore go diragetse eng ka tatelano e e nepagetseng.
   e. Re bolelele dintlha tse di botlhokwa tsa kgang ya gago.
   f. Feleletsa ka go re bolelela gore dikgang tsa gago di go dirile gore o ikutlwe jang.
3. **Gopotsa barutwana ka bokgoni ba go neela jo bo latelang:**
   a. Fa o abelana dikgang tsa gago, gakologelwa go:
      - Re bolelela gore dikgang tsa gago ke ka ga eng
      - Re bolelela gore go diragetse eng
      - Re bolelela gore se diragaletse mang
      - Bua polelo ya gago ka tatelano e e nepagetseng
      - Bua dilo gangwe – o seka wa ipoeletsa
      - Bua ka lentswe le le kwa godimo le le phepa
4. **Bitsa barutwana baba tlhophilweng ka bongwe go dira neelo ya bona.**
   a. Aga go itshepa mo morutwaneng mongwe le mongwe ka go lebogela neelo ya bona le go ba naya dipegelo tse di siameng.
   b. Kwa bokhutlong ba thuto, naya phaposi pegelo ya kakaretso go tokafatsa go neelo ya bona. Sekao: Ke ne ke kgaratlha go utlwa bangwe ba lona. Ka kopo lekang go bua ka lentswe le le utlwagalang – re batla go utlwa se o tla se buang.

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go boeletsa medumo e e amanang le:** *s*
   a. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa ya medumo e e latelang: s, w.
   b. Kopa barutwana ka bongwe go buisa modumo mongwe le mongwe.
   c. Bolelela barutwana go kwala setlhogo se se latelang ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: *s*
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo: s + w.**
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: swela, leswe
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 71.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - O abela bana boswa.
      - Go na le leswe mo lewatleng.
      - Malome o na le boswa.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 129

1. **Itsise kgang.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Bantu o utlwa botlhoko*.
   b. Bua jaana: *Kgang eno e ka ga ga Khumo le tsala ya gagwe e bong Bantu. Bantu o utlwa botlhoko thata ka gore nkoko wa gagwe o tlhokafetse. Khumo o batla go thusa. O leka go dira gore Bantu a ikutlwe botoka, mme ga go sepe se se dirang gore a ikutlwe botoka. Go tswa foo, Khumo o ithuta gore fa motho a hutsafetse, ga a tlhoke go lebala kutlobotlhoko ya gagwe. Kgang eno e re thusa go tlhaloganya kafa re ka nnang tsala e e molemo ka gone mo mothong yo o hutsafetseng.*
   c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
   d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
   b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
   a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira diphopholetso tsa kitso.
   b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 71.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetla-napuiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 62.
   b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
   c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
   d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
   e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *kgatlhisa: Sengwe se se dirang gore o re "Ijoo!" ka gonne se le molemo thata kgotsa se gakgamatsa.*
      - *go se nne teng: Go se nne kwa o tshwanetseng go nna teng.*
      - *e builwe: O buile sengwe.*
      - *kutlobotlhoko*: Boikutlo jo bo hutsafatsang thata fa mongwe yo o mo ratang a seyo kgotsa go diragala sengwe se se utlwisang botlhoko thata.
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**
   S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
   D: Diragatsa lefoko
   T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
   B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go tswelela ka go boeletsa medumo e e amanang le:** *s*
   a. Bolelela barutwana go bula mo setlhogong ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: *s*
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo: s + w.**
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: leswe, leswafa
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 72.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Bana botlhe ba tla leka go nna le maitseo.
      - Metsi a leswe.
      - Fa lewatle le le leswe, ditlhapi di a swa.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 131

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
   a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
   b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
   d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
   a. Bua setlhogo sa kgang: *Bantu o utlwa botlhoko*
   b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
   c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
   d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
   e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 72.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Kanelokgang ya Maitlhamelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baakanyetsa barutwana kanelokgang ya maitlhamelo.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Bolelela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng ya 73.
2. **Kaela barutwana go lebelela ditshwantsho.**
   a. Botsa jaana: O bona eng mo setshwantshong seno?
3. **Bolelela barutwana gore mongwe le mongwe o tshwanetse go itlhamela kgang e khutshwane ka setshwantsho.**
4. **Bolelela barutwana gore sebopego sa kgang ya bona se nne jang. Bua jaana:**
   a. Naya moanelwa mongwe le mongwe mo kgannyeng ya gago leina.
   b. Bua gore kgang e diragalela kwa kae.
   c. Kgang ya gago e tshwanetse go nna le tshimologo, bogare le bokhutlo.
   d. Setshwantsho seno se bontsha karolo ya kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha tshimologo ya kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha bogare ba kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha bokhutlo ba kgang ya gago.
   e. O ka simolola kgang ya gago ka gore:
      - Fa Moh ____ a tsena mo phaposing mo mosong oo...
      - Barutwana ka mo phaposing ____ ba ne ba ka se ke ba lebala letsatsi la fa...
5. **Laela barutwana go dira tirwana.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go akanya ka Dikgang tsa bona ka tidimalo.
   b. Go tswa foo, laela barutwana go refosana go anela ditlhopha tsa bona dikgang. O ka rata go dirisa 'thobane ya go bua/leje' go dira seno.
   c. Fa barutwana ba ntse ba bua, tsamayatsamaya mme o ba reetse.
6. **Konela thuto ka tsela e e latelang:**
   a. Bitsa morutwana a le mongwe go abelana kgang ya bona le phaposing kgotsa botsa barutwana ba le 1–2 dipotso ka dikgang tsa ditlhopha tsa bona.
   - Botsa jaana: Kgang ya X e ne e le ka ga eng?
   - Botsa jaana: Ke eng se o se ratileng ka kgang ya ga X?
   b. Naya paposi kakgelo ka kakaretso go tokafatsa dikgang tsa bona.
   Sekao: Go le gantsi, kwa tshimologong ya kgang, re bua gore kgang e diragalela kwa kae, le gore baanelwa ke bomang. Mo nakong e e tlang, lekang go akaretsa tshedimosetso eno mo dikgannyeng tsa lona.

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go boeletsa medumo e e amanang le:** š
   a. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa ya medumo e e latelang: š, w.
   b. Kopa barutwana ka bongwe go buisa modumo mongwe le mongwe.
   c. Bolelela barutwana go kwala setlhogo se se latelang ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: š
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo: š + w.**
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: šwalane, bošwa
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 74.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Bana botlhe ba tla leka go nna le maitseo.
      - Metsi a leswe.
      - Fa lewatle le le leswe, ditlhapi di a swa.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 131

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Bantu o utlwa botlhoko*
   d. Bua jaana: *Kgang eno e ka ga ga Khumo le tsala ya gagwe e bong Bantu. Bantu o utlwa botlhoko thata ka gore nkoko wa gagwe o tlhokafetse. Khumo o batla go thusa. O leka go dira gore Bantu a ikutlwe botoka, mme ga go sepe se se dirang gore a ikutlwe botoka. Go tswa foo, Khumo o ithuta gore fa motho a hutsafetse, ga a tlhoke go lebala kutlobotlhoko ya gagwe. Kgang eno e re thusa go tlhaloganya kafa re ka nnang tsala e e molemo ka gone mo mothong yo o hutsafetseng.*
   e. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?

2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
   c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
   d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
   e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
   f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso.
      - Botsa barutwana: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

Go kwala: Bontsha PYP le tiro

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE tsebe: 76

Letlhomeso la go kwala:

Bese e ya...

Motho a le mongwe o ikutlwa... gonne...

Motho yo mongwe o ikutlwa... gonne...

Motho wa boraro o ikutlwa a... gonne...

Batho mo beseng ba ikutlwa ba... , ... le....

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
   a. Bua jaana: Beke eno re tlile go tlhoma mogopolo mo: O dirisa diphegelwana go kgaoganya dilwana mo lenaaneng. Ga gona phegelwana fa pele ga selwana sa bofelo. Go na le moo re akaretsa lefoko 'le'. sekao: Ke rata dimonamone, ditšhipisi, kuku le dinotsididi.
   b. Kwala polelo mo patišhokong: Re itse maikutlo a le mantsi, jaaka go itumela, go hutsafala le go galefa.
   c. Bua ka PYP: Diphegelwana di dirisiwa go kgaoganya dilwana tsa lenaane.
2. **Itsise tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re ya go: Thala setshwantsho mme o kwale bonnye dipolelo di le tlhano.
   b. Bua jaana: Thala difatlhego mo matlhabaphefong a bese mme o tshase bese ka mebala. Go tswa foo kwala temana ka setshwantsho sa gago.
3. **Tlhalosa karabo ya gago ya tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala.**
   a. Bua jaana: Ke akanya gore bese e ya... mme batho ba ba mo teng ba ba ikutlwa ba...
4. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
   a. Thala setshwantsho sa difatlhego mo matlhabaphefong a bese.
   b. Bontsha barutwana gore ba tlatse jang letlhomeso la go kwala.
   c. Bua ka PYP: Diphegelwana di dirisiwa go kgaoganya dilwana tsa lenaane.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 74.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go tswelela ka go boeletsa medumo e e amanang le:** *š*
   a. Bolelela barutwana go bula mo setlhogong ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: *š*
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo: š + w.**
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: šwalane, bošwa
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 75.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Bana botlhe ba tla leka go nna le maitseo.
      - Metsi a leswe.
      - Fa lewatle le le leswe, ditlhapi di a swa.

Go kwala: Go rulaganya le kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE tsebe: 76

Letlhomeso la go kwala:

Bese e ya...

Motho a le mongwe o ikutlwa... gonne...

Motho yo mongwe o ikutlwa... gonne...

Motho wa boraro o ikutlwa a... gonne...

Batho mo beseng ba ikutlwa ba... , ... le....

1. **Itsise gape tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Thala difatlhego mo matlhabaphefong a bese mme o tshase bese ka mebala. Go tswa foo kwala temana ka setshwantsho sa gago.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bona.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka gore o tla araba jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua jaana: Abelanakanyo ya gago le molekane.
   c. Tlhatlhanyang mme le kwale mafoko a a mosola mo patitšhokong, sk. itumetse, kgatlhegile, tshogile, go sa itumele.
3. **Laela barutwana go bula tsebe e e nepagetseng ka mo dibukatirong tsa DBE tsa bona.**
   a. Bua jaana: Jaanong thala mme o kwale dikakanyo tsa gago.
   b. Gopotsa barutwana ka PYP: Diphegelwana di dirisiwa go kgaoganya dilwana tsa lenaane.
4. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Kopa barutwana gore ba go bolelele dikakanyo tsa bona.
   b. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go simolola tiro ya go kwala.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 75.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la dipuisano:

Kgang eno e ne e le ka ga...

Ke e ratile fa...

Ke ithutile gore...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
   c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
   a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
   b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
   c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe polelo e simololang karabo.
   d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
   e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
   a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
   b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
   a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
   b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
   b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: boswa, swela, wena, lewatleng, mašwalo
   c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
   d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Malome a re o tshwara dišaka ka šwalane.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
   d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 76.
   b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
   c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
   d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
   e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 131

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
   a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Bantu o utlwa botlhoko*
   b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go sobokanya kgang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
   a. Bua jaana: Fa re sobokanya kgang, re tshwanetse go bua:
      - Se kgang e neng e le ka ga sone
      - Se ke se ratileng ka kgang
      - Se ke ithutileng sone mo kgannyeng
   b. Ka bokhutshwane abelana dikarabo tsa gago tsa dipotso tseno.
   c. Leka gore o seke wa tlhopha karaboo e e botlhofo thata ya sekao sa gago.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
   a. Bolelela barutwana go akanya ka ditshobokanyo tsa bona, baseke ba kopisa sekao sa gago.
   b. Barutwana ba tshwanetse go simolola dikarabo tsa bona jaana:
      - Kgang e ne e le ka ga...
      - Ke ratile...
      - Ke ithutile...
   c. Morago ga foo, laela barutwana go abelana ditshosobanyo tsa bona le molekane.
   d. Fa barutwana ba abelana ditshosobanyo tsa bona, tsamaya, tsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   e. Kwa bofelong ba thuto, bitsa barutwana ba le 1–2 go abelana ditshosobanyo tsa bona ka mo phaposing.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
   b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Kwalo ya ntlha le go siamisa

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE tsebe: 76

Letlhomeso la go kwala:

Bese e ya...

Motho a le mongwe o ikutlwa... gonne...

Motho yo mongwe o ikutlwa... gonne...

Motho wa boraro o ikutlwa a... gonne...

Batho mo beseng ba ikutlwa ba... , ... le....

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gompieno re ya go fetsa tiro ya go kwala.
2. **Itsise pharologano.**
   a. Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang.
   b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala dintlha mo setshwantshong sa gago.
3. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
   a. Bua jaana: Jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa tiro ya gago.
   b. Bua jaana, gopola go lekola gore: Diphegelwana di dirisiwa go kgaoganya dilwana tsa lenaane.
4. **Fa nako e go letla, kopa barutwana go abelana kwalo ya bona.**
   a. Barutwana ba ka abelana kwalo ya bona le molekane.
   b. Barutwana ba le mmalwa ba ka abelana kwalo ya bona ka mo phaposing.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 76.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Itsise Thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditshwantsho le dilwana tsa nnete tsa thitokgang go bontshiwa

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dira paakanyo ya go bontsha thitokgang:** *Re dirisa maranyane*
2. **Botsa dipotso tse di tlhamaletseng go rotloetsa lemorago la kitso la barutwana.**
   - *Maranyane ke eng?*
   - *Ke mefuta efe ya maranyane e re e dirisang kwa gae kgotsa kwa sekolong?*
   - *Khomputara e farologana jang le buka?*
3. **Dira mmapa wa tlhaloganyo o dirisa dipotso mme barutwana ba di arabe.**
4. **Kwala dikarabo tsa gago mo mmapeng wa tlhaloganyo go oketsa kitso ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 78.**
6. **Bolelela barutwana go supa tokafatso ya puo ya thitokgang.**
   a. Buisetsa tokafatso ya puo kwa godimo.
   b. Laela barutwana go e buisa le wena, kgotsa go e boeletsa fa morago ga gago
   Maano ga a site go sita loso.
7. **Dira puisano ya tokafatso ya puo le barutwana.**
   a. Botsa jaana: A lo ka mopolelela gore seno se kaya eng? / A lo ka kgona go bona karabo?
   b. Rotloetsa barutwana go abelana dikakanyo tsa bona.
   c. Tlhalosa bokao kgotsa neela karabo ka tsela e e latelang: Boranyane kgotsa thekenoloji e re thusa go rarabolola mathata a botshelo. Loso ke lone fela le senang tharabololo.

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go boeletsa medumo e e amanang le:** *t*
   a. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa ya medumo e e latelang: *t, w*
   b. Kopa barutwana ka bongwe go buisa modumo mongwe le mongwe.
   c. Bolelela barutwana go kwala setlhogo se se latelang ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: *t*
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *t + w*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: *fetwa, gatwa*
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 80.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Bana ba betwa ke metsi.
      - Kabo o fetwa ke Kabelo ka lebelo.
      - Mawelana ano a a ratana.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, Tsebe ya matseno 143

1. **Itsise kgang.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Bontle o dirisa inthanete*.
   b. Bua jaana: *Kgang eno e ka ga Bontle, yo o batlang go lema diseteroberi tsa gagwe. Ga a itse go lema diseteroberi, ka jalo o kopa thuso mo bathong. Fa a sa kgone go bona mongwe yo o ka mo thusang, kgaitsadie o akantsha gore a dirise Inthanete. Bontle o batla mo inthaneteng go bona gore a o ka kgona go bona tshedimosetso e a e tlhokang. Kgang eno e re bontsha kafa re ka dirisang maranyane ka gone go ithuta dilo tse dintšhwa.*
   c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
   d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
   b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
   a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Batla le go Gopola Dintlha
   b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 80.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetla-napuiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 78.
   b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
   c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
   d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
   e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
   - *go batla: Go batla tshedimosetso mo Inthaneteng ka go kwala mafoko mo mogaleng, mo theboleteng kgotsa mo khomputareng.*
   - *tlhwatlhwagodimo: Fa selo se ja madi a mantsi.*
   - *Inthanete: Ke thulaganyo ya lefatshe lotlhe e e golaganyang megala le dikhomputara gore batho ba kgone go bona tshedimosetso le go bua le ba bangwe.*
   - *datha: Se re se rekang gore re kgone go dirisa Inthanete mo megaleng. E go letla go bogela dividio, go romela melaetsa le go batla mo inthaneteng.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**
   S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
   D: Diragatsa lefoko
   T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
   B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go tswelela ka go boeletsa medumo e e amanang le:** *t*
   a. Bolelela barutwana go bula mo setlhogong ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: t
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *t + w*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: betwa, metsi
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Boeletsa ka go kopanya:** *tsaya, welana*
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 81.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Kabelo ga a kelotlhoko.
      - Motlhaba o ka fatwa ka eng?
      - Ga gona metsi mo motseng.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 145

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
   a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
   b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
   d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
   a. Bua setlhogo sa kgang: *Bontle o dirisa inthanete*.
   b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
   c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
   d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
   e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 81.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta tlotlofoko mme le buisane ka setshwantsho sa thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetla-napuiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *maranyane: Maranyane ke sengwe se batho ba se dirisang go ba thusa go dira dilo botlhofo, jaaka go ithuta, go bua le ba bangwe kgotsa go rarabolola mathata.*
      - *sedirisiwa: Sedirisiwa ke sengwe se re se dirisang go re thusa go dira tiro nngwe. Ka sekai, pensele ke sedirisiwa sa go kwala, mme khomputara ke sedirisiwa sa go thaepa.*
      - *tobetsa: Go tobetsa go raya go tobetsa konopo ya maose, mo sekirining kgotsa mo sedirisiweng go dira gore sengwe se diragale, jaaka go bula motshameko kgotsa molaetsa.*
      - *tsietso: Tsietso ke fa mongwe a bua maaka go leka go bona madi a gago kgotsa tshedimosetso ya gago.*
   b. Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 82.
   b. Bolelela barutwana tshedimosetso e e latelang ka setshwantsho:
      - *Maranyane ke sedirisiwa sepe fela se se thusang batho go dira dilo botlhofo. Ga se fela megala le dikhomphutara. Pensele, radio le patitšhoko le tsone ke maranyane ka gonne di re thusa go kwala, go reetsa, go ithuta le go abelana tshedimosetso.*
      - *Maranyane a a fetoga fa nako e ntse e tsamaya. Batho ba tlhama didirisiwa tse dintšhwa tse di dirang gore dilo di dirwe ka bonako le ka tsela e e botlhofo. Ka sekai, lekwalo ke tsela ya go romelela mongwe molaetsa. O e kwala mo pampiring mme e bo e romelwa ka poso. Go ka nna ga tsaya malatsi a le mantsi gore le fitlhe. Imeili ke tsela e nngwe ya go romela molaetsa. Imeili e ka goroga mo metsotswaneng e se kae fela. Le fa re na le imeile gompieno, batho bangwe ba sa ntse ba rata go kwala makwalo.*
      - *Re tshwanetse go nna kelotlhoko fa re dirisa Inthanete. Ga se sengwe le sengwe se re se bonang mo Inthaneteng e le nnete. Melaetsa mengwe e leka go tsietsa batho. Ga re a tshwanela go tobetsa dilinki tsa batho ba re sa ba itseng, mme ka metlha re tshwanetse go botsa mogolo yo re mo ikanyang fa re se na bonnete.*

3. **Buisanang ka setshwantsho.**
   a. Dirisa dipotso tse di latelang go buisana ka setshwantsho jaana:
      - Botsa potso ya ntlha.
      - Laela barutwana go buisana ka potso le molekane wa bona.

- Bitsa barutwana ba le mmalwa ka bongwe go abelana dikarabo tsa bona.
- Aga lemorago la kitso la barutwana ka go siamisa se basa se tlhaloganyeng le go abelana tshedimosetso e e amanang le thitokgang.
- Boeletsa thulaganyo eno ka dipotso tsotlhe.

4. **Dipotso:**
   a. *Didiriswa tse di kwa godimo ga tsebe di farologana le didiriswa tse di kwa tlase ga tsebe?*
   b. *O akanya gore batho ba buisane jang kgotsa ba ithutile go dirisa didiriswa tsa bogologolo jang? Didiriswa tse dintšhwa di dira dilo go nna bonako kgotsa bonolo jang?*
   c. *O akanya gore batho ba tla dirisa maranyane afe mo isagweng?*

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go boeletsa medumo e e amanang le:** *t*
   a. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa ya medumo e e latelang: *n, t, w*
   b. Kopa barutwana ka bongwe go buisa modumo mongwe le mongwe.
   c. Bolelela barutwana go kwala setlhogo se se latelang ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: *t*

2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *ntoma, ntwele*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: *wisana, sewelo*
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.

3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 83.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Masole a rata ntwa.
      - Ntwa e senya botsalano.
      - Masole a ya ntweng.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 145

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Bontle o dirisa inthanete*.
   d. Bua jaana: *Kgang eno e ka ga Bontle, yo o batlang go lema diseteroberi tsa gagwe. Ga a itse go lema diseteroberi, ka jalo o kopa thuso mo bathong. Fa a sa kgone go bona mongwe yo o ka mo thusang, kgaitsadie o akantsha gore a dirise Inthanete. Bontle o batla mo inthaneteng go bona gore a o ka kgona go bona tshedimosetso e a e tlhokang. Kgang eno e re bontsha kafa re ka dirisang maranyane ka gone go ithuta dilo tse dintšhwa.*
2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
   c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
   d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
   e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
   f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Batla le go Gopola Dintlha
      - Botsa barutwana: Dikgang tse dingwe di na le dintlha di le dintsi! O leka jang go di gopola?

Go kwala: Bontsha PYP le tiro

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Ka letsatsi lengwe, ke ne ke tlhoka thuso ya...

Ke dirisitse...

Sa ntlha, ke...

Go tswa foo...

Ke ne ka kgona go...

Ke utlwile...

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
   a. Bua jaana: Beke eno re tlile go tlhoma mogopolo mo: Go dirisa matlhalosi go tlhalosa batho, mafelo kgotsa dilo mo mokwalong wa rona. Matlhalosi a re naya tshedimosetso e e oketsegileng ya gore selo se ntse jang.
   b. Kwala polelo mo patišhokong: Ntšwa. Ntšwa e e maboa e e borokwa.
   c. Bua ka PYP: Matlhalosi a dirisiwa go tlhalosa batho, mafelo le dilo.
2. **Itsise tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re ya go: Thala setshwantsho mme o kwale bonnye dipolelo di le tlhano.
   b. Bua jaana: Re ya go thala le go kwala ka: Nako e maranyane a go thusitseng.
3. **Tlhalosa karabo ya gago ya tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala.**
   a. Bua jaana: Gopola gore maranyane ke sediriswa sengwe le sengwe se batho ba se tlhamang go dira botshelo gore bo nne bonolo. Ke dirisa... gonne...
4. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
   a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: Setshwantsho sa gago o dirisa maranyane a a go thusitseng.
   b. Bontsha barutwana gore ba tlatse jang letlhomeso la go kwala.
   c. Bua ka PYP: Matlhalosi a dirisiwa go tlhalosa batho, mafelo le dilo.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 83.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go tswelela ka go boeletsa medumo e e amanang le:** *t*
   a. Bolelela barutwana go bula mo setlhogong ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: t
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *n + t + w*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: ntwa, ntwele
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Boeletsa ka go kopanya:** *ntoma, sewelo*
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 84.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Ke ntwa ya banna ba motse.
      - A tota ntwa e na le mosola?
      - Fa ntwa e fela go nna le kagiso.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 145

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Bontle o dirisa inthanete*
   d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Batla le go Gopola Dintlha
      - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Dikgang tse dingwe di na le dintlha di le dintsi! O leka jang go di gopola?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana setshwantsho.
   c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
   d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Go rulaganya le kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Ka letsatsi lengwe, ke ne ke tlhoka thuso ya...

Ke dirisitse...

Sa ntlha, ke...

Go tswa foo...

Ke ne ka kgona go...

Ke utlwile...

1. **Itsise gape tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gopolang gore mo bekeng eno re ya go thala le go kwala ka: Nako e maranyane a go thusitseng.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bona.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka gore o tla araba jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua jaana: Abelanakanyo ya gago le molekane.
   c. Tlhatlhanyang mme le kwale mafoko a a mosola mo patitšhokong, sk. khamera, mogala, sebaledi, phorinthara
3. **Laela barutwana go simolola go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
   a. Bua jaana: Jaanong thala mme o kwale dikakanyo tsa gago.
   b. Gopotsa barutwana ka PYP: Matlhalosi a dirisiwa go tlhalosa batho, mafelo le dilo.
4. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Kopa barutwana gore ba go bolelele dikakanyo tsa bona.
   b. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go simolola tiro ya go kwala.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 84.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la dipuisano:

Kgang eno e ne e le ka ga...

Ke ratile moanelwa... gonne...

Ke ithutile gore...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
   c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
   a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
   b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
   c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe polelo e simololang karabo.
   d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
   e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
   a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
   b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
   a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
   b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
   b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: ntwa, wisana, ntwele, timola, ntwe
   c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
   d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Masole a rata ntwa.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
   d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 85.
   b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
   c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
   d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
   e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 145

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
   a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Bontle o dirisa inthanete*
   b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go dira kwalo ya go tlhaloganya ka ga kgang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
   a. Kwala dipotso mo patitšhokong.
   b. Buisetsa potso nngwe le nngwe kwa godimo.
   c. Tlhalosa gore potso e batla mofuta ofe wa karabo.
   d. Sekao: Anna o ne a apere eng? Karabo e tshwanetse go re bolelela ka seaparo sa ga Anna.
   e. Sekao: O akanya gore Anna a ka bo a dirile eng? Karabo ga e yo mo setlhangweng – barutwana ba tshwanetse go akanya ka dikarabo tsa bona.
   f. Bontsha barutwana gore fa tlase ga potso nngwe le nngwe go na le polelo e e simololang. Tlhalosa gore ba tshwanetse go dirisa seno go ba thusa go kwala karabo ya bona.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibuka tsa go kwalela tsa bona mme ba kwale letlha le setlhogo: Go tlhaloganya.
   b. Bolelela barutwana go dirisa 'polelo e e simololang karabo' fa tlase ga potso nngwe le nngwe mme ba kwale karabo ya potso nngwe le nngwe ka mo dibukeng tsa bona.
   c. Laela barutwana go dirisa kitso ya medumopuo ya bona go kwala mafoko a basa a itseng. Ba tshwanetse go bua lefoko ka bonya mme ba kwale medumo e ba e utlwang.

Kwalo ya Go tlhaloganya

1. **Bontle o ne a batla go reka dipeo tsa mofuta ofe?**
   a. Dipeo tsa lephutshe
   b. Dipeo tsa setoroberi (e nepagetse)
   c. Dipeo tsa digwete
2. **Mmaagwe Bontle o ne a mmolelela eng ka dimela?**
   a. Dimela tsotlhe di tlhoka metsi a mantsi
   b. Dimela tsotlhe di tlhoka selo se le sengwe
   c. Dimela tsotlhe di tlhoka dilo tse di farologaneng (e nepagetse)
3. **Bontle o tsene jang mo inthaneteng?**
   a. Ka mogala le data (e nepagetse)
   b. Ka khomputara
   c. Ka mogala le WiFi

Go kwala: Kwalo ya ntlha le go siamisa

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Ka letsatsi lengwe, ke ne ke tlhoka thuso ya...

Ke dirisitse...

Sa ntlha, ke...

Go tswa foo...

Ke ne ka kgona go...

Ke utlwile...

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gompieno re ya go fetsa tiro ya go kwala.
2. **Itsise pharologano.**
   a. Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang.
   b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala letlhaodi mo polelong nngwe le nngwe ya gago.
3. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
   a. Bua jaana: Jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa tiro ya gago.
   b. Bua jaana, gopola go lekola gore: Matlhalosi a dirisiwa go tlhalosa batho, mafelo le dilo.
4. **Fa nako e go letla, kopa barutwana go abelana kwalo ya bona.**
   a. Barutwana ba ka abelana kwalo ya bona le molekane.
   b. Barutwana ba le mmalwa ba ka abelana kwalo ya bona ka mo phaposing.

-

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 85.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.**
   a. Laela barutwana go supa ditirwana tse di farologaneng.
   b. Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Go Neela ka Molomo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba ba tlhophilweng go tla le selwana kgotsa setshwantsho sa go 'Bontsha le go Bua'

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng a go reetsa barutwana ba bangwe ba neela ka molomo.**
2. **Gopotsa barutwana ka tiro e e latelang: Bontsha le go ba bolelela**
   a. Emisetsa selwana kgotsa setshwantsho se o se tlileng go re bontsha sona kwa godimo.
   b. Re bolelele ka selwana kgotsa setshwantsho. Bua jaana:
      - Gompieno ke tlile go le bolelela ka...
      - Ke... (bogolo, mmala, bokete, phopholego, jalo jalo.)
      - E dirisetswa...
      - Ke a se rata ka gonne...
   c. Go tswa foo, botsa phaposi: Aa go na le dipotso?
   d. Fa mongwe a na le potso, leka ka bojotlhe go e araba.
3. **Gopotsa barutwana ka bokgoni ba go neela jo bo latelang:**
   a. Fa o neela puo, gakologelwa go:
      - Emisa selwana kgotsa setshwantsho gore mongwe le mongwe a se bone
      - Bua polelo ya gago ka tatelano e e nepagetseng
      - Bua dilo gangwe – o seka wa ipoeletsa
      - Bua ka lentswe le le kwa godimo le le phepa
4. **Bitsa barutwana baba tlhophilweng ka bongwe go dira neelo ya bona.**
   a. Aga go itshepa mo morutwaneng mongwe le mongwe ka go lebogela neelo ya bona le go ba naya dipegelo tse di siameng.
   b. Kwa bokhutlong ba thuto, naya phaposi pegelo ya kakaretso go tokafatsa go neelo ya bona. Sekao: Ke ne ke kgaratlha go utlwa bangwe ba lona. Ka kopo lekang go bua ka lentswe le le utlwagalang – re batla go utlwa se o tla se buang.

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go boeletsa medumo e e amanang le:** *k*
   a. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa ya medumo e e latelang: *n, k, w*
   b. Kopa barutwana ka bongwe go buisa modumo mongwe le mongwe.
   c. Bolelela barutwana go kwala setlhogo se se latelang ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: *k*
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *n + k*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: *dinkwe, kwale*
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 87.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Nkwe e jele nku.
      - O nkwalela mafoko a a thata gore ke ikatise go a buisa.
      - Mme o re ela tlhoko.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, Tsebe ya matseno 157

1. **Itsise kgang.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Lesego o dirisa disikirini*.
   b. Bua jaana: *Kgang eno e ka ga mosetsana mongwe yo o bidiwang Lesego yo o ratang go dirisa mogala go lebelela dividio, go tshameka metshameko le go tlotla. Letsatsi lotlhe, balelapa la gagwe ba dira dilo mmogo, jaaka go bua ka letsatsi la bone, go tshamekela kwa ntle, le go baka dibisikiti, mme Lesego o dirisa megala letsatsi lotlhe mme o fetwa ke dilo di le dintsi. Kwa bokhutlong jwa kgang, Lesego o akanya ka ga ditshweetso tse a di dirileng. Kgang eno e re thusa go akanya ka nako e re e fetsang re le o disekirining go na le go nna le batho.*
   c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
   d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
   b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
   a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Ela tlhoko go tlhaloganya.
   b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 87.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetla-napuiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 78.
   b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
   c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
   d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
   e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *sekirini: Karolo e e sephaphathi ya mogala, khomputara kgotsa thelevišene e o bonang ditshwantsho le mafoko mo go yone.*
      - *rotolela: Go leba sengwe ka lobaka lo loleele o sa lebe go sele.*
      - *go tsaya karolo: Go tsaya karolo mo go sengwe le ba bangwe.*
      - *motsotso:* Nako e khutshwane e e botlhokwa kgotsa e e nang le bokao.
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**
   S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
   D: Diragatsa lefoko
   T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
   B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go tswelela ka go boeletsa medumo e e amanang le:** *k*
   a. Bolelela barutwana go bula mo setlhogong ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: k
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *n + k + w*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: nkisa, kwa
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Boeletsa ka go kopanya:** *lekwa, nkisa*
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 88.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - A dinkwe di ka ja dinku?
      - Nkwe e jele nku.
      - Fa ke ne ke gobetse o ne a nkisa kwa ngakeng.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 159

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
   a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
   b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
   d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
   a. Bua setlhogo sa kgang: *Lesego o dirisa disikirini*
   b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
   c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
   d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
   e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 88.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Kanelokgang ya Maitlhamelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baakanyetsa barutwana kanelokgang ya maitlhamelo.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Bolelela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng ya 89.
2. **Kaela barutwana go lebelela ditshwantsho.**
   a. Botsa jaana: O bona eng mo setshwantshong seno?
3. **Bolelela barutwana gore mongwe le mongwe o tshwanetse go itlhamela kgang e khutshwane ka setshwantsho.**
4. **Bolelela barutwana gore sebopego sa kgang ya bona se nne jang. Bua jaana:**
   a. Naya moanelwa mongwe le mongwe mo kgannyeng ya gago leina.
   b. Bua gore kgang e diragalela kwa kae.
   c. Kgang ya gago e tshwanetse go nna le tshimologo, bogare le bokhutlo.
   d. Setshwantsho seno se bontsha karolo ya kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha tshimologo ya kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha bogare ba kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha bokhutlo ba kgang ya gago.
   e. O ka simolola kgang ya gago ka gore:
      - ____ le ____ ba ne ba lebeletse mogala, fa ka tshoganyetso...
      - Tsotlhe di simolotse fa...
5. **Laela barutwana go dira tirwana.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go akanya ka Dikgang tsa bona ka tidimalo.
   b. Go tswa foo, laela barutwana go refosana go anela ditlhopha tsa bona dikgang. O ka rata go dirisa 'thobane ya go bua/leje' go dira seno.
   c. Fa barutwana ba ntse ba bua, tsamayatsamaya mme o ba reetse.
6. **Konela thuto ka tsela e e latelang:**
   a. Bitsa morutwana a le mongwe go abelana kgang ya bona le phaposing kgotsa botsa barutwana ba le 1–2 dipotso ka dikgang tsa ditlhopha tsa bona.
      - Botsa jaana: Kgang ya X e ne e le ka ga eng?
      - Botsa jaana: Ke eng se o se ratileng ka kgang ya ga X?
   b. Naya paposi kakgelo ka kakaretso go tokafatsa dikgang tsa bona. Sekao: Go le gantsi, kwa tshimologong ya kgang, re bua gore kgang e diragalela kwa kae, le gore baanelwa ke bomang. Mo nakong e e tlang, lekang go akaretsa tshedimosetso eno mo dikgannyeng tsa lona.

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go boeletsa medumo e e amanang le:** *g, j*
   a. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa ya medumo e e latelang: *g, j, w*
   b. Kopa barutwana ka bongwe go buisa modumo mongwe le mongwe.
   c. Bolelela barutwana go kwala setlhogo se se latelang ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: *g, j*
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *g + w*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: *segwa, gagwe*
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 90.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Koloi e gogwa ke tonki.
      - Dinku tsa gagwe di fula bojang jo botala.
      - Mabele ke dijalo tse di jewang ke batho.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 159

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Lesego o dirisa disikirini*
   d. Bua jaana: *Kgang eno e ka ga mosetsana mongwe yo o bidiwang Lesego yo o ratang go dirisa mogala go lebelela dividio, go tshameka metshameko le go tlotla. Letsatsi lotlhe, balelapa la gagwe ba dira dilo mmogo, jaaka go bua ka letsatsi la bone, go tshamekela kwa ntle, le go baka dibisikiti, mme Lesego o dirisa megala letsatsi lotlhe mme o fetwa ke dilo di le dintsi. Kwa bokhutlong jwa kgang, Lesego o akanya ka ga ditshweetso tse a di dirileng. Kgang eno e re thusa go akanya ka nako e re e fetsang re le o disekirining go na le go nna le batho.*
   e. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?

2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
   c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
   d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
   e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
   f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Ela tlhoko go tlhaloganya.
      - Botsa barutwana: A o kile wa ikutlwa o timela fa re buisa kgang gonne o ne o sa tlhaloganye se se diragalang? Se, se ne sa dira gore o ikutlwe jang?

Go kwala: Bontsha PYP le tiro

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE tsebe: 88

Letlhomeso la go kwala:

...yo o rategang.

Ke ile kwa lebopong le...

Kwa lebopong, ke...

Ke bone / fitlhetse...

Ke utlwile...

Ke ratile / ga ke a rata lebopo gonne...

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
   a. Bua jaana: Beke eno re tlile go tlhoma mogopolo mo: Netefatsa gore lefoko le le dirang (lediri) le tsamaisana le yo o e dirang (modiri)..
   b. Kwala polelo mo patišhokong: Ke ikutlwa ke itumetse. O ikutlwa a hutsafetse.
   c. Bua ka PYP: Lefoko le le dirang (lediri) le tsamaisana le yo o e dirang (modiri)..
2. **Itsise tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re ya go: Kwalela tsala ya gago lekwalo la bonnye dipolelo di le 5.
   b. Bua jaana: Re ya go thala le go kwala ka: Dira e kete o ile kwa lebopong. Kwala posokarata go bolelela tsala ya gago ka se o se boneng kwa lebopong.
3. **Tlhalosa karabo ya gago ya tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala.**
   a. Bua jaana: Fa ke ne ke le kwa lebopong, ke bone....
4. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
   a. Bontsha barutwana gore ba tlatse jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua ka PYP: Lefoko le le dirang (lediri) le tsamaisana le yo o e dirang (modiri).

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 90.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go tswelela ka go boeletsa medumo e e amanang le:** *g, j*
   a. Bolelela barutwana go bula mo setlhogong ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: g, j
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *g + w, j + w*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: gogwa, ajwa
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Boeletsa ka go kopanya:** *segwa, rojwa*
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 91.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Koloi e gogwa ke tonki.
      - Moseme o logwa ka bojang.
      - O ka ajwa jaaka neo.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 159

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Lesego o dirisa disikirini*
   d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Ela tlhoko go tlhaloganya.
      - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: A o kile wa ikutlwa o timela fa re buisa kgang gonne o ne o sa tlhaloganye se se diragalang? Se, se ne sa dira gore o ikutlwe jang?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana setshwantsho.
   c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
   d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Go rulaganya le kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE tsebe: 88

Letlhomeso la go kwala:

...yo o rategang.

Ke ile kwa lebopong le...

Kwa lebopong, ke...

Ke bone / fitlhetse...

Ke utlwile...

Ke ratile / ga ke a rata lebopo gonne...

1. **Itsise gape tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gopolang gore mo bekeng eno re ya go thala le go kwala ka: Dira e kete o ile kwa lebopong. Kwala posokarata go bolelela tsala ya gago ka se o se boneng kwa lebopong.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bona.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka gore o tla araba jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua jaana: Abelanakanyo ya gago le molekane.
   c. Tlhatlhanyang mme le kwale mafoko a a mosola mo patitšhokong, sk. tlhapi, lekakaie, dikgapetla, dolofini.
3. **Laela barutwana go bula tsebe e e nepagetseng ka mo dibukatirong tsa DBE tsa bona.**
   a. Bua jaana: Jaanong thala mme o kwale dikakanyo tsa gago.
   b. Gopotsa barutwana ka PYP: Lefoko le le dirang (lediri) le tsamaisana le yo o e dirang (modiri)..
4. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Kopa barutwana gore ba go bolelele dikakanyo tsa bona.
   b. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go simolola tiro ya go kwala.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 91.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la dipuisano:

Kgang eno e ne e le ka ga...

Ke e ratile fa...

Ke ithutile gore...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
   c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
   a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
   b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
   c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe polelo e simololang karabo.
   d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
   e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
   a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
   b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
   a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
   b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
   b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: logwa, gogwa, kwa, gagwe, dinku
   c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
   d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: O nkwalela mafoko a a thata gore ke ikatise go a buisa.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
   d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 92.
   b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
   c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
   d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
   e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 159

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
   a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Lesego o dirisa disikirini*
   b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go diragatsa kgang ka ditlhopha.
2. **Bontsha tiro jaana:**
   a. Bua jaana: Fa re diragatsa kgang, re tshwanetse go leka go:
      - Gokologelwa se moanelwa a se dirang le go se bua
      - Bua le go diragatsa jaaka moanelwa wa rona
      - Dirisa mangwe a mafoko jaaka moanelwa wa rona
   b. Ka bokhutshwane bontsha barutwana gore o tla diragatsa jang jaaka mongwe wa baanelwa.
   c. Leka gore o seke wa tlhopha moanelwamogolo mo sekaong sa gago.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
   a. Bala gore go na le baanelwa ba le bakae mo kgannyeng.
   b. Arola phaposi ka ditlhopha tsa palo eo. Ka Sekai, fa go na le baanelwa ba le 5 mo kgannyeng, arola phaposi ka ditlhopha tsa 5.
   c. Naya morutwana mongwe le mongwe mo setlhopheng karolo ya moanelwa.
   d. Ntshetsa phaposi kwa ntle kgotsa kwa lefelong le legolo le le bulegileng.
   e. Bolelela ditlhopha go diragatsa kgang. Ba tshwanetse go:
      - Gokologelwa se ba se moanelwa wa bona a se dirang le se a se buang
      - Bua le go diragatsa jaaka moanelwa wa bona
      - Dirisa mangwe a mafoko jaaka moanelwa wa bona
   f. Fa barutwana ba diragatsa kgang, tsamaya, tsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
   b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Kwalo ya ntlha le go siamisa

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE tsebe: 88

Letlhomeso la go kwala:

...yo o rategang.

Ke ile kwa lebopong le...

Kwa lebopong, ke...

Ke bone / fitlhetse...

Ke utlwile...

Ke ratile / ga ke a rata lebopo gonne...

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gompieno re ya go fetsa tiro ya go kwala.
2. **Itsise pharologano.**
   a. Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang.
   b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala letlhaodi mo polelong nngwe le nngwe ya gago.
3. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
   a. Bua jaana: Jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa tiro ya gago.
   b. Bua jaana, gopola go lekola gore: Lefoko le le dirang (lediri) le tsamaisana le yo o e dirang (modiri)..
4. **Fa nako e go letla, kopa barutwana go abelana kwalo ya bona.**
   a. Barutwana ba ka abelana kwalo ya bona le molekane.
   b. Barutwana ba le mmalwa ba ka abelana kwalo ya bona ka mo phaposing.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 92.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Itsise Thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditshwantsho le dilwana tsa nnete tsa thitokgang go bontshiwa

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dira paakanyo ya go bontsha thitokgang:** *Re latela ditaelo*
2. **Botsa dipotso tse di tlhamaletseng go rotloetsa lemorago la kitso la barutwana.**
   - *Goreng go le botlhokwa go reetsa ditaelo ka kelotlhoko?*
   - *Ke eng se se go thusang go gakologelwa dikgato fa go na le ditaelo tse dintsi?*
   - *Go ka diragala eng fa re sa latele ditaelo?*
3. **Dira mmapa wa tlhaloganyo o dirisa dipotso mme barutwana ba di arabe.**
4. **Kwala dikarabo tsa gago mo mmapeng wa tlhaloganyo go oketsa kitso ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 94.**
6. **Bolelela barutwana go supa tokafatso ya puo ya thitokgang.**
   a. Buisetsa tokafatso ya puo kwa godimo.
   b. Laela barutwana go e buisa le wena, kgotsa go e boeletsa fa morago ga gago.
   Go gata mo tlhako ya ntlha e gatileng.
7. **Dira puisano ya tokafatso ya puo le barutwana.**
   a. Botsa jaana: A lo ka mopolelela gore seno se kaya eng? / A lo ka kgona go bona karabo?
   b. Rotloetsa barutwana go abelana dikakanyo tsa bona.
   c. Tlhalosa bokao kgotsa neela karabo ka tsela e e latelang: Go latela dikgato tse di setseng di lekilwe mme tsa atlega.

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go boeletsa medumo e e amanang le:** *l*
   a. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa ya medumo e e latelang: *l, n, r, w*
   b. Kopa barutwana ka bongwe go buisa modumo mongwe le mongwe.
   c. Bolelela barutwana go kwala setlhogo se se latelang ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo *l*
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *l + w*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: *rwesa, selwa*
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 96.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Dinonyane di lwela dinawa.
      - Fa di lwa di fudua metsi a bo a nna seretse.
      - Molemi o lwa le tsona.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 173

1. **Itsise kgang.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Nna ka pabalesego Lesego!*.
   b. Bua jaana: *Kgang eno e ka ga mosetsana yo o bidiwang Lesego yo mmaagwe a mo rayang a re a nne a babalesegile mme a tile mafelo a a rileng. Moragonyana, moagisani o kopa Lesego go ya kwa lebenkeleng le le gaufi le šebini. Lesego o ya lebenkeleng, mme ga a latele melao ya ga mmaagwe ya pabalesego. Fa a ntse a le mo tseleng, o ikutlwa a tshogile mme o simolola go tlhaloganya gore ke ka ntlha ya eng fa mmaagwe a ne a dira melao eo ya pabalesego. Kgang eno e re thusa go tlhaloganya gore ke ka ntlha ya eng fa melao e le botlhokwa.*
   c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
   d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
   b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
   a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Botsa dipotso / Ipotse
   b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 96.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetla-napuiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 94.
   b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
   c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
   d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
   e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *tselana: Tsela e tshesane kgotsa tsela e nnye.*
      - *tshesane: Ga e sephara; e nnye mo matlhakoreng.*
      - *tsibositse: O boleletse mongwe ka kotsi gore a kgone go nna kelotlhoko.*
      - *kotsi: Sengwe se se ka go utlwisang botlhoko.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**
   S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
   D: Diragatsa lefoko
   T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
   B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go tswelela ka go boeletsa medumo e e amanang le:** *l*
   a. Bolelela barutwana go bula mo setlhogong ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: l
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *l + w*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: lwela, nwela
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Boeletsa ka go kopanya:** *lwa, rwele*
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 97.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Fa pula ena dinawa di nwela mo metsing.
      - Dikubu di rata go lwa.
      - Di lwela mo gare ga metsi.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 175

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
   a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
   b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
   d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
   a. Bua setlhogo sa kgang: *Nna ka pabalesego Lesego!*.
   b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
   c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
   d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
   e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 97.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta tlotlofoko mme le buisane ka setshwantsho sa thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetla-napuiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *ditaelo: Melao kgotsa ditaelo tse di go bolelelang gore o dire eng kgotsa gore o dire sengwe jang.*
      - *babalesega: Go sirelediwa mo kotsing kgotsa kgobalong.*
      - *go raelega: Go ikutlwa o batla go dira sengwe le fa o itse gore ga o a tshwanela go se dira.*
      - *poifo: Maikutlo a o nang le one fa o akanya gore sengwe se ka go utlwisa botlhoko kgotsa se a tshosa.*

   b. Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 98.
   b. Bolelela barutwana tshedimosetso e e latelang ka setshwantsho:
      - *Ditaelo go le gantsi di a newa go re thusa, go re kaela kgotsa go re sireletsa. Ditaelo di ka nna tsa tswa mo batsading, mo barutabaneng, mo batlhokomeding kgotsa mo bagolong ba ba ikanyegang. Le fa bana ba ka se tlhaloganye ka metlha gore goreng ba laelwa go dira sengwe, go botlhokwa go lemoga gore ditaelo di newa ka lebaka lengwe.*
      - *Fa re latela ditaelo, gantsi re tila diphoso, kotsi kgotsa mathata a a sa tlhokegeng. Fa re di tlhokomologa, re ka nna ra lebana le ditlamorago tse di ka bong di ile tsa thibelwa.*
      - *Go latela ditaelo ga se ka metlha go leng botlhofo. Re tshwanetse go ikatisa go ikgapa le go dira ditshweetso. Seno ka dinako tse dingwe se ka nna thata - jaaka fa re ikutlwa re itlhaganetse kgotsa re gatelelwa ke ditsala.*

3. **Buisanang ka setshwantsho.**
   a. Dirisa dipotso tse di latelang go buisana ka setshwantsho jaana:
      - Botsa potso ya ntlha.
      - Laela barutwana go buisana ka potso le molekane wa bona.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa ka bongwe go abelana dikarabo tsa bona.
      - Aga lemorago la kitso la barutwana ka go siamisa se basa se tlhaloganyeng le go abelana tshedimosetso e e amanang le thitokgang.
      - Boeletsa thulaganyo eno ka dipotso tsotlhe.

4. **Dipotso:**
   a. *Ke melao efe e mengwe kgotsa ditaelo tse o di latelang letsatsi le letsatsi?*
   b. *Ke eng se se tla diragalang fa re sa latele melao kgotsa ditaelo?*
   c. *A o ka akanya ka nako e o neng wa roba molao kgotsa o sa latela ditaelo? Go diragetse eng?*

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go boeletsa medumo e e amanang le:** *kg*
   a. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa ya medumo e e latelang: *kg, w*
   b. Kopa barutwana ka bongwe go buisa modumo mongwe le mongwe.
   c. Bolelela barutwana go kwala setlhogo se se latelang ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo *kg*
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *kg + w*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: *sekgwa, kgwara*
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 99.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - E feta dikgwa le dikago tse dikgolo tsa toropo.
      - Tekisi e tsamaela kwa kgakala ka bonako.
      - Ke tekisi e kgolo.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 175

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Nna ka pabalesego Lesego!*
   d. Bua jaana: *Kgang eno e ka ga mosetsana yo o bidiwang Lesego yo mmaagwe a mo rayang a re a nne a babalesegile mme a tile mafelo a a rileng. Moragonyana, moagisani o kopa Lesego go ya kwa lebenkeleng le le gaufi le šebini. Lesego o ya lebenkeleng, mme ga a latele melao ya ga mmaagwe ya pabalesego. Fa a ntse a le mo tseleng, o ikutlwa a tshogile mme o simolola go tlhaloganya gore ke ka ntlha ya eng fa mmaagwe a ne a dira melao eo ya pabalesego. Kgang eno e re thusa go tlhaloganya gore ke ka ntlha ya eng fa melao e le botlhokwa.*

2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
   c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
   d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
   e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
   f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Botsa dipotso / Ipotse
      - Botsa barutwana: Go a itumedisa go ipotsa ka kgang le go ipotsa dipotso. Ke dipotso di fe tse o nang le tsona ka kgang eno?

Go kwala: Bontsha PYP le tiro

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Ke rata go tshameka...

Ke tshameka le...

Mokgele wa motshameko ke...

Molao o le mongwe ke...

Molao o mongwe ke...

Melao e dira motshameko go nna monate gonne...

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
   a. Bua jaana: Beke eno re tlile go tlhoma mogopolo mo: Go netefatsa gore re kwala ditemana tse di tsepamisitsweng mo kgopolong e le nngwe e kgolo. Dipolelo tsotlhe mo ditemaneng di tshwanetse go nna ka ga kgopolo e le nngwe.
   b. Kwala polelo mo patišhokong: Dipolelo tse di mo temanaeng di tlhomile mogopolo mo kgopolong e le nngwe e e kgolo.
   c. Bua ka PYP: Temana ka khomphutara. Ke na le khomputara kwa gae. E ntse mo tafoleng ya me. Ke dirisa khomphutara ya me go dira tiro le go tshameka metshameko.
2. **Itsise tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re ya go: Thala setshwantsho mme o kwale ditemana tse pedi tse khutshwane tsa dipolelo di le 3 temana e nngwe le e nngwe.
   b. Bua jaana: Re ya go thala le go kwala ka: Motshameko o o o tshamekang kwa o latelang melao.
3. **Tlhalosa karabo ya gago ya tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala.**
   a. Bua jaana: Ke rata go tshameka....
4. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
   a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: Wena, o tshameka motshameko.
   b. Bontsha barutwana gore ba tlatse jang letlhomeso la go kwala.
   c. Bua ka PYP: Dipolelo tse di mo temanaeng di tlhomile mogopolo mo kgopolong e le nngwe e e kgolo.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 99.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go tswelela ka go boeletsa medumo e e amanang le:** *kg*
   a. Bolelela barutwana go bula mo setlhogong ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: kg
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *kg + w*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: kgwamo, kgwele
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Boeletsa ka go kopanya:** *mokgwa, akga*
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 100.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Bana ba bina ka mokgwa wa segompieno.
      - Bana ba dirisa kgwele le dithobane fa ba bina.
      - Ba bina ba akga maoto le matsogo.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 175

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Nna ka pabalesego Lesego!*
   d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Botsa dipotso / Ipotse
      - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Go a itumedisa go ipotsa ka kgang le go ipotsa dipotso. Ke dipotso di fe tse o nang le tsona ka kgang eno?
2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana setshwantsho.
   c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
   d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Go rulaganya le kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Ke rata go tshameka...

Ke tshameka le...

Mokgele wa motshameko ke...

Molao o le mongwe ke...

Molao o mongwe ke...

Melao e dira motshameko go nna monate gonne...

1. **Itsise gape tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gopolang gore mo bekeng eno re ya go thala le go kwala ka: Motshameko o o o tshamekang kwa o latelang melao.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bona.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka gore o tla araba jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua jaana: Abelanakanyo ya gago le molekane.
   c. Tlhatlhanyang mme le kwale mafoko a a mosola mo patitšhokong, sk. kgwele ya dinao, Go amana, maiphitlhwaphitlhwane, ditsala.
3. **Laela barutwana go simolola go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
   a. Bua jaana: Jaanong thala mme o kwale dikakanyo tsa gago.
   b. Gopotsa barutwana ka PYP: Dipolelo tse di mo temanaeng di tlhomile mogopolo mo kgopolong e le nngwe e e kgolo.
4. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Kopa barutwana gore ba go bolelele dikakanyo tsa bona.
   b. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go simolola tiro ya go kwala.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 100.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la dipuisano:

Kgang eno e ne e le ka ga...

Ke ratile moanelwa... gonne...

Ke ithutile gore...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
   c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
   a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
   b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
   c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe polelo e simololang karabo.
   d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
   e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
   a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
   b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
   a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
   b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
   b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: kgwamo, kgobokana, lwa, bonwe, rwele
   c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
   d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Bana ba bina ka mokgwa wa segompieno.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
   d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 101.
   b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
   c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
   d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
   e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 175

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
   a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Nna ka pabalesego Lesego!*
   b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go thala le go kwala ka karolo e re e ratang mo kgannyeng ya rona.
2. **Bontsha tiro jaana:**
   a. Tswala matlho a gago mme o itire yo o akanyang.
   b. Bula matlho a gago mme o bue jaana: Karolo ya me e ke e ratang ka kgang ke fa...
   c. Leka gore o seke wa tlhopha sekao sa karolo e e botlhofo thata ya kgang.
   d. Thala setshwantsho sa ka bonako mo patitšhokong. Fa o ntse o thala, tlhalosa gore o thala eng.
   e. O ketsa ka dipolelo di le 1–2 ka ga setshwantsho sa gago: Ke ratile...
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
   a. Bolelela barutwana go tswala matlho a bona mme ba akanye ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
   b. Bua jaana: Akanya ka kakanyo ya gago, o seke wa kopisa sekao sa me.
   c. Morago ga foo, bolelela barutwana go bula matlho a bona mme ba buisane ka dikarabo tsa bona le molekane wa bona.
   d. Go tsweng foo, laela barutwana go thala karolo eno ya kgang mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   e. Thusa barutwana go kwala dipolelo di le 1–2 mo ditshwantshong tsa bona.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
   b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Kwalo ya ntlha le go siamisa

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Ke rata go tshameka...

Ke tshameka le...

Mokgele wa motshameko ke...

Molao o le mongwe ke...

Molao o mongwe ke...

Melao e dira motshameko go nna monate gonne...

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gompieno re ya go fetsa tiro ya go kwala.
2. **Itsise pharologano.**
   a. Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang.
   b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala polelo e nngwe mo kwalong ya gago.
3. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
   a. Bua jaana: Jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa tiro ya gago.
   b. Bua jaana, gopola go lekola gore: Dipolelo tse di mo temanaeng di tlhomile mogopolo mo kgopolong e le nngwe e e kgolo.
4. **Fa nako e go letla, kopa barutwana go abelana kwalo ya bona.**
   a. Barutwana ba ka abelana kwalo ya bona le molekane.
   b. Barutwana ba le mmalwa ba ka abelana kwalo ya bona ka mo phaposing.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 101.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Go Neela ka Molomo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba ba tlhophilweng go tla le selwana kgotsa setshwantsho sa go 'Bontsha le go Bua'

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng a go reetsa barutwana ba bangwe ba neela ka molomo.**
2. **Gopotsa barutwana ka tiro e e latelang: Bontsha le go ba bolelela**
   a. Emisetsa selwana kgotsa setshwantsho se o se tlileng go re bontsha sona kwa godimo.
   b. Re bolelele ka selwana kgotsa setshwantsho. Bua jaana:
      - Gompieno ke tlile go le bolelela ka...
      - Ke... (bogolo, mmala, bokete, phopholego, jalo jalo.)
      - E dirisetswa...
      - Ke a se rata ka gonne...
   c. Go tswa foo, botsa phaposi: Aa go na le dipotso?
   d. Fa mongwe a na le potso, leka ka bojotlhe go e araba.
3. **Gopotsa barutwana ka bokgoni ba go neela jo bo latelang:**
   a. Fa o neela puo, gakologelwa go:
      - Emisa selwana kgotsa setshwantsho gore mongwe le mongwe a se bone
      - Bua polelo ya gago ka tatelano e e nepagetseng
      - Bua dilo gangwe – o seka wa ipoeletsa
      - Bua ka lentswe le le kwa godimo le le phepa
4. **Bitsa barutwana baba tlhophilweng ka bongwe go dira neelo ya bona.**
   a. Aga go itshepa mo morutwaneng mongwe le mongwe ka go lebogela neelo ya bona le go ba naya dipegelo tse di siameng.
   b. Kwa bokhutlong ba thuto, naya phaposi pegelo ya kakaretso go tokafatsa go neelo ya bona. Sekao: Ke ne ke kgaratlha go utlwa bangwe ba lona. Ka kopo lekang go bua ka lentswe le le utlwagalang – re batla go utlwa se o tla se buang.

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go boeletsa medumo e e amanang le:** *kg*
   a. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa ya medumo e e latelang: *n, kg, w*
   b. Kopa barutwana ka bongwe go buisa modumo mongwe le mongwe.
   c. Bolelela barutwana go kwala setlhogo se se latelang ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: *kg*
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *n + kg*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: *senkgwe, nkgwane*
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 103.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - A dikamela di kgona go nkgelela metsi a le mo nkgong?
      - Di kgona go nkgelela metsi a le kgakala le tsona.
      - Ee, di kgona go nkgelela metsi gongwe le gongwe.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, Tsebe ya matseno 187

1. **Itsise kgang.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Masego le boalo jwa noka*.
   b. Bua jaana: *Kgang eno e ka ga mosimane yo o bidiwang Masego yo o ratang go supa gore o pelokgale e bile ga a tshabe sepe. Ditsala tsa gagwe di mo tlhotlheletsa go kgabaganya losi lwa noka le le omileng mme moragonyana a kgabaganye molatswana o monnye. Morago ga pula e e maatla, noka e tletse e bile e maatla. Fa Masego a leka go kgabaganya gape, o a relela mme o gogolwa ke metsi. Kwa bokhutlong jwa kgang re bona gore go diragala eng ka Masego, le gore o ithuta eng mo maitemogelong ano.*
   c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
   d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
   b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
   a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira diphopholetso tsa kitso.
   b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 103.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetla-napuiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 94.
   b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
   c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
   d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
   e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *boalo jwa noka: Lefatshe le le kwa tlase ga noka.*
      - *sebete: go nna pelokgale le go leka sengwe se se tshosang.*
      - *go gwetlhiwa: Fa mongwe a go gwetlha go dira sengwe se se pelokgale, se se sa reng sepe, kana se se tshosang go sekae.*
      - *go elela:* Metsi a elela ka iketlo go nna molatswana o monnye.
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**
   S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
   D: Diragatsa lefoko
   T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
   B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go tswelela ka go boeletsa medumo e e amanang le:** *kg*
   a. Bolelela barutwana go bula mo setlhogong ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: kg
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *n + kg + w*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: nkgwese, senkgwe
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Boeletsa ka go kopanya:** *nkge, monkgo*
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 104.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Senkgwe se monate.
      - O ne a re o ronkgwa ke ditlhako.
      - Le fa ke mo kgoma, a re ke a mo ronkga.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 189

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
   a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
   b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
   d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
   a. Bua setlhogo sa kgang: *Masego le boalo jwa noka*.
   b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
   c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
   d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
   e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 104.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Kanelokgang ya Maitlhamelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baakanyetsa barutwana kanelokgang ya maitlhamelo.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Bolelela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng ya 105.
2. **Kaela barutwana go lebelela ditshwantsho.**
   a. Botsa jaana: O bona eng mo setshwantshong seno?
3. **Bolelela barutwana gore mongwe le mongwe o tshwanetse go itlhamela kgang e khutshwane ka setshwantsho.**
4. **Bolelela barutwana gore sebopego sa kgang ya bona se nne jang. Bua jaana:**
   a. Naya moanelwa mongwe le mongwe mo kgannyeng ya gago leina.
   b. Bua gore kgang e diragalela kwa kae.
   c. Kgang ya gago e tshwanetse go nna le tshimologo, bogare le bokhutlo.
   d. Setshwantsho seno se bontsha karolo ya kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha tshimologo ya kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha bogare ba kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha bokhutlo ba kgang ya gago.
   e. O ka simolola kgang ya gago ka gore:
      - Lwa ntlha, bana ba ne ba latela dikaelo ka kelotlhoko. Fela...
      - Bana ba ne ba ema foo, ba rotoletse ditselana tse pedi matlho, ba sa itse...
5. **Laela barutwana go dira tirwana.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go akanya ka Dikgang tsa bona ka tidimalo.
   b. Go tswa foo, laela barutwana go refosana go anela ditlhopha tsa bona dikgang. O ka rata go dirisa 'thobane ya go bua/leje' go dira seno.
   c. Fa barutwana ba ntse ba bua, tsamayatsamaya mme o ba reetse.
6. **Konela thuto ka tsela e e latelang:**
   a. Bitsa morutwana a le mongwe go abelana kgang ya bona le phaposing kgotsa botsa barutwana ba le 1–2 dipotso ka dikgang tsa ditlhopha tsa bona.
      - Botsa jaana: Kgang ya X e ne e le ka ga eng?
      - Botsa jaana: Ke eng se o se ratileng ka kgang ya ga X?
   b. Naya paposi kakgelo ka kakaretso go tokafatsa dikgang tsa bona.
   Sekao: Go le gantsi, kwa tshimologong ya kgang, re bua gore kgang e diragalela kwa kae, le gore baanelwa ke bomang. Mo nakong e e tlang, lekang go akaretsa tshedimosetso eno mo dikgannyeng tsa lona.

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go boeletsa medumo e e amanang le:** *ng*
   a. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa ya medumo e e latelang: *ng, n, w*
   b. Kopa barutwana ka bongwe go buisa modumo mongwe le mongwe.
   c. Bolelela barutwana go kwala setlhogo se se latelang ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: *ng*
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *ng + w*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: *nngwe, sengwe*
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 106.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Katse e bona ngwana a lela.
      - Okare nka ja sengwe se se monate.
      - Fa o na le madi, o ka reka sengwe le sengwe.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 189

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Masego le boalo jwa noka*
   d. Bua jaana: *Kgang eno e ka ga mosimane yo o bidiwang Masego yo o ratang go supa gore o pelokgale e bile ga a tshabe sepe. Ditsala tsa gagwe di mo tlhotlheletsa go kgabaganya losi lwa noka le le omileng mme moragonyana a kgabaganye molatswana o monnye. Morago ga pula e e maatla, noka e tletse e bile e maatla. Fa Masego a leka go kgabaganya gape, o a relela mme o gogolwa ke metsi. Kwa bokhutlong jwa kgang re bona gore go diragala eng ka Masego, le gore o ithuta eng mo maitemogelong ano.*
   e. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?

2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
   c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
   d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
   e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
   f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso.
      - Botsa barutwana: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

Go kwala: Bontsha PYP le tiro

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE tsebe: 80

Letlhomeso la go kwala:

Ka letsatsi le lengwe...

Sa ntlha...

Morago ga foo...

Go tswa foo...

Kwa bofelong...

Kwa bofelong...

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
   a. Bua jaana: Beke eno re tlile go tlhoma mogopolo mo: Netefatsa gore lefoko le le dirang (lediri) le tsamaisana le yo o e dirang (modiri)..
   b. Kwala polelo mo patišhokong: O lelekisa ntšwa. Ba lelekisa ntšwa.
   c. Bua ka PYP: Lefoko le le dirang (lediri) le tsamaisana le yo o e dirang (modiri)..
2. **Itsise tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re ya go: Kwala kgang ya bonnye dipolelo di le thataro.
   b. Bua jaana: Re ya go thala le go kwala ka: Kwala dipalo tsa ditshwantsho tseno ka tatelano e e nepaggetseng. Kwala kgang ka ditshwantsho.
3. **Tlhalosa karabo ya gago ya tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala.**
   a. Bua jaana: Ke tla itlhamela kgang ka se se diragalang mo setshwantshong, jaaka: Ka letsatsi le lengwe....
4. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
   a. Bontsha barutwana gore ba tlatse jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua ka PYP: Lefoko le le dirang (lediri) le tsamaisana le yo o e dirang (modiri).

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 106.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go tswelela ka go boeletsa medumo e e amanang le:** *ng*
   a. Bolelela barutwana go bula mo setlhogong ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: ng
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *ng + w*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: ngwana, bonngwe
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Boeletsa ka go kopanya:** *ngapa, ngoka*
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 107.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Go ne go nkga dijo tse di apeilweng.
      - Okare nka ja sengwe se se monate.
      - Katse e bona ngwana a lela.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 189

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Masego le boalo jwa noka*
   d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso
      - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana setshwantsho.
   c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
   d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Go rulaganya le kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE tsebe: 80

Letlhomeso la go kwala:

Ka letsatsi le lengwe...

Sa ntlha...

Morago ga foo...

Go tswa foo...

Kwa bofelong...

Kwa bofelong...

1. **Itsise gape tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gopolang gore mo bekeng eno re ya go thala le go kwala ka: Kwala dipalo tsa ditshwantsho tseno ka tatelano e e nepaggetseng. Kwala kgang ka ditshwantsho.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bona.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka gore o tla araba jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua jaana: Abelanakanyo ya gago le molekane.
   c. Tlhatlhanyang mme le kwale mafoko a a mosola mo patitšhokong, sk. ntšwa, lelekisa, tshaba, tshwarwa.
3. **Laela barutwana go bula tsebe e e nepagetseng ka mo dibukatirong tsa DBE tsa bona.**
   a. Bua jaana: Jaanong thala mme o kwale dikakanyo tsa gago.
   b. Gopotsa barutwana ka PYP: Lefoko le le dirang (lediri) le tsamaisana le yo o e dirang (modiri)..
4. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Kopa barutwana gore ba go bolelele dikakanyo tsa bona.
   b. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go simolola tiro ya go kwala.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 107.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la dipuisano:

Kgang eno e ne e le ka ga...

Ke e ratile fa...

Ke ithutile gore...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
   c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
   a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
   b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
   c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe polelo e simololang karabo.
   d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
   e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
   a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
   b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
   a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
   b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
   b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: senkgwe, nkgwane, nkgelela, monkgo, sengwe
   c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
   d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Fela ga e ngape ngwana.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
   d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 108.
   b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
   c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
   d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
   e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 189

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
   a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Masego le boalo jwa noka*
   b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go itlhamela bokhutlo ba kgang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
   a. Tswala matlho a gago mme o itire yo o akanyang.
   b. Bula matlho a gago mme o bue jaana: Mmm, Ke akantse ka bokhutlo jwa kgang jo bo farologaneng.
   c. Bolelela barutwana kakanyo ya gago ya bokhutlo jo bo farologaneng.
   d. Leka go akanya ka bokhutlo jo bo sa tlwaelegang – sengwe se barutwana ba ka se akanyeng ka ga sona.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka bokhutlo jo bo farologaneng jwa kgang. Lo seke lwa kopisa kakanyo ya me, ka kopo ikakanyetseng.
   b. Bua jaana: Bulang matlho a lona mme lo abelane ka bokhutlo jwa lona le molekane.
   c. Fa barutwana ba bua ka dikakanyo tsa bona, tsamaya, tsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   d. Kwa bokhutlong ba thuto, bitsa barutwana ba ba mmalwa go abelana bokhutlo jwa bona le phaposi.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
   b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Kwalo ya ntlha le go siamisa

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE tsebe: 80

Letlhomeso la go kwala:

Ka letsatsi le lengwe...

Sa ntlha...

Morago ga foo...

Go tswa foo...

Kwa bofelong...

Kwa bofelong...

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gompieno re ya go fetsa tiro ya go kwala.
2. **Itsise pharologano.**
   a. Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang.
   b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala polelo e nngwe mo kwalong ya gago.
3. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
   a. Bua jaana: Jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa tiro ya gago.
   b. Bua jaana, gopola go lekola gore: Lefoko le le dirang (lediri) le tsamaisana le yo o e dirang (modiri)..
4. **Fa nako e go letla, kopa barutwana go abelana kwalo ya bona.**
   a. Barutwana ba ka abelana kwalo ya bona le molekane.
   b. Barutwana ba le mmalwa ba ka abelana kwalo ya bona ka mo phaposing.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 108.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Itsise Thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditshwantsho le dilwana tsa nnete tsa thitokgang go bontshiwa

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dira paakanyo ya go bontsha thitokgang:** *Re na le boitlhamedi*
2. **Botsa dipotso tse di tlhamaletseng go rotloetsa lemorago la kitso la barutwana.**
   - *Go nna le bokgoni jwa botlhami go kaya eng?*
   - *Go diragala eng fa o leka sengwe se se ntšhwa le se se farologaneng?*
   - *Ke leng mo o ikutlwang o na le bokgoni jwa botlhami thata?*
3. **Dira mmapa wa tlhaloganyo o dirisa dipotso mme barutwana ba di arabe.**
4. **Kwala dikarabo tsa gago mo mmapeng wa tlhaloganyo go oketsa kitso ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 110.**
6. **Bolelela barutwana go supa tokafatso ya puo ya thitokgang.**
   a. Buisetsa tokafatso ya puo kwa godimo.
   b. Laela barutwana go e buisa le wena, kgotsa go e boeletsa fa morago ga gago:
   Kgakakgolo ga ke na mebala, mebala e bonwa dikgakaneng.
7. **Dira puisano ya tokafatso ya puo le barutwana.**
   a. Botsa jaana: A lo ka mopolelela gore seno se kaya eng? / A lo ka kgona go bona karabo?
   b. Rotloetsa barutwana go abelana dikakanyo tsa bona.
   c. Tlhalosa bokao kgotsa neela karabo ka tsela e e latelang:
   Bana ba ka kgona go tlhama dilo go gaisa bagolo ba bona.

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go boeletsa medumo e e amanang le:** *kh*
   a. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa ya medumo e e latelang: *n, kh*
   b. Kopa barutwana ka bongwe go buisa modumo mongwe le mongwe.
   c. Bolelela barutwana go kwala setlhogo se se latelang ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: *kh*
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *n + kh*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: *nkhemisa, khutlisa*
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 112.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Mosi wa dikoloi o nkhemisa bokete.
      - Bona ba lebile fela dikhumo.
      - Fela fa o tshepile dikhumo tsa gago.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, Tsebe ya matseno 203

1. **Itsise kgang.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Boraše jwa go penta*.
   b. Bua jaana: *Kgang eno e ka ga Botlhale, yo o bonang phousetara mo phaposiborutelong ya gagwe mme a gakgamala. Fa a goroga kwa gae, o batla go penta mme ga a bone boraše jwa go penta. O tswela kwa ntle go ya go tshameka mme o bona leje, letlhare le sekhurumelo sa lebotlolo. Morago ga dilalelo o nna le kakanyo - o dirisa dilo tse a di boneng kwa ntle go penta. Letsatsi le le latelang, o isa setshwantsho se a se ratang thata kwa sekolong mme o se naya morutabana wa gagwe. Kgang e e re bontsha se se ka diragalang fa re dirisa bokgoni jwa rona jwa go itlhamela dilo.*
   c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
   d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
   b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?

3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
   a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira diphopholetso tsa kitso.
   b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 112.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetla-napuiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 110.
   b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
   c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
   d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
   e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *boraše jwa go penta: Sedirisiwa se se tlwaelegileng sa go penta.*
      - *motaki: Motho yo o dirang botaki, jaaka ditshwantsho kgotsa ditshwantsho tse di pentilweng.*
      - *setshwantsho: Setshwantsho se se dirilweng ka pente.*
      - *phousetara*: Setshwantsho se segolo se se gatisitsweng kgotsa letshwao le le beilweng mo leboteng go abelana tshedimosetso.
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**
   S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
   D: Diragatsa lefoko
   T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
   B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go tswelela ka go boeletsa medumo e e amanang le:** *kh*
   a. Bolelela barutwana go bula mo setlhogong ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: kh
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *n + kh*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: nkhumisa, dikhumo
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Boeletsa ka go kopanya:** *khumo, nkhufa*
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 113.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Batswana ba re, khumo le lehuma di lala mmogo.
      - Bana ba hupa metsi.
      - Fela fa o tshepile dikhumo tsa gago.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 205

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
   a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
   b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
   d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
   a. Bua setlhogo sa kgang: *Boraše jwa go penta*.
   b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
   c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
   d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
   e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 113.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta tlotlofoko mme le buisane ka setshwantsho sa thitokgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetla-napuiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *boitlhamedi: Go dirisa mogopolo wa gago go dira sengwe se sentšhwa kgotsa go dira sengwe ka tsela ya gago e e kgethegileng.*
      - *boitlhamelo: Bokgoni jwa go akanya ka dikakanyo tse dintšhwa le go dira kgotsa go dira dilo ka tsela ya gago.*
      - *go dira e kete: Go dira sengwe kgotsa go akanya gore sengwe se teng mme se seyo.*
      - *go ijesa dijo tsa ditoro: Go ijesa dijo tsa ditoro ka go tshameka kgotsa go akanya ka dilo tse e seng tsa nnete.*
   b. Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe.

2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 114.
   b. Bolelela barutwana tshedimosetso e e latelang ka setshwantsho:
      - *Boitlhamedi ke go akanya ka tsela e sele. Boitlhamedi e ka nna go dirisa dikakanyo tsa rona, go akanya ka dikgopolo tse dintšhwa le go rarabolola mathata ka ditsela tse di farologaneng.*
      - *Fa batho ba dira botaki, ba ka dira ditshweetso tse di farologaneng. Ga go na tsela e e siameng kgotsa e e sa siamang ya go dira botaki. Go nna le boitlhamedi go kaya go dira dilo ka tsela ya gago e e kgethegileng.*
      - *Gape re ka nna le boitlhamedi mo motshamekong wa rona. Sekao, go itira e kete go kaya go akanya gore sengwe ke sa nnete fa e se sone. Re ka nna le boitlhamedi ka go dira jaaka e kete lebokoso ke koloi kgotsa khaontara ya lebenkele.*

3. **Buisanang ka setshwantsho.**
   a. Dirisa dipotso tse di latelang go buisana ka setshwantsho jaana:
      - Botsa potso ya ntlha.
      - Laela barutwana go buisana ka potso le molekane wa bona.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa ka bongwe go abelana dikarabo tsa bona.
      - Aga lemorago la kitso la barutwana ka go siamisa se basa se tlhaloganyeng le go abelana tshedimosetso e e amanang le thitokgang.
      - Boeletsa thulaganyo eno ka dipotso tsotlhe.

4. **Dipotso:**
   a. *Go tlile jang gore poleite ya pampiri e e tshwanang e fetoge go nna dilo tse di farologaneng?*
   b. *Goreng o akanya gore ngwana mongwe le mongwe o tlhophile kakanyo e e farologaneng?*
   c. *O ne o ka fetola poleite ya pampiri ya gago go nna eng? goreng?*

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go boeletsa medumo e e amanang le:** *ph*
   a. Bontsha barutwana papetlana ya mokgabisa ya medumo e e latelang: *ph, m, p*
   b. Kopa barutwana ka bongwe go buisa modumo mongwe le mongwe.
   c. Bolelela barutwana go kwala setlhogo se se latelang ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: *ph*
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *m + ph*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: *mphuthela, phuthela*
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 115.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Mme o mphuthela diaparo.
      - Nna ke tla phuthela mpho ya ga nkoko.
      - Phakela moko o tla mphaphamisa fa o lela.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 205

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Boraše jwa go penta*
   d. Bua jaana: *Kgang eno e ka ga Botlhale, yo o bonang phousetara mo phaposiborutelong ya gagwe mme a gakgamala. Fa a goroga kwa gae, o batla go penta mme ga a bone boraše jwa go penta. O tswela kwa ntle go ya go tshameka mme o bona leje, letlhare le sekhurumelo sa lebotlolo. Morago ga dilalelo o nna le kakanyo - o dirisa dilo tse a di boneng kwa ntle go penta. Letsatsi le le latelang, o isa setshwantsho se a se ratang thata kwa sekolong mme o se naya morutabana wa gagwe. Kgang e e re bontsha se se ka diragalang fa re dirisa bokgoni jwa rona jwa go itlhamela dilo.*

2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
   c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
   d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
   e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
   f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso
      - Botsa barutwana: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

Go kwala: Bontsha PYP le tiro

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Ke ne ke na le kakanyo ya go...

Ke dirisitse...

Ke ne ke na ka itlhamela gonne...

Sa ntlha, ke...

Go tswa foo, ke...

Kwa bofelong....

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
   a. Bua jaana: Beke eno re tlile go tlhoma mogopolo mo: Go netefatsa gore re kwala ditemana tse di tsepamisitsweng mo kgopolong e le nngwe e kgolo. Dipolelo tsotlhe mo ditemaneng di tshwanetse go nna ka ga kgopolo e le nngwe.
   b. Temana ka go penta. Ke rata go penta. Ke rata go penta dilo tsa tlhago, jaaka ditlhare le dithunya. Ke rata go penta mo mosong le pele ke robala.
   c. Bua ka PYP: Dipolelo tse di mo temanaeng di tlhomile mogopolo mo kgopolong e le nngwe e e kgolo.
2. **Itsise tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re ya go: Thala setshwantsho mme o kwale ditemana tse pedi tse khutshwane tsa dipolelo di le 3 temana e nngwe le e nngwe.
   b. Bua jaana: Re ya go thala le go kwala ka: Nako e o neng wa itlhamela. O ka kwala ka go rarabolola bothata ka tsela ya boitlhamedi, kgotsa wa dira sengwe sa maitlhamelo.
3. **Tlhalosa karabo ya gago ya tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala.**
   a. Bua jaana: Ke ne ke itlhametse fa ke ne ke...
4. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
   a. Thala setshwantsho sa ka bonako se se bontshang: Wena, o dira sengwe se o itlhamelang sona.
   b. Bontsha barutwana gore ba tlatse jang letlhomeso la go kwala.
   c. Bua ka PYP: Dipolelo tse di mo temanaeng di tlhomile mogopolo mo kgopolong e le nngwe e e kgolo.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 115.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Papetlana ya Mokgabisas

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Bolelela barutwana gore gompieno ba tlile go tswelela ka go boeletsa medumo e e amanang le:** *ph*
   a. Bolelela barutwana go bula mo setlhogong ka mo dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: ph
2. **Kopa barutwana go kopanya medumo:** *m + ph*
   a. Bolelela barutwana gore ba kwale fa fatshe medumo e e kopaneng le mafoko otlhe a ba a itseng a dirisa modumo o o kopaneng ono.
   b. Morago ga metsotso e mmalwa, bitsa barutwana ba ba farologaneng go abelana mafoko a bona.
   c. Morago ga foo, kwala mafoko a a latelang mo patitšhokong, mme o a dumisa fa o kwala: mphe, mphile
   d. Bolelela barutwana gore ba kopolole mafoko ano ka mo dibukeng tsa bona mme ba thalelele modumo o o kopaneng.
3. **Boeletsa ka go kopanya:** *mpho, mphisa*
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka LABOBEDI / LABONE.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 116.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Aga bokgoni ba go kwala ka thelelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhate ya Mokwalo

1. **Bolelela barutwana gore go botlhokwa gore ba kwale ka thelelo.**
   a. Tlhalosa gore seno se kaya gore ba tshwanetse go kwala:
      - Ka nepagalo, go se na diphoso.
      - Ka lebelo le le siameng, ba se bonya thata.
      - Ka botswerere, gore mokwalo wa bona o kgone go buisega.
2. **Bolelela barutwana go gopola dintlha tseno mme ba leke go tokafatsa mokwalo o o sa tshwaraganang wa bona mo thutong nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe gore ba kwale dipolelo ka nepagalo jang.**
   a. Kwala dipolelo tse di neetsweng mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa dintlha tse di botlhokwa ka go bopa ditlhaka, matshwao a puo, diphatlha mo magareng ga mafoko le bogolo jwa mokwalo wa gago.
   c. Bolelela barutwana go kopolola dipolelo mo patitšhokong.
   d. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso fa e tlhokegang.
   e. Dipolelo
      - Rakgadi o mphile mpho.
      - Ngwagola nnake o ne a mphisa ka metsi ka phoso.
      - Kwa gae mme o ne a mpha molemo gore ke itshase.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 205

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Boraše jwa go penta*
   d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira diphopholetso tsa kitso
      - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Ke phopholetso efe e e siameng e re ka e dirang ka kgang eno e mokwadi a sa re bolelelang ka yona? Ke eng se o ka se fopholetsang ka moanelwa?

2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana setshwantsho.
   c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
   d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Go rulaganya le kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Ke ne ke na le kakanyo ya go...

Ke dirisitse...

Ke ne ke na ka itlhamela gonne...

Sa ntlha, ke...

Go tswa foo, ke...

Kwa bofelong....

1. **Itsise gape tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gopolang gore mo bekeng eno re ya go thala le go kwala ka: Nako e o neng wa itlhamela. O ka kwala ka go rarabolola bothata ka tsela ya boitlhamedi, kgotsa wa dira sengwe sa maitlhamelo.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bona.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka gore o tla araba jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua jaana: Abelanakanyo ya gago le molekane.
   c. Tlhatlhanyang mme le kwale mafoko a a mosola mo patitšhokong, sk. pentile, thadile, tlhamile, dirile.
3. **Laela barutwana go simolola go kwala ka mo dibukeng tsa bona.**
   a. Bua jaana: Jaanong thala mme o kwale dikakanyo tsa gago.
   b. Gopotsa barutwana ka PYP: Dipolelo tse di mo temanaeng di tlhomile mogopolo mo kgopolong e le nngwe e e kgolo.
4. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Kopa barutwana gore ba go bolelele dikakanyo tsa bona.
   b. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go simolola tiro ya go kwala.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 116.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la dipuisano:

Kgang eno e ne e le ka ga...

Ke ratile moanelwa... gonne...

Ke ithutile gore...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
   c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
   a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
   b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
   c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe polelo e simololang karabo.
   d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
   e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
   a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
   b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
   a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
   b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
   b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: nkhemisa, dikhumo, mpho, khutlisa, mphuthela
   c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
   d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Phakela moko o tla mphaphamisa fa o lela.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
   d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 117.
   b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
   c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
   d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
   e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 205

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
   a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Boraše jwa go penta*
   b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go anela karolo ya kgang e re e ratang.
2. **Bontsha tiro jaana:**
   a. Bula matlho a gago mme o bolelele barutwana karolo ya kgang e o e ratang.
   b. Leka gore o seke wa tlhopha sekao sa karolo e e botlhofo thata ya kgang.
   c. Anela karolo eno ya kgang ka tatelano e e nepagetseng.
   d. Akaretsa dintlha tse di botlhokwa jaaka maina a baanelwa.
   e. Ba bolelele gore goreng o rata karolo eno ya kgang.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
   a. Bolelela barutwana go tswala matlho a bona mme ba akanye ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
   b. Bua jaana: Akanya ka kakanyo ya gago, o seke wa kopisa sekao sa me.
   c. Morago ga foo, bolelela barutwana go bula matlho a bona mme ba refosane go bolelela molekane wa bona ka karolo e ba e ratang thata ya kgang.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
   b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Kwalo ya ntlha le go siamisa

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la go kwala:

Ke ne ke na le kakanyo ya go...

Ke dirisitse...

Ke ne ke na ka itlhamela gonne...

Sa ntlha, ke...

Go tswa foo, ke...

Kwa bofelong....

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gompieno re ya go fetsa tiro ya go kwala.
2. **Itsise pharologano.**
   a. Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang.
   b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala letlhaodi mo polelong nngwe le nngwe ya gago.
3. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
   a. Bua jaana: Jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa tiro ya gago.
   b. Bua jaana, gopola go lekola gore: Dipolelo tse di mo temanaeng di tlhomile mogopolo mo kgopolong e le nngwe e e kgolo.
4. **Fa nako e go letla, kopa barutwana go abelana kwalo ya bona.**
   a. Barutwana ba ka abelana kwalo ya bona le molekane.
   b. Barutwana ba le mmalwa ba ka abelana kwalo ya bona ka mo phaposing.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 117.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Go Neela ka Molomo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng a go reetsa barutwana ba bangwe ba neela ka molomo.**
2. **Gopotsa barutwana ka tiro e e latelang: O abelana dikgang tse di kgethegileng**
   a. Re bolelele gore dikgang tsa gago ke ka ga eng. Bua jaana:
      - Gompieno ke tlile go le bolelela ka...
      - Go tswa foo, abelana dikgang tsa gago.
      - Re bolelele gore go diragetse eng ka tatelano e e nepagetseng.
      - Re bolelele dintlha tse di botlhokwa tsa kgang ya gago.
      - Feleletsa ka go re bolelela gore dikgang tsa gago di go dirile gore o ikutlwe jang.
3. **Gopotsa barutwana ka bokgoni ba go neela jo bo latelang:**
   a. Fa o abelana dikgang tsa gago, gakologelwa go:
      - Re bolelela gore dikgang tsa gago ke ka ga eng
      - Re bolelela gore go diragetse eng
      - Re bolelela gore se diragaletse mang
      - Bua polelo ya gago ka tatelano e e nepagetseng
      - Bua dilo gangwe – o seka wa ipoeletsa
      - Bua ka lentswe le le kwa godimo le le phepa
4. **Bitsa barutwana baba tlhophilweng ka bongwe go dira neelo ya bona.**
   a. Aga go itshepa mo morutwaneng mongwe le mongwe ka go lebogela neelo ya bona le go ba naya dipegelo tse di siameng.
   b. Kwa bokhutlong ba thuto, naya phaposi pegelo ya kakaretso go tokafatsa go neelo ya bona. Sekao: Ke ne ke kgaratlha go utlwa bangwe ba lona. Ka kopo lekang go bua ka lentswe le le utlwagalang – re batla go utlwa se o tla se buang.

Medumopuo: Boeletsa medumo yotlhe e e rutilweng mo Kgweditharong ya 2

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgweditharo 2
Dipapetlana tsa Mokgabisa tsa Medumopuo

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle mo mmetsheng kgotsa fa fatshe fa pele ga gago.**
   a. Bolelela barutwana go reetsa leina la bona.
   b. Fa o bua leina la morutwana, ba tshwanetse go buisa modumo wa papetlana ya mokgabisa e o e tsholeditseng.
   c. Bua leina la morutwana yo mongwe. Morutwana yo, o tshwanetse go bua lefoko le le simololang kgotsa le dirisa modumo.
   d. Direla seno ka bonako. Dira gore e utlwagale jaaka motshameko o o itumedisang mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang.
   e. Fa morutwana a dira phoso, bua jaana: Reetsa ka kelotlhoko mme o bue modumo.
2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Mosupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 119.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Boeletsa ditlhaka tsotlhe tse di rutilweng mo Kgweditharong ya 2

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go tlhotlhora diatla tsa rona.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Ba bontshe popego ya ditlhakannye tsotlhe tse di rutilweng mo Kgweditharong ya 2.**
   a. Kwala tlhakannye nngwe le nngwe mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa gore o simolola kwa kae, kwa o yang teng le kwa o feleletsang teng tlhaka nngwe le nngwe.
   c. Bolelela barutwana go kwala mola wa tlhaka nngwe le nngwe mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona, ba tlogele phatlha e e lekanang le monwana mo magareng ga tlhaka nngwe le nngwe.
   d. Bolelela barutwana gore ba netefatse gore ba kgona go bopa tlhaka nngwe le nngwe ka nepagalo.
3. **Tlhatlhoba popego ya tlhakannye ya barutwana.**
   a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tlhatlhobe popego ya tlhaka ya bona.
   b. Naya tshegetso fa e tlhokega.
   c. Tsaya dintlha ka barutwana ba ba santseng ba kgaratlha go bopa ditlhaka ka nepagalo.

Puisokopanelo: Itsise Kgang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Ditlhangwa,
Tsebe ya
matseno 217

1. **Itsise kgang.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tlile go buisa kgang e setlhogo sa yona se reng, *Morwa yo o botlhale*.
   b. Bua jaana: *Bosigo bongwe, malomaagwe Ofentse o anela kgang ka ga molemi wa bogologolo yo o tshwanetseng go tlhopha gore ke ofe wa barwa ba gagwe ba bararo yo o tla bonang boswa jwa polase ya gagwe. O ba naya kgwetlho: ba tshwanetse go tlatsa bobolokelo jo bogolo mo malatsing a le matlhano. Barwa ba bagolo ba babedi ba dira ka natla thata, ba leka go tlatsa bobolokelo ka motlhaba le mmidi, mme ga ba kgone go bo tlatsa ka botlalo. Morwa yo mmotlana o tsaya nako a akanya le go rulaganya. O dirisa bokgoni jwa go itlhamela dilo le go akanya ka kelotlhoko go rarabolola bothata. A o ka fopholetsa gore o rarabolola bothata jang?*.
   c. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?
   d. Ka bokhutshwane bontsha barutwana ditshwantsho tsa kgang.
2. **Aga lemorago la kitso la barutwana.**
   a. Abelana le go tlhalosa lemorago la tshedimosetso e e neetsweng mo kgannyeng.
   b. Bontsha barutwana kwa kgang e diragalelang teng o dirisa mmapa wa Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Botsa jaana: A lo na le nngwe ya dipotso ka ga kgang eno?
3. **Tlhalosa togaleano ya go tlhaloganya.**
   a. Bua jaana, mo bekeng eno re ya go ithuta go: Dira ditshekatsheko
   b. Tlhalosetsa barutwana togaleano eno.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 1&2

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 119.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 1 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 1 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 2.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Ruta Tlotlofoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dipapetla-napuiso tsa tlotlofoko, ditshwantsho, dilwana

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Gopotsa barutwana ka thitokgang.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 110.
   b. Buisa kgotsa o bue tikafatso ya puo gape.
   c. Bontsha barutwana lenaane la mafoko tlotlofoko ya thitokgang.
   d. Tlhalosa gore mafoko ano a tla ba thusa go tlhaloganya le go bua ka thitokgang.
   e. Ba buisetse lenaane la mafoko.
2. **Dirisa SDTB go ruta tlotlofoko.**
   a. Ruta mafoko a a latelang a tlotlofoko:
      - *go tlhalefa: Go bontsha go akanya sentle le go dira ditlhopho tse di siameng.*
      - *ka kelotlhoko: Go akanya ka iketlo le ka tsela e e utlwalang sentle pele ga o dira tshweetso kgotsa o tsaya kgato.*
      - *botlhaswa: Go sa ele tlhoko le go dira diphoso kgotsa go baka mathata.*
      - *fitlhelela: Go dira sengwe ka katlego.*
3. **Dirisa ditogamaano tsa SDTB tse di tshwanetseng lefoko lengwe le lengwe:**
   S: Supa setshwantsho kgotsa selwana sa nnete
   D: Diragatsa lefoko
   T: Tlhalosetsa barutwana bokao ba lefoko
   B: Bua lefoko mo polelong

Medumopuo: Boeletsa medumo yotlhe e e rutilweng mo Kgweditharong ya 2

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgweditharo 2
Dipapetlana tsa Mokgabisa tsa Medumopuo

Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baya barutwana sentle mo mmetsheng kgotsa fa fatshe fa pele ga gago.**
   a. Bolelela barutwana go reetsa leina la bona.
   b. Fa o bua leina la morutwana, ba tshwanetse go buisa modumo wa papetlana ya mokgabisa e o e tsholeditseng.
   c. Bua leina la morutwana yo mongwe. Morutwana yo, o tshwanetse go bua lefoko le le simololang kgotsa le dirisa modumo.
   d. Direla seno ka bonako. Dira gore e utlwagale jaaka motshameko o o itumedisang mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang.
   e. Fa morutwana a dira phoso, bua jaana: Reetsa ka kelotlhoko mme o bue modumo.
2. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 120.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Boeletsa ditlhaka tsotlhe tse di rutilweng mo Kgweditharong ya 2

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go dikolosa malokololo a diatla go dikologa go ya kwa melemeng le kwa mojeng.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Ba bontshe popego ya ditlhakakgolo tsotlhe tse di rutilweng mo Kgweditharong ya 2.**
   a. Kwala tlhakakgolo nngwe le nngwe mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, tlhalosa gore o simolola kwa kae, kwa o yang teng le kwa o feleletsang teng tlhaka nngwe le nngwe.
   c. Bolelela barutwana go kwala mola wa tlhaka nngwe le nngwe mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona, ba tlogele phatlha e e lekanang le monwana mo magareng ga tlhaka nngwe le nngwe.
   d. Bolelela barutwana gore ba netefatse gore ba kgona go bopa tlhaka nngwe le nngwe ka nepagalo.
3. **Tlhatlhoba popego ya tlhakakgolo ya barutwana.**
   a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tlhatlhobe popego ya tlhaka ya bona.
   b. Naya tshegetso fa e tlhokega.
   c. Tsaya dintlha ka barutwana ba ba santseng ba kgaratlha go bopa ditlhaka ka nepagalo.

Puisokopanelo: Dira Puiso ya pele

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 219

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng go dira Puiso ya Pele.**
   a. Bitsa barutwana go tla go nna mo mmetsheng kgotsa fa fatshe.
   b. Nna fa pele ga barutwana le Kgobokanyo ya Ditlhangwa.
   c. Netefatsa gore barutwana botlhe ba kgona go bona buka.
   d. Gopotsa barutwana ka maitseo a o a lebeletseng ka nako ya Puisokopanelo, sk. Maoto a fapane; matsogo a nne mo diropeng tsa bona; ba reetse ka tlhoafalo; ba tsiboge fa ba bidiwa; ba emise matsogo go botsa potso.
2. **Dira Puiso ya Pele jaana:**
   a. Bua setlhogo sa kgang: *Morwa yo o botlhale*
   b. Tlhalosa bokgoni ba ponelopele. Bua jaana: Fa re dira ponelopele, re dirisa setlhogo le ditshwantsho go leka go batla gore kgang e ka ga eng.
   c. Bontsha barutwana ditshwantsho mo tsebeng nngwe le nngwe.
   d. Botsa jaana: O akanya gore go diragala eng fano?
   e. Botsa jaana: O akanya gore ditshwantsho tseno di amana jang?

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 3&4

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 120.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 3 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 3 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 4.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Kanelokgang ya Maitlhamelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

1. **Baakanyetsa barutwana kanelokgang ya maitlhamelo.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Bolelela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng ya 121.
2. **Kaela barutwana go lebelela ditshwantsho.**
   a. Botsa jaana: O bona eng mo setshwantshong seno?
3. **Bolelela barutwana gore mongwe le mongwe o tshwanetse go itlhamela kgang e khutshwane ka setshwantsho.**
4. **Bolelela barutwana gore sebopego sa kgang ya bona se nne jang. Bua jaana:**
   a. Naya moanelwa mongwe le mongwe mo kgannyeng ya gago leina.
   b. Bua gore kgang e diragalela kwa kae.
   c. Kgang ya gago e tshwanetse go nna le tshimologo, bogare le bokhutlo.
   d. Setshwantsho seno se bontsha karolo ya kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha tshimologo ya kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha bogare ba kgang ya gago.
      - Setshwantsho se ka bontsha bokhutlo ba kgang ya gago.
   e. O ka simolola kgang ya gago ka gore:
      - Bana ba ne ba bona... mme ya ba naya kakanyo!
      - A re tshamekeng re itira!'' ga rialo ____.
5. **Laela barutwana go dira tirwana.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go akanya ka Dikgang tsa bona ka tidimalo.
   b. Go tswa foo, laela barutwana go refosana go anela ditlhopha tsa bona dikgang. O ka rata go dirisa 'thobane ya go bua/leje' go dira seno.
   c. Fa barutwana ba ntse ba bua, tsamayatsamaya mme o ba reetse.
6. **Konela thuto ka tsela e e latelang:**
   a. Bitsa morutwana a le mongwe go abelana kgang ya bona le phaposing kgotsa botsa barutwana ba le 1–2 dipotso ka dikgang tsa ditlhopha tsa bona.
      - Botsa jaana: Kgang ya X e ne e le ka ga eng?
      - Botsa jaana: Ke eng se o se ratileng ka kgang ya ga X?
   b. Naya paposi kakgelo ka kakaretso go tokafatsa dikgang tsa bona. Sekao: Go le gantsi, kwa tshimologong ya kgang, re bua gore kgang e diragalela kwa kae, le gore baanelwa ke bomang. Mo nakong e e tlang, lekang go akaretsa tshedimosetso eno mo dikgannyeng tsa lona.

Medumopuo: Tshameka motshameko wa medumopuo: Diketane tsa Mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhare la A4 ya barutwana

1. **Dira gore barutwana ba ritibale gore ba kgone go go reetsa.**
2. **Bontsha barutwana motshameko mo patitšhokong.**
   a. Kwala modumo mo letlapeng.
   b. Laela barutwana go tshameka ka bobedi.
   c. Molekane wa 1 o tshwanetse go dirisa modumo o o mo patitšhokong go kwala lefoko.
   d. Molekane wa 2 o tshwanetse go tsaya ditlhaka tse 2 tsa bofelo tsa lefoko mme a simolole lefoko le leswa.
   e. Balekane ba tswelela go tshameka go fitlhela pampiri ya bone e tletse ka ketane ya mafoko.
3. **Naya bobedi bongwe le bongwe pampiri mme o kwale modumo wa ntlha mo patitšhokong: m**
4. **Tsamayatsamaya le go tshegetsa barutwana fa go tlhokega.**
   a. Morago ga metsotso e le 10, bitsa barutwana go ela tlhoko.
   b. Kopa bobedi jo bo mmalwa go buisa mafoko a bona. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko mo patitšhokong mme o tlhole gore ketane ya bona e bopilwe ka nepagalo.
   c. Akgola barutwana ka maiteko a bona.

Ela tlhoko: Tiro eno e boelediwa go e dira ka dipensele tsa mebala.

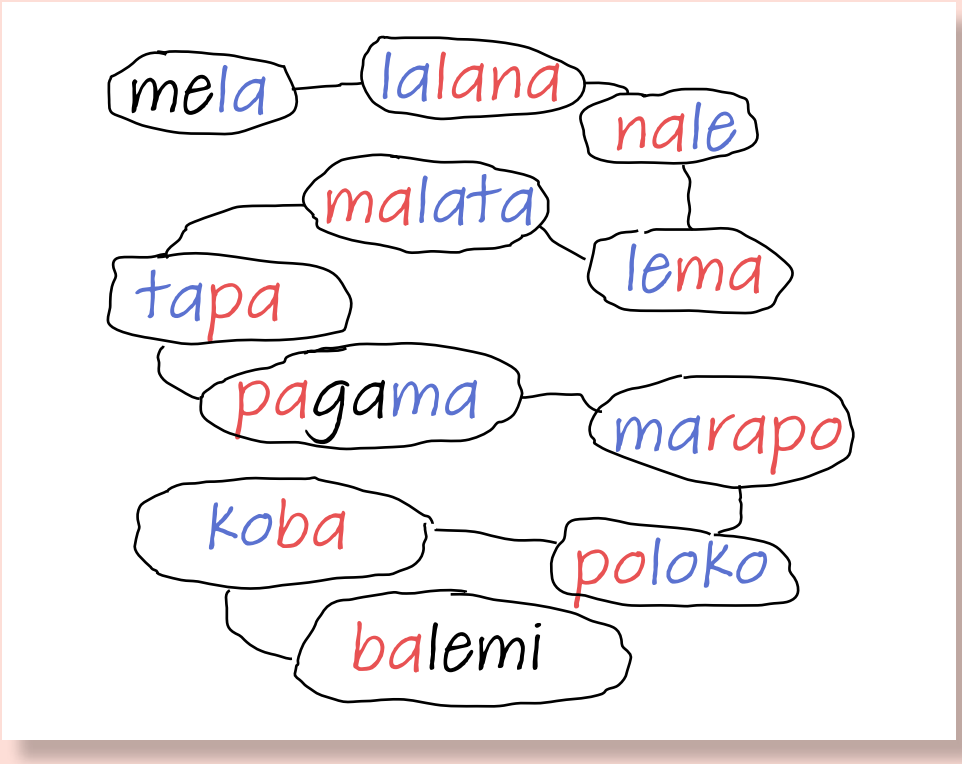

5. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 120.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Go kopolola dipolelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go dikolosa malokololo a diatla go dikologa go ya kwa melemeng le kwa mojeng.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Kwala dipolelo tse di latelang mo patitšhokong:**
   - O abela bana boswa.
   - Fela a seke a gobala.
   - Mme o re ela tlhoko.

   a. Laela barutwana go kopololela dipolelo ka mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   b. Ba tshwanetse go kopolola ka bothakga le ka nepo ka moo ba ka kgonang.
3. **Tlhatlhoba bokgoni ba barutwana ba go kopolola dipolelo.**
   a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang:
      - Go kopolola dipolelo sentle
      - Go bopa ditlhaka le mafoko ka nepagalo le bophepa
      - Go fetsa dipolelo mo nakong e e neetsweng

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Ntlha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 219

1. **Baakanyetsa barutwana Puiso ya Ntlha.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Morwa yo o botlhale*
   d. Bua jaana: *Bosigo bongwe, malomaagwe Ofentse o anela kgang ka ga molemi wa bogologolo yo o tshwanetseng go tlhopha gore ke ofe wa barwa ba gagwe ba bararo yo o tla bonang boswa jwa polase ya gagwe. O ba naya kgwetlho: ba tshwanetse go tlatsa bobolokelo jo bogolo mo malatsing a le matlhano. Barwa ba bagolo ba babedi ba dira ka natla thata, ba leka go tlatsa bobolokelo ka motlhaba le mmidi, mme ga ba kgone go bo tlatsa ka botlalo. Morwa yo mmotlana o tsaya nako a akanya le go rulaganya. O dirisa bokgoni jwa go itlhamela dilo le go akanya ka kelotlhoko go rarabolola bothata. A o ka fopholetsa gore o rarabolola bothata jang?*.
   e. Botsa jaana: A lo itse sengwe ka ga seno?

2. **Dira Puiso ya Ntlha jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana ditshwantsho.
   c. Fa go tlhokega, emisa mme o tlhalosetse barutwana.
   d. Bua ka mafoko a tlotlofoko fa a tlhagelela.
   e. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 1 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.
   f. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira ditshekatsheko
      - Botsa barutwana: Ka gale re ithuta sengwe go tswa mo kgannyeng. Ka dinako dingwe, re tlhoka go tsaya tshweetso fa sengwe se ne se nepagetse kgotsa se fosagetse. Ka dinako dingwe, re tlhoka go tsaya tshweetso fa sengwe se ne se siame kgotsa se le bosula. O ithutile eng go tswa mo kgannyeng eno?

Go kwala: Bontsha PYP le tiro

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE tsebe: 100

Letlhomeso la go kwala:

Ka yona nako eo...

Ke utlwile...

Ke ne ka tsaya tshweetso ya go...

Morago ga foo...

Kwa bofelong...

Ke ithutile gore...

1. **Itsise go tlhoma mogopolo mo PYP (Popego ya Polelo).**
   a. Bua jaana: Beke eno re tlile go tlhoma mogopolo mo: O dirisa madiri (mafoko a a dirang tiro) mo pakeng e e fetileng go kwala ka sengwe se se diragetseng maabane kgotsa letsatsi le le fetileng.
   b. Kwala polelo mo patišhokong: Fa ke ne ke le monnye, ke ne ke rata go penta...
   c. Bua ka PYP: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e setse e diragetse.
2. **Itsise tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re ya go: Kwala kgang ya bonnye dipolelo di le thataro.
   b. Bua jaana: Itlhamele mme o itirele bokhutlo ba kgang.
3. **Tlhalosa karabo ya gago ya tiro ya go kwala ka molomo, pele o kwala.**
   a. Bua jaana: Ke tla itirela bokhutlo ba kgang ya me ka go itlhamela, jaaka: teng foo...
4. **Bontsha tiro mo patitšhokong.**
   a. Bontsha barutwana gore ba tlatse jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua ka PYP: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e setse e diragetse.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 5&6

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 122.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 5 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 5 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 6.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Tshameka motshameko wa medumopuo: Diketane tsa Mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhare la A4 ya barutwana

1. **Dira gore barutwana ba ritibale gore ba kgone go go reetsa.**
2. **Bontsha barutwana motshameko mo patitšhokong.**
   a. Kwala modumo mo letlapeng.
   b. Laela barutwana go tshameka ka bobedi.
   c. Molekane wa 1 o tshwanetse go dirisa modumo o o mo patitšhokong go kwala lefoko.
   d. Molekane wa 2 o tshwanetse go tsaya ditlhaka tse 2 tsa bofelo tsa lefoko mme a simolole lefoko le leswa.
   e. Balekane ba tswelela go tshameka go fitlhela pampiri ya bone e tletse ka ketane ya mafoko.
3. **Naya bobedi bongwe le bongwe pampiri mme o kwale modumo wa ntlha mo patitšhokong: m**
4. **Tsamayatsamaya le go tshegetsa barutwana fa go tlhokega.**
   a. Morago ga metsotso e le 10, bitsa barutwana go ela tlhoko.
   b. Kopa bobedi jo bo mmalwa go buisa mafoko a bona. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko mo patitšhokong mme o tlhole gore ketane ya bona e bopilwe ka nepagalo.
   c. Akgola barutwana ka maiteko a bona.

Ela tlhoko: Tiro eno e boelediwa go e dira ka dipensele tsa mebala.

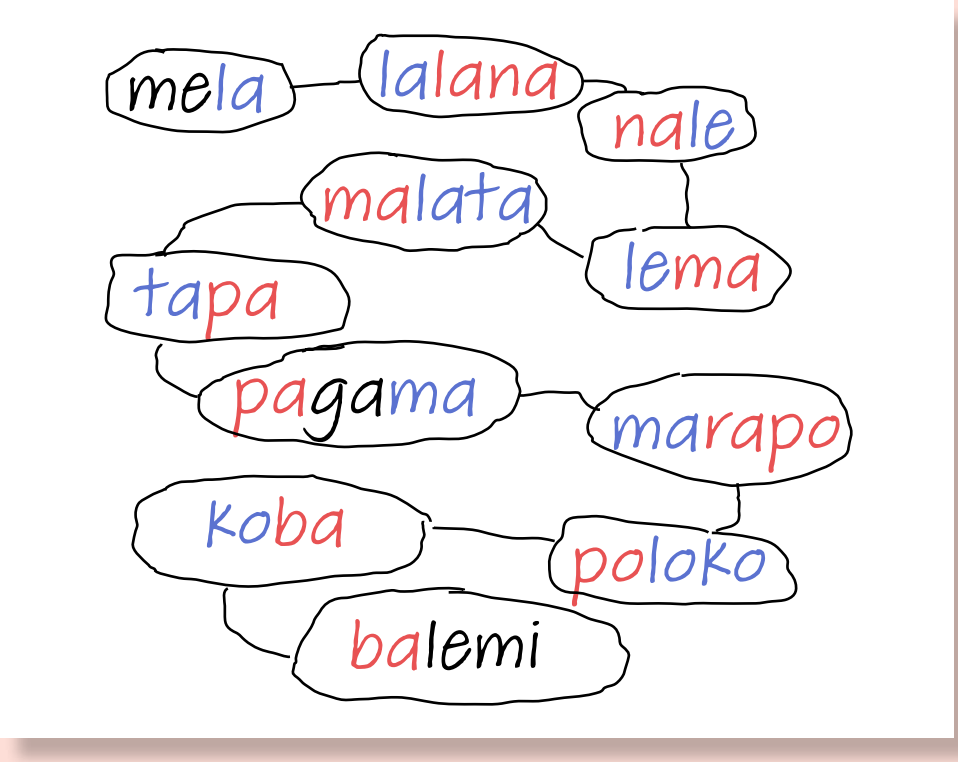

5. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 121.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go go thusa go bontsha tirwana nngwe le nngwe.
   c. Bontsha gore tirwana ya go kwala e diriwa jang mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Mokwalo: Go kopolola dipolelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baakanyetsa barutwana mokwalo.**
   a. Bua jaana: A re thathafatseng menwana ya rona ka go gatelela diatla tsa rona go dira lebole re balela go 5, re bo re repa.
   b. Lekola le go baakanya boemo jwa mmele wa barutwana le go tshwara dipensele.
2. **Kwala dipolelo tse di latelang mo patitšhokong:**
   - Ke tekisi e kgolo.
   - Ditshenekegi di a loma.
   - Moso re tsaya loeto.

   a. Laela barutwana go kopololela dipolelo ka mo dibukeng tsa go kwalela tsa bona.
   b. Ba tshwanetse go kopolola ka bothakga le ka nepo ka moo ba ka kgonang.
3. **Tlhatlhoba bokgoni ba barutwana ba go kopolola dipolelo.**
   a. Fa barutwana ba kwala, tsamayatsamaya mme o tseye dintlha ka barutwana ba ba kgaratlhang:
      - Go kopolola dipolelo sentle
      - Go bopa ditlhaka le mafoko ka nepagalo le bophepa
      - Go fetsa dipolelo mo nakong e e neetsweng

Puisokopanelo: Dira Puiso ya Bobedi

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 219

1. **Rulaganya barutwana go dira Puiso ya bobedi.**
   a. Baya barutwana mo maemong a a siameng mo mmetsheng.
   b. Ba gopotse ka maitseo a a lebeletsweng.
   c. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Morwa yo o botlhale*
   d. Gopotsa barutwana ka togaleano ya go tlhaloganya.
      - Bua jaana, mo bekeng eno re ithuta ka go: Dira ditshekatsheko
      - Bua jaana, le a gopola gore re buisane ka seno maabane, fa ke go botsa: Ka gale re ithuta sengwe go tswa mo kgannyeng. Ka dinako dingwe, re tlhoka go tsaya tshweetso fa sengwe se ne se nepagetse kgotsa se fosagetse. Ka dinako dingwe, re tlhoka go tsaya tshweetso fa sengwe se ne se siame kgotsa se le bosula. O ithutile eng go tswa mo kgannyeng eno?

2. **Dira Puiso ya Bobedi jaana:**
   a. Buisa tsebe nngwe le nngwe ya kgang kwa godimo, ka thelelo mme o utlwagala.
   b. Bontsha barutwana setshwantsho.
   c. Dirisa dikao tse di mo tsebeng ya matseno go bontsha togaleano ya go tlhaloganya.
   d. Kwa bofelong ba kgang, botsa dipotso tsa Puiso 2 jaana:
      - Tlhamalatsa Potso 1 & 2 kwa baarutwaneng ka bongwe.
      - Tlhamalatsa Potso 3 & 4 kwa phaposing yotlhe. Kopa barutwana go buisana ka potso le molekane.
      - Bitsa barutwana ba le mmalwa go abelana dikarabo tsa bona.

Go kwala: Go rulaganya le kwalo ya ntlha

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE tsebe: 100

Letlhomeso la go kwala:

Ka yona nako eo...

Ke utlwile...

Ke ne ka tsaya tshweetso ya go...

Morago ga foo...

Kwa bofelong...

Ke ithutile gore...

1. **Itsise gape tiro ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Itlhamele mme o itirele bokhutlo ba kgang.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bona.**
   a. Bua jaana: Tswala matlho a gago mme o akanye ka gore o tla araba jang letlhomeso la go kwala.
   b. Bua jaana: Abelanakanyo ya gago le molekane.
   c. Tlhatlhanyang mme le kwale mafoko a a mosola mo patitšhokong, sk. mokgele, jase ya pula, setlhare, tabogile.
3. **Laela barutwana go bula tsebe e e nepagetseng ka mo dibukatirong tsa DBE tsa bona.**
   a. Bua jaana: Jaanong thala mme o kwale dikakanyo tsa gago.
   b. Gopotsa barutwana ka PYP: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e setse e diragetse.
4. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Kopa barutwana gore ba go bolelele dikakanyo tsa bona.
   b. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go simolola tiro ya go kwala.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 7&8

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 123.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 7 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 7 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 8.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Buisanang ka kgang ya Puisokopanelo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Letlhomeso la dipuisano:

Kakanyokgolo ya kgang e ne e le...

Ke ratile moanelwa... gonne...

Ke ithutile gore...

Ke akanya gore go ne go sa siama / go siame fa... gonne...

1. **Baakanyetsa barutwana puisano ya setlhopha.**
   a. Rulaganya barutwana ka ditlhopha tse 4.
   b. Naya setlhopha sengwe le sengwe 'thobane ya go bua kgotsa leje'.
   c. Bua jaana: O ka kgona go bua fa fela o tshotse 'thobane ya go bua/leje'.
2. **Dirang dipotso tsa puisano.**
   a. Gopotsa barutwana ka kgang ya Puisokopanelo ya beke.
   b. Kwala letlhomeso la puisano mo patitšhokong.
   c. Buisa le go tlhalosa potso nngwe le nngwe polelo e simololang karabo.
   d. Bolelela barutwana gore leloko lengwe le lengwe la setlhopha le tshwanetse go bona tšhono go araba potso nngwe le nngwe.
   e. Rotloetsa barutwana go akanya ka dikarabo tse di farologaneng.
3. **Laela barutwana go simolola ka dipuisano tsa bona.**
   a. Laela barutwana baba tshotseng 'thobane ya go bua/leje' go simolola.
   b. Tsamayatsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
   c. Mo metsotsong e le mmalwa ya bofelo, bitsa setlhopha go abelana dikarabo tsa bona.
4. **Paakanyo ya morutwana**
   a. Lemoga barutwana ba le 3–4 go dira neelano ya molomo ka Mosupologo.
   b. Bolelela barutwana gore ba dire paakanyo ya Mosupologo ya eng. (Lebelela RB mo lenaneothutong ka Mosupologo)

Medumopuo: Piletso

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso.

1. **Baya barutwana sentle ka dibuka tsa go kwalela tsa bona, dipene le dithaledi.**
   a. Bolelela barutwana go kwala setlhogo, 'Piletso' mme ba kwale dipalo 1–5 fa thoko ga mothalo o mohibidu.
   b. Bitsa mafoko a a latelang a matlhano gore barutwana ba a kwale fa thoko ga dipalo 1–5: lewatleng, taboga, dinkwe, tshimong, motlhofo
   c. Go tswa foo, bolelela barutwana go kwala polelo e o e buang, ba dirisa matshwao a puo a a nepagetseng.
   d. Bua polelo e e latelang. E boeletse ka iketlo, gabedi fa go tlhokega: Moso re tsaya loeto.
2. **Bolelela barutwana go dirisa dipensele tsa mebala go siamisa tiro ya bona.**
   a. Kwala mafoko a matlhano le polelelo mo patitšhokong.
   b. Fa o kwala, dumisa lefoko lengwe le lengwe.
   c. Mo polelong, bua ka matshwao a puo a a dirisitsweng.
   d. Bolelela barutwana go sekeletsa diphoso tsa bona ka pensele ya mmala.
   e. Bolelela barutwana go kwalolola diphoso ka go di siamisa.
3. **Tsaya dintlha ka dikgwetlho le Tswelopele ya barutwana.**
4. **Kaela barutwana ka Bukapuiso ya Ditumiso ka Labotlhano.**
   a. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 124.
   b. Buisetsa setlhangwa kwa godimo. Bolelela barutwana gore ba go sale morago mo dibukeng tsa bone fa o ntse o buisa.
   c. Buisa setlhangwa gape, mme mo lekgetlhong leno, barutwana ba tshwanetse go buisa mmogo le wena.
   d. Bontsha gore ba dire jang tiro ya go kwala ga go tlhaloganya mo patitšhokong.
   e. Bontsha ka mokgwa o o ka feleletsang tirwana ya popego ya puo ka teng mo patitšhokong.

Ela tlhoko: Bolelela barutwana gore ba tla dira ditirwana tseno le molekane ka nako ya Puisokaelo ka Ditlhopha.

Puisokopanelo: Dira puiso ya morago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Kgobokanyo ya Ditlhangwa, tsebe 219

1. **Baakanyetsa barutwana puiso ya morago.**
   a. Gopotsa barutwana ka setlhogo sa kgang: *Morwa yo o botlhale*
   b. Tlhalosa tiro. Bua jaana: Gompieno re ya go diragatsa kgang ka ditlhopha.
2. **Bontsha tiro jaana:**
   a. Bua jaana: Fa re diragatsa kgang, re tshwanetse go leka go:
      - Gokologelwa se moanelwa a se dirang le go se bua
      - Bua le go diragatsa jaaka moanelwa wa rona
      - Dirisa mangwe a mafoko jaaka moanelwa wa rona
   b. Ka bokhutshwane bontsha barutwana gore o tla diragatsa jang jaaka mongwe wa baanelwa.
   c. Leka gore o seke wa tlhopha moanelwamogolo mo sekaong sa gago.
3. **Laela barutwana go dira tiro.**
   a. Bala gore go na le baanelwa ba le bakae mo kgannyeng.
   b. Arola phaposi ka ditlhopha tsa palo eo. Ka Sekai, fa go na le baanelwa ba le 5 mo kgannyeng, arola phaposi ka ditlhopha tsa 5.
   c. Naya morutwana mongwe le mongwe mo setlhopheng karolo ya moanelwa.
   d. Ntshetsa phaposi kwa ntle kgotsa kwa lefelong le legolo le le bulegileng.
   e. Bolelela ditlhopha go diragatsa kgang. Ba tshwanetse go:
      - Gokologelwa se ba se moanelwa wa bona a se dirang le se a se buang
      - Bua le go diragatsa jaaka moanelwa wa bona
      - Dirisa mangwe a mafoko jaaka moanelwa wa bona
   f. Fa barutwana ba diragatsa kgang, tsamaya, tsamaya mme o ba neye tshegetso e e tlhokegang.
4. **Letla barutwana go abelana tiro ya bona.**
   a. Naya barutwana metsotso e mmalwa go bontsha balekane tiro ya bona.
   b. Bitsa moithuti go abelana tiro ya bona ka mo phaposing.

Go kwala: Kwalo ya ntlha le go siamisa

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Bukatiro ya DBE tsebe: 100

Letlhomeso la go kwala:

Ka yona nako eo...

Ke utlwile...

Ke ne ka tsaya tshweetso ya go...

Morago ga foo...

Kwa bofelong...

Ke ithutile gore...

1. **Gakolola barutwana ka tiro ya bona ya go kwala.**
   a. Bua jaana: Gompieno re ya go fetsa tiro ya go kwala.
2. **Itsise pharologano.**
   a. Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ba ba kgaratlhang.
   b. Naya barutwana ba ba bonako tirwana ya koketso ya ka bonako: Kwala polelo e nngwe mo kwalong ya gago.
3. **Laela barutwana go buisa le go siamisa se ba se kwadileng.**
   a. Bua jaana: Jaanong ke nako ya go buisa le go siamisa tiro ya gago.
   b. Bua jaana, gopola go lekola gore: Lediri, kgotsa lefoko le le dirang tiro, le bontsha gore tiro e setse e diragetse.
4. **Fa nako e go letla, kopa barutwana go abelana kwalo ya bona.**
   a. Barutwana ba ka abelana kwalo ya bona le molekane.
   b. Barutwana ba le mmalwa ba ka abelana kwalo ya bona ka mo phaposing.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira le Ditlhopha 9&10

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Dibukapuiso tse di Tlhatlho-bilweng / Tse di Lekantsweng (ga di tlamelwe ke NHLRP)

1. **Baakanyetsa barutwana Puisokaelo ka Ditlhopha.**
   a. Netefatsa gore barutwana ba itse ditlhopha tsa go buisa tsa bona.
   b. Baya barutwana sentle ka bobedi le Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona, dibuka tsa go kwalela le dipensele.
   c. Laela barutwana go bula Bukapuiso ya Ditumiso ya bona mo tsebeng 124.
2. **Dira ditirwana tsa Bukapuiso ya Ditumiso tsa letsatsi le barutwana.** Gakolola barutwana gore ba dire eng go dira tirwana nngwe le nngwe.
3. **Biletsa Setlhopha 9 kwa lefelong la Puisokaelo ka Ditlhopha la gago.**
   a. Baya setlhopha sentle ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.
   b. Bitsa barutwana ka bongwe go buisa modumopuo.
   c. Bitsa barutwana ka bongwe go dira ditirwana tsa go dumisa.
   d. Bitsa morutwana mongwe le mongwe go buisa mafoko kgotsa temana ya beke e e fetileng.
   e. Kwala dintlha ka barutwana ba ba tlhokang tshegetso.
   f. Kwala dintlha ka medumo e e tlhokang go kopanngwa.
4. **Ba dirisa Dibukapuiso ka Dikgato**
   a. Aba dibukapuiso tse di leng teng mo setlhopheng. (Dibukapuiso ka dikgato)
   b. Reetsa morutwana mongwe le mongwe a buisetsa kwa godimo go tswa mo bukapuisong.
   c. Fa e tsamaelana le pholisi ya sekolo, neela Dibukapuiso ka Dikgato gore barutwana ba ye le tsona kwa gae.
5. **Romela Setlhopha 9 kwa morago kwa ditafoleng tsa bona mme o bitse Setlhopha 10.**

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Diragatsa kgotsa Thala

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhoko le patitšhoko

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko go tswa mo kgweditharong 1 a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore o tla boeletsa mafoko a tlotlofoko a ba ithutileng ona mo kgweditharong eno.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
   a. Re tla tshameka 'Diragatsa kotsa Thala'.
   b. Ke tla tlhopha morutwana yo o tla nnang 'yena yo tshamekang'.
   c. Morutwana o tla fa pele ga phaposiborutelo mme ke tla mo sebela lefoko mo tsebeng.
   d. Morutwana o tshwanetse go diragatsa lefoko leo KGOTSA a thale setshwantsho sa lefoko leo mo patitšhokong.
   e. Phaposiborutelo yotlhe e tshwanetse go tsholetsa diatla go fopholetsa lefoko leo.
   f. Motho yo 'tshamekang' o bitsa barutwana gore ba arabe.
   g. Motho yo o arabang ka nepagalo o bo a le 'yena yo tshamekang'. Ba tla kwa pele mme ke ba sebela lefoko mo tsebeng.
4. **Bitsa morutwana wa ntlha go nna 'yena yo tshamekang' mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 7 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kgang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e nepagetse:
   a. A e simolola ka tlhakakgolo?
   b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
   c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 7 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di nepagetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlhola gape go bona gore a ba dirisitse fela meduo ya motheo e le 7.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Mokwalo: Bontsha ka mokgwa o o ka phasalatsang mokwalo wa gago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Sekao sa morutabana: tiro ya go kwala

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Pele ga thuto, dira paakanyo ya patišhoko pele ga thuto eno.**
   a. Tlhopha nngwe ya ditiro tsa go kwala mo kgweditharong eno. Kwala sekao sa gago sa tiro eo mo patišthokong.
   b. Akaretsa phoso nngwe mo PYP go tswa mo kgweditharong, jaaka: Tlhaka ya ntlha ya polelo ga se tlhakakgolo.
2. **Itsise go phasalatsa mo barutwaneng.**
   a. Bua jaana: Mo bekeng eno re tla phasalatsa karolo ya mokwalo wa rona go tswa mo kgweditharong eno.
   b. Bua jaana: Fa re phasalatsa se re se kwadileng, re se baakanyetsa go se abelana go batho ba bangwe. Re tlhopha tiro ya rona e e gaisang, re e dira phepa e bile e bonagala sentle, mme re e abelana le ba bangwe gore ba e buise le go e itumelela.
   c. Bontsha kwalo ya ntlha ya gago mo patitšhokong. Tlhalosa gore ke tiro ya go kwala e o e tlhophileng gore o e phasalatse.
3. **Bontsha go phasalatsa mo patitšhokong.**
   a. Thala gape o bo o kwala kwalo ya gago mo patitšhokong. Dira seno ka tsela e e rulagantsweng sentle mme o akaretse dintlha tse di oketsegileng.
   b. Buisetsa go kwala go tswa mo kwalong ya ntlha ya gago kwa godimo.
   c. Supa phoso nngwe e o e dirileng ya PYP. Bua jaana: Ke dirile phoso. Tlhaka ya ntlha ya polelo e tshwanetse go nna tlhakakgolo. Nka siamisa seno fa ke phasalatsa.
   d. Kwalolola polelo gape ka tsela e e rulagantsweng sentle.
   e. Supa phoso e e siamisitsweng ya PYP: Tlhaka ya ntlha ya polelo ke tlhakakgolo.

Puisokopanelo: Bontsha ka mokgwa o o ka phasalatsang mokwalo wa gago

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Sekao sa morutabana: tiro ya go kwala

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso go tswa mo thutong e e fetileng.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Diragatsa kgotsa Thala

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhoko le patitšhoko

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko go tswa mo kgweditharong 1 a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore o tla boeletsa mafoko a tlotlofoko a ba ithutileng ona mo kgweditharong eno.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
   a. Re tla tshameka 'Diragatsa kotsa Thala'.
   b. Ke tla tlhopha morutwana yo o tla nnang 'yena yo tshamekang'.
   c. Morutwana o tla fa pele ga phaposiborutelo mme ke tla mo sebela lefoko mo tsebeng.
   d. Morutwana o tshwanetse go diragatsa lefoko leo KGOTSA a thale setshwantsho sa lefoko leo mo patitšhokong.
   e. Phaposiborutelo yotlhe e tshwanetse go tsholetsa diatla go fopholetsa lefoko leo.
   f. Motho yo 'tshamekang' o bitsa barutwana gore ba arabe.
   g. Motho yo o arabang ka nepagalo o bo a le 'yena yo tshamekang' Ba tla kwa pele mme ke ba sebela lefoko mo tsebeng.
4. **Bitsa morutwana wa ntlha go nna 'yena yo tshamekang' mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 8 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kgang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e nepagetse:
   a. A e simolola ka tlhakakgolo?
   b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
   c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 8 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di nepagetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlhola gape go bona gore a ba dirisitse fela meduo ya motheo e le 8.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Mokwalo: Barutwana ba a akanya le go tlhopha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana

Dipampiri tsa A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Pele ga thuto, rulaganya kwalo ya ntlha e e phasaladitsweng mo letlhareng.**
   a. Kopolola setshwantsho wa gago se se phasaladitsweng le kwalo ya gago mo letlhareng go se bontsha barutwana.
   b. Tlhomamisa gore o boloka kwalo ya ntlha ya gago e e phasaladitsweng gore o e dirise mo thutong ya go tlhagisa.
2. **Laela barutwana go akanya ka go kwala ga bone go tswa mo kgweditharong.**
   a. Neela barutwana nako ya go buisa se ba se kwadileng go tswa mo kgweditharong.
   b. Botsa jaana: Ke tiro efe ya go kwala e o e ratang thata mo thutong eno?
   c. Kopa barurwana ba le mmalwa go go bolelela ka tiro e ba e ratang thata ya go kwala mo kgweditharong.
3. **Laela barutwana go tlhopha tiro ya go kwala e ba tla e phasalatsang.**
   a. Botsa jaana: Ke eng se o tla se phasalatsang o bo o abelana sona mo kgweditharong eno?
   b. Naya barutwana nako ya go tlhopha tiro ya go kwala e ba tla e phasalatsang.
   c. Laela barutwana go bolelela balekane ba bona ka ga tiro ya go kwala e ba tlileng go e phasalatsa.
4. **Laela barutwana go phasalatsa mo matlhareng, gore tiro ya bone e tle e bontshiwe.**
   a. Bua jaana: Fa re phasalatsa, ga re kwale mo dibukeng tsa rona jaaka re tlwaetse. Re kwala mo matlhareng, gore tiro ya rona e kgone go abelanwa bonolo.
   b. Bontsha barutwana sekao sa gago sa tiro e e phasaladitsweng mo letlhareng.
   c. Aba matlhare gore ba phasalatse.
5. **Laela barutwana go simolola go phasalatsa.**
   a. Bua jaana: Jaanong simololang go phasalatsa tiro ya lona. Gakologelwa go e dira gore e nne phepa e bonagale sentle, gore e siamele go abelanwa le ba bangwe.

Puisokopanelo: Barutwana ba a akanya le go tlhopha

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana

Dipampiri tsa A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso go tswa mo thutong e e fetileng.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Diragatsa kgotsa Thala

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhoko le patitšhoko

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko go tswa mo kgweditharong 1 a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore o tla boeletsa mafoko a tlotlofoko a ba ithutileng ona mo kgweditharong eno.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
   a. Re tla tshameka 'Diragatsa kgotsa Thala'.
   b. Ke tla tlhopha morutwana yo o tla nnang 'yone yo tshamekang'.
   c. Morutwana o tla fa pele ga phaposiborutelo mme ke tla mo sebela lefoko mo tsebeng.
   d. Morutwana o tshwanetse go diragatsa lefoko leo KGOTSA a thale setshwantsho sa lefoko leo mo patitšhokong.
   e. Phaposiborutelo yotlhe e tshwanetse go tsholetsa diatla go fopholetsa lefoko leo.
   f. Motho yo o 'tshamekang' o bitsa barutwana gore ba arabe.
   g. Motho yo o arabang ka nepagalo o bo a le 'yena yo tshamekang'. Ba tla kwa pele mme ke ba sebela lefoko mo tsebeng.
4. **Bitsa morutwana wa ntlha go nna 'yena yo tshamekang' mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 9 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kgang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e nepagetse:
   a. A e simolola ka tlhakakgolo?
   b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
   c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 9 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di nepagetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlhola gape go bona gore a ba dirisitse fela meduo ya motheo e le 7.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Mokwalo: Barutwana ba phasalatsa go kwala ga bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana

Dipampiri tsa A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Itsise go phasalatsa mo barutwaneng gape.**
   a. Bua jaana: Gompieno re tla fetsa go phasalatsa karolo ya mokwalo wa rona.
   b. Bua jaana: Fa re phasalatsa se re se kwadileng, re se baakanyetsa go se abelana go batho ba bangwe. Re tlhopha tiro ya rona e e gaisang, re e dira phepa e bile e bonagala sentle, mme re e abelana le ba bangwe gore ba e buise le go e itumelela.
2. **Laela barutwana gore ba tswelele pele ka go phasalatsa.**
   a. Bua jaana: Jaanong tswelelang ka go phasalatsa tiro ya lona ya maabane. Gakologelwa go dira gore e nne phepa e bile e bonala sentle, gore o tle o kgone go e abelana le ba bangwe.
3. **Tsamayatsamaya ka mo phaposing mme o thuse barutwana ka bongwe.**
   a. Thusa barutwana ba ba kgaratlhang go tlhopha le go phasalatsa karolo ya se ba se kwadileng.

Puisokopanelo: Barutwana ba phasalatsa go kwala ga bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana
Dipampiri tsa A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso go tswa mo thutong e e fetileng.

Go kwala: Barutwana ba phasalatsa go kwala ga bona

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Dibuka tsa go kwalela tsa barutwana

Dipampiri tsa A4

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso go tswa mo thutong e e fetileng.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 10 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kgang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e nepagetse:
   a. A e simolola ka tlhakakgolo?
   b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
   c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 10 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di nepagetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlhola gape go bona gore a ba dirisitse fela meduo ya motheo e le 10.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Mokwalo: Bontsha gore o tlhagisa go kwala ga gago jang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Itsise barutwana ka ga go tlhagisa.**
   a. Bua jaana: Bekeng eno re tlile go tlhagisa kwalo ya rona e re e phalasaditseng.
   b. Bua jaana: Fa re tlhagisa se re se kwadileng, re se abelana le ba bangwe. Re tlhalosa setshwantsho sa rona le go buisa kwalo wa rona. Re bua ka lentswe le le kwa godimo le le utlwalang sentle gore mongwe le mongwe a re utlwe.
   c. Bua jaana: Fa re fetsa go bua, re ka tsamayatsamaya mo phaposing go bontsha mongwe le mongwe setshwantsho sa rona.
   d. Bua jaana: Fa ba bangwe ba tlhagisa, re reetsa ka kelotlhoko. Ka metlha re ba bontsha bopelonomi le go ba opela diatla fa ba fetsa.
2. **Bontsha phaposi go tlhagisa.**
   a. Tsholetsa kwalo ya ntlha ya gago kwa godimo gore mongwe le mongwe a e bone.
   b. Ka bonako, tlhalosa setshwantsho sa gago le go buisa kwalo ya gago. Bontsha o buela kwa godimo ka lentswe le le tlhapileng gore botlhe ba utlwe.
   c. Laela barutwana go go opela diatla fa o fetsa.
3. **Tsamayatsamaya mo phaposing mme o bontshe setshwantsho sa gago go botlhe.**
4. **Laela barutwana go ipaakanyetsa go tlhagisa.**
   a. Bua jaana: Akanya ka polelo e e ka tlhalosang setswantsho sa gago mme o ikatise go buisa kwalo ya gago.
5. **Neela barutwana metsotso e e mmalwa go akanya le go buisa.**
6. **Laela barutwana go tlhagisetsa molekane.**
   a. Laela barutwana go tlhalosa setshwantsho sa bone le go buisetsa balekane kwalo ya bona.

Puisokopanelo: Bontsha gore o tlhagisa go kwala ga gago jang

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso ya thuto e e fetileng.

Go kwala: Bontsha gore o tlhagisa go kwala ga gago jang

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

Tsweletso ya thuto e e fetileng.

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Diragatsa kgotsa Thala

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Tšhoko le patitšhoko

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko go tswa mo kgweditharong 1 a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore o tla boeletsa mafoko a tlotlofoko a ba ithutileng ona mo kgweditharong eno.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
   a. Re tla tshameka 'Diragatsa kgotsa Thala'.
   b. Ke tla tlhopha morutwana yo o tla nnang 'yena yo tshamekang'.
   c. Morutwana o tla fa pele ga phaposiborutelo mme ke tla mo sebela lefoko mo tsebeng.
   d. Morutwana o tshwanetse go diragatsa lefoko leo KGOTSA a thale setshwantsho sa lefoko leo mo patitšhokong.
   e. Phaposiborutelo yotlhe e tshwanetse go tsholetsa diatla go fopholetsa lefoko leo.
   f. Motho yo o 'tshamekang' o bitsa barutwana gore ba arabe.
   g. Motho yo o arabang ka nepagalo o bo a le 'yena yo tshamekang' . Ba tla kwa pele mme ke ba sebela lefoko mo tsebeng.
4. **Bitsa morutwana wa ntlha go nna 'yena yo tshamekang' mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Kwala ditlhangwa tse di kgonang go ranolwa

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. Kwala medumo ya motheo e le 11 e barutwana ba ithutileng kgotsa boeletsa seno mo patitšhokong.
2. Thalosetsa barutwanana gore ba tlile go tshameka motshako wa medumopuo go ijesa monate.
3. Tlhalosa gore ba tlile go kwala mafoko, dipolelo kgotsa kgang ba dirisa medumo eo FELA.
4. Dira polelo e le nngwe e khutshwane jaaka sekao mme o e kwale mo patitšhokong (Kgotsa kwala mafoko fa polelo e sa kgonege.)
5. Kopa barutwana go tlhola gore a mafoko kgotsa polelo ya gago e nepagetse:
   a. A e simolola ka tlhakakgolo?
   b. A e felela ka letshwao la go ema, letshwao la potso kgotsa la go tlhobaela?
   c. A o dirisitse fela medumo ya motheo e le 11 mo patitšhokong?
6. Morago ga moo, neela barutwana metsotso e le mmalwa go kwala mafoko kgotsa dipolelo/dipolelo tsa bona.
7. Bolelela barutwana go ananya dibuka le go tlhola tiro ya mongwe le mongwe.
8. Bitsa barutwana ba ba nang le mafoko kgotsa dipolelo tse di nepagetseng go buisetsa tiro ya bona kwa godimo.
9. Fa ba ntse ba buisa, kwala mafoko kgotsa dipolelo mo patitšhokong.
10. Tlhola gape go bona gore a ba dirisitse fela meduo ya motheo e le 11.
11. Akgola barutwana botlhe ka maiteko a bona.

Puisokopanelo: Barutwana ba tlhagisa go kwala ga bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Itsise go tlhagisa mo barutwaneng gape.**
   a. Bua jaana: Gakologelwa gore mo bekeng eno re tlile go tlhagisa kwalo ya rona e re e phalasaditseng.
   b. Bua jaana: Fa re tlhagisa se re se kwadileng, re se abelana le ba bangwe. Re tlhalosa setshwantsho sa rona le go buisa kwalo wa rona. Re bua ka lentswe le le kwa godimo le le utlwalang sentle gore mongwe le mongwe a re utlwe.
   c. Bua jaana: Fa re fetsa go bua, re ka tsamayatsamaya mo phaposing go bontsha mongwe le mongwe setshwantsho sa rona.
2. **Bua jaana: Fa ba bangwe ba tlhagisa, re reetsa ka kelotlhoko. Ka metlha re ba bontsha bopelonomi le go ba opela diatla fa ba fetsa.**
3. **Bitsa barutwana go tlhagisa go kwala ga bona.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
   d. Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.

Go kwala: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:

Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Leina kgotsa lediri?

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko go tswa mo kgweditharong 1 a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore maina ke mafoko a go naya maina mme madiri ke mafoko a a diragatsang kgotsa a a dirang.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
   a. Re tlile go tshameka 'leina kgotsa lediri'.
   b. Ke tla bua lefoko.
   c. Fa e le leina, o tshwanetse go tsholetsa monwana o le mongwe.
   d. Fa e le lediri, o tshwanetse go tsholetsa menwana e le 2.
   e. Go tswa foo, lo tla dira ka bobedi go dira polelo ka lefoko, le le bontshang gore le kaya eng.
   f. Ke tla bitsa bobedi bo bo farologaneng go bua dipolelo tsa bone.
4. **Bua lefoko la ntlha mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go tsameka, ditlhogo tsa mabotlolo, bobowa, pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2–4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Mokwalo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokopanelo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Leina kgotsa lediri?

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko go tswa mo kgweditharong 1 a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore maina ke mafoko a go naya maina mme madiri ke mafoko a a diragatsang kgotsa a a dirang.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
   a. Re tlile go tshameka 'leina kgotsa lediri'.
   b. Ke tla bua lefoko.
   c. Fa e le leina, o tshwanetse go tsholetsa monwana o le mongwe.
   d. Fa e le lediri, o tshwanetse go tsholetsa menwana e le 2.
   e. Go tswa foo, lo tla dira ka bobedi go dira polelo ka lefoko, le le bontshang gore le kaya eng.
   f. Ke tla bitsa bobedi bo bo farologaneng go bua dipolelo tsa bone.
4. **Bua lefoko la ntlha mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go tsameka, ditlhogo tsa mabotlolo, bobowa, pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2–4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Mokwalo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokopanelo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Leina kgotsa lediri?

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko go tswa mo kgweditharong 1 a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore maina ke mafoko a go naya maina mme madiri ke mafoko a a diragatsang kgotsa a a dirang.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
   a. Re tlile go tshameka 'leina kgotsa lediri'.
   b. Ke tla bua lefoko.
   c. Fa e le leina, o tshwanetse go tsholetsa monwana o le mongwe.
   d. Fa e le lediri, o tshwanetse go tsholetsa menwana e le 2.
   e. Go tswa foo, lo tla dira ka bobedi go dira polelo ka lefoko, le le bontshang gore le kaya eng.
   f. Ke tla bitsa bobedi bo bo farologaneng go bua dipolelo tsa bone.
4. **Bua lefoko la ntlha mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go tsameka, ditlhogo tsa mabotlolo, bobowa, pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2–4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Mokwalo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokopanelo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Go kwala: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go tsameka, ditlhogo tsa mabotlolo, bobowa, pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2–4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Mokwalo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokopanelo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Go kwala: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

Go Reetsa le go Bua: Tshameka metshameko ya tlotlofoko: Leina kgotsa lediri?

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didiriswa ga di tlhokege

1. **Dira lenaane la mafoko otlhe a tlotlofoko go tswa mo kgweditharong 1 a e leng madiri kgotsa maina.**
2. **Bolelela barutwana gore maina ke mafoko a go naya maina mme madiri ke mafoko a a diragatsang kgotsa a a dirang.**
3. **Neela barutwana ditaelo tse di latelang:**
   a. Re tlile go tshameka 'leina kgotsa lediri'.
   b. Ke tla bua lefoko.
   c. Fa e le leina, o tshwanetse go tsholetsa monwana o le mongwe.
   d. Fa e le lediri, o tshwanetse go tsholetsa menwana e le 2.
   e. Go tswa foo, lo tla dira ka bobedi go dira polelo ka lefoko, le le bontshang gore le kaya eng.
   f. Ke tla bitsa bobedi bo bo farologaneng go bua dipolelo tsa bone.
4. **Bua lefoko la ntlha mme o simolole motshameko.**

Medumopuo: Aga le go bontsha mafoko

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
tege ya go tsameka, ditlhogo tsa mabotlolo, bobowa, pasta, jj.

1. Sutela kwa lefelong le le bulegileng.
2. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la tiro le fa kae.
3. Bontsha barutwana gore lefelo la bona la pontsho le fa kae.
4. Kgaoganya barutwana ka ditlhopha tsa 2–4.
5. Abela setlhopha sengwe le sengwe didirisiwa tse di leng teng.
6. Bolelela setlhopha sengwe le sengwe go akanya ka lefoko le ba ka le kwalang.
7. Morago ga moo, bolelela ditlhopha go aga lefoko leo go tswa mo didirisweng.
8. Fa ditlhopha di setse di agile lefoko la tsona, di tshwanetse go le bontsha mo lefelong la pontsho.
9. Letla barutwana go tsamayatsamaya le go buisa mafoko a mongwe le mongwe.
10. Leboga barutwana mme o ba bolelele gore ba phepafatse.

Puisokopanelo: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Go kwala: Barutwana ba tswelala go tlhagisa kwalo ya bona

NAKO:
20 metsotso

DIDIRISWA:
Barutwana ba Phasalatsa Kwalo ya bona

Dirisa nako e gore barutwana ba phasalatse le go tlhagisa kwalo tsa bona.

1. **Tswelela go bitsa barutwana go tlhagisa mo phaposiborutelong.**
   a. Bitsa barutwana ka bongwe ka bongwe gore ba tle kwa pele mo phaposing go tla go tlhagisa kwalo ya bona.
   b. Naya morutwana mongwe le mongwe metsotso e le 1–2 go tlhalosa setshwantsho sa gagwe le go buisa se a se kwadileng.
   c. Fa ba feditse, ba tshwanetse go tsamayatsamaya ba bontsha setshwantsho sa bone.
2. **Fa barutwana ba tlhagisa kwalo ya bona, tlhomamisa gore phaposi e reetsa ka kelotlhoko. Ba gakolole gore ba ope diatla fa morutwana mongwe le mongwe a tla go tlhagisa kwalo ya bona.**
3. **Bontsha tiro yotlhe e e phasaladitsweng ya barutwana mo bukeng ya phaposi kgotsa mo pating ya dikitsiso.**

Puisokaelo ka ditlhopha: Dira Teko ya Puiso ya Molomo ka Thelelo

NAKO:
30 metsotso

DIDIRISWA:
Bukapuiso ya Ditumiso

Buka ya Tlhatlhobo

1. **Baya barutwana mo maemong a a siameng ka Dibukapuiso tsa Ditumiso tsa bona.**
   a. Bolelela barutwana go bula dibukapuiso tsa ditumiso tsa bona mo tsebeng ya ntlha.
   b. Bolelela barutwana go dira le balekane ba bona.
   c. Bolelela barutwana go itlhatlhoba fa ba ka kgona go buisa medumopuo yotlhe.
   d. Bolelela barutwana go refosana go buisa mafoko otlhe le ditlhangwa gape.
2. **Bitsa barutwana ka bongwe go tla go dira diteko tsa PMT.**
   a. Dirisa diteko tsa PMT tse di neetsweng mo Bukaneng ya Tlhatlhobo.
   b. Latela ditaelo tsa teko ya PMT mo Bukananeng ya Tlhatlhobo.
   c. Rekota dipholo tsa morutwana mongwe le mongwe.
   d. Dirisa dipholo tseno go tlhabolola ditlhopha tsa bokgoni jwa puiso jo bo tshwanang tsa gago.
   e. Gape dirisa dipholo tseno go dira dintlha tse di tshwanetseng go siamisiwa mo kgweditharong e e latelang.

Bokhutlo ba letsatsi: Puisetsogodimo

NAKO:
15 metsotso

DIDIRISWA:
Didirisiwa tsa morutabana

- Dirisa didiriswa tsa gago: Dibukakgolo, Kgobokanyo ya Ditlhangwa le Dibuka tsa dikgang tse di maleba.
- Dirisa nako eno go bontsha puiso ka thelelo, o bontsha maikutlo.
- Tirwana e, e thusa barutwana go nna le lerato la dikgang le go buisa.
- Gape e aga tlotlofoko ya bona, kitso ya lemorago le mogopolo o o dirang. Tseno tsotlhe ke bokgoni jo bo botlhokwa jwa go tlhaloganya.

NHLRP | National Home Language Reading Programme